

V SREDIŠČU
UMRL VELIKI
SRBSKI DIKTATOR

OSEBNOSTI
LJUBEZEN IN KRIVDA
IVANA CANKARJA

DEMOKRACIJA

MEDIJSKI CENZOR ZA NEODVISNOST SODSTVA

Jernej Potočar, predsednik
Višjega sodišča v Ljubljani, je v
komunističnem režimu cenzuriral
študenjski časopis Tribuno.

ISSN 1408-0494
9 1771408 049069

INTERVJU

Rudolf Petan

Opozicija iz drugačnega mnenja dela ustavni problem

"Kdo pravi, da je težko voditi podjetje?"

KAJ NAM BIROKRAT NUDI?

Preko 3000 namestitev!

Z Birokratom lahko izdajamo:

- *Naročilnice dobavitelju
- *Ponudbe (predračune) kupcu
- *Račune kupcu
- *Račune kupcu v tujino
- *Avansne račune kupcu
- *Dobropise kupcu
- *Dobavnice kupcu

- *Vnos prejetih računov (domačih)
- *Vnos prejetih računov (tujina)
- *Vnos avansnih računov

*Zapiranje odprtih postavk - saldakonti (plačani, neplačani računi kupcev in dobaviteljev)

- *Kompensacije
- *Obračun DDV-ja, izpis Obrazca

SKLADIŠČNO POSLOVANJE.

- *Vnos artiklov v skladišče na stanje - prevzemni list (dobimo materialno stanje artiklov, z izdanim računom se nam stanje zmanjšuje - materialno razknjiževanje)
- *odpis blaga
- *povratnica blaga dobavitelju
- *odjava konsignacije

PROIZVODNJA.

- *Vnos repromateriala v skladišče (stanje zaloge)
- *Izdelava normativov
- *Izdelava delovnih nalogov (z ročnim ali avtomatskim vnosom izdelka na delovni nalog se nam razknjiži repromaterial)

KAJ JE BIROKRAT?

Birokrat je program za vodenje poslovanja podjetij (d.o.o.) in s.p.-jev.

PLAČE, HONORARJI.

- *Obračun plač
- *Obračun honorarjev
- *Izpis obrazcev za AJPES in DURS

BLAGAJNA.

- *Obračun Potnih nalogov
- *Vodenje Blagajne

GLAVNA KNJIGA ALI KPO.

- *izdelava Glavne knjige ali Knjige prihodkov in odhodkov z bilancami in izpis Obrazcev)
- *Obračun Osnovnih sredstev

VZDRŽEVANJE PROGRAMA.

Program ima 12-mesečno garancijo za zakonske spremembe, po preteku dvanajstih mesecev je možno garancijo letno podaljšati za minimalno plačilo (od 24.900,00 SIT/leto). Šolanje za uporabo programa poteka po dogovoru v naših lastnih prostorih, na lokaciji Dunajska 263, Ljubljana (v bližini Avtokampa Ježica).

KAJ VSE VAM NUDIMO?:

Veleprodaja
Maloprodaja
Storitve
Računovodstvo
Proizvodnja
Gostinstvo
Turizem
Hotelirstvo
Ticketing
CRM
Internetna trgovina
Izdelava internetnih strani

Možnost nakupa do 12 obrokov
Zagotovljen servis po vsej Sloveniji
Uvodno, nadaljevalno in izpopolnjevalno šolanje

ANDERSEN d.o.o.
Dunajska 263 | 1000 Ljubljana | Slovenija
Telefon: 01/ 53 00 200 | Fax: 01/ 53 00 219
andersen@andersen.si | www.andersen.si

ANDERSEN

Microsoft
CERTIFIED
Partner

Birokrat
za Microsoft Windows

Sporni borci za sodstvo

Metod Berlec

Nekako v skladu s pričakovanji je ustavno sodišče na pobudo okrožnega sodnika Aleša Zalarja sprejelo sklep o zadržanju izvajanja plačne reforme v javnem sektorju, in sicer do končne odločitve ustavnega sodišča. V sodni veji oblasti so bili zaradi tega zadovoljni, manj v zakonodajni in izvršni veji oblasti. Njihov načrt, da bi končno uredili plačna razmerja v javnem sektorju, v prvi vrsti pri funkcionarjih, je začasno padel v vodo. Minister za javno upravo Gregor Virant je ob tem dejal, da je vlada ne glede na odločitev ustavnega sodišča trdno odločena, da uvede enoten, pregleden in pravičen plačni sistem, da pa bodo seveda upoštevali popravke, če bo od njih tako zahtevalo ustavno sodišče. Precej neposreden je bil predsednik vlade Janez Janša, ki je dejal, da tisti, ki so sprejeli odločitev za zadržanje, prevzemajo na svoja ramena tudi vso odgovornost za sodne zaostanke, za nestimulativen sistem nagrajevanja in končno tudi za odškodnine, ki jih zaradi teh zaostankov plačujejo vsi slovenski davkoplačevalci.

Nezadovoljstvo sodnikov z novim plačnim sistemom in njihove grožnje s t. i. belo stavko oziroma z manjšo delovno storilnostjo v javnosti niso naleteli na odobravanje. Slovenska javnost zaradi nekaterih spornih sodnih odločitev in sodnih zaostankov, na katere je spet opozorilo Evropsko sodišče za človekove pravice v Strasbourgu (Sloveniji je bilo naloženo plačilo denarne odškodnine zaradi dolgotrajnega sodnega postopka v enem primeru, za šestnajst primerov pa je ugotovilo, da so bile kršene evropske konvencije), boja sodnikov za njihove privilegije ne podpira. Ljudje si želijo učinkovit sodni sistem, ki bo pravičen za vse ne glede na položaj ali politično prepričanje. Pozitivno so sprejeli znižanje plač funkcionarjev, zato se jim izjeme, v tem primeru sodniške plače, ne zdijo umestne. Prvič se je zgodilo, da so funkcionarji začeli s plačno reformo (z nižanjem plač) pri sebi. V preteklosti je bilo kvečjemu obratno, kar je samo večalo apetite posameznih skupin znotraj javnega sektorja.

Očitno je, da sodna veja oblasti delno še živi v prejšnjih časih, vsaj njen izpostavljeni del. Precej sodnikov sicer dela dobro in strokovno. Po osamosvojitvi je prišlo v sodniške vrste veliko mladih, pravno podkovanih ljudi, ki tudi niso več (partijsko) indoktrinirani kot njihovi predhodniki. Na sodni sistem gledajo z vidika zahodnih demokracij in razumejo, da je treba tiste, ki bolje in učinkoviteje delajo, ustrezno nagraditi. Čas socialistične uravnilovke je namreč minil.

Ob tem verjetno ni naključje, da so predstavniki sodne veje oblasti, ki so najglasnejši in veliko govorijo o svoji neodvisnosti, politično blizu tranzicijski levici, se pravi opoziciji. Predsednik vrhovnega sodišča Franc Testen plačni reformi nasprotuje že po funkciji. Drugače se zdi za tri druge sodnike. Novi predsednik sodnega sveta je Marjan Pogačnik, ki je bil v času vladavine LDS, to je med letoma 1997 in 2001, najprej namestnik generalnega direktorja policije, nato pa direktor urada kriminalistične policije. O Alešu Zalarju je znano, da simpatizira z LDS, saj je bil pred leti njen kandidat za pravosodnega ministra. Še posebej zanimiv je primer predsednika Višjega sodišča v Ljubljani Jerneja Potočarja, ki je nedavno zavrnil predlog ministra za pravosodje Lovra Šturma, da bi odredil službeni nadzor nad delom ljubljanske okrožne sodnice v primeru, povezanem z razvpitim Silvom Plutom. V prvi polovici osemdesetih let prejšnjega stoletja je kot član sodnega senata kar dvakrat prepovedal razširjanje študentskega časopisa Tribuna (o tem več v nadaljevanju). A temu se niti ne čudimo, saj izhaja iz »preverjene« družine. Njegov oče je bil narodni heroj Stane Potočar-Lazar, ki se je v jugoslovanski vojski povzpел do čina generala. Gre torej za tipičnega sodnika iz prejšnjih časov, ki je deloval v skladu s tedanjim režimom, danes pa ima polna usta neodvisnega sodstva.

Vsekakor bo zanimivo počakati na odločitev ustavnega sodišča, ki je svetovnonazorsko izrazito levo usmerjeno. Upajmo, da bo znalo preseči ideološke predsodke in razsodilo tako, da bo v korist celotni slovenski družbi, ne le skupini ljudi. **D**

Ob tem verjetno ni naključje, da so predstavniki sodne veje oblasti, ki so v zadnjih dneh najglasnejši in veliko govorijo o svoji neodvisnosti, politično blizu tranzicijski levici, se pravi opoziciji.

UVODNE STRANI

- 9 V Haagu umrl Slobodan Milošević
10 **Pogledi:** Usodne privatizacije
11 **Kolumna:** Preteklost in prihodnost

POLITIKA

- 12 Sodniki na okopih
16 Medijski zakon na prepihu

GOSPODARSTVO

- 18 Triglav je bil podcenjen
21 BOJ končala boj z inflacijo
22 Varčevalci kaznovani za zvestobo

SLOVENIJA

- 24 Konec privilegijev
26 Ljubljanski nepremičninski posli

TUJINA

- 30 Zadnji evropski diktator
31 **Globus:** Krvna maščevanja
32 **Tuji tisk:** Zavarovanje pred krizo

INTERVJU

- 34 Rudolf Petan

NEKOČ IN DANES

- 38 Ljubezen in krivda Ivana Cankarja
42 **Naši kraji:** Rateče-Planica

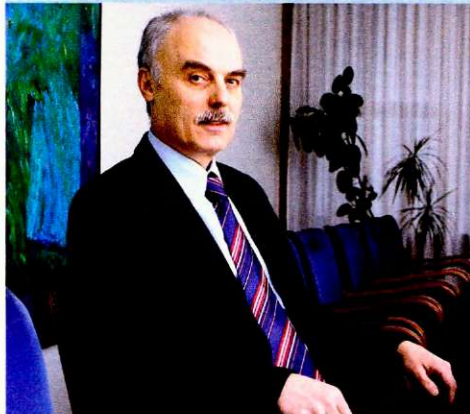
KULTURA

- 46 Na gregorjevo vse do srca
47 Razstava Wonderland

OGLEDALO

- 48 **Film:** Prav poseben detektiv
50 **Avtomobilizem:** Neskončno prilagajanje
52 **Zdravje:** Odpovejte se alkoholu
54 **Šport:** Razburljivi bencinski hlapi
56 **Črna kronika:** Zavašnik obtožuje druge
58 **Rumeno:** Viktorji so pred vrati
60 **TV-kuloar:** Ženske so svoje povedale
62 **Kronika časa:** Daimler in Benz
65 Definicija „gospoda“!
66 So reforme izgovor?

34 Intervju: Rudolf Petan

Zadnje čase je postalo zelo »moderno«, da poskuša opozicija svoje lastne težave ali pa drugačne poglede druge opcije takoj prikazati kot ustavni problem, zato verjetno ni naključje, da sta se v zadnjem mesecu kar dva zakona, ki ju je sprejel državni zbor, znašla v presoji na ustavnem sodišču.

12 Sodniki na okopih

Sodnike je izjemno razburil predlog Gregorja Viranta, ministra za javno upravo, ker je z novelo zakona o plačah v javnem sektorju posegel tudi na področje sodniških plač. Sodniki menijo, da se bodo njihove plače znižale, minister pa pravi, da se bodo tistim, ki delajo več in bolje, povečale.

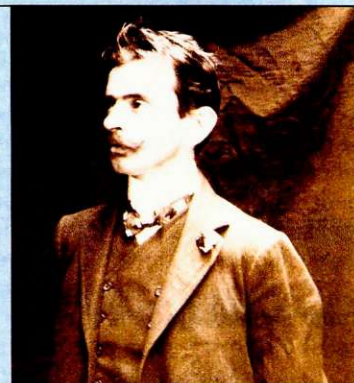
18 Triglav je bil podcenjen

Nova cenitev vrednosti premoženja Zavarovalnice Triglav je potrdila sume o prejšnji prirejeni vrednosti po naročilu nekdanjih oblastnikov, s katero bi posamezniki še bolj obogatili. Kdo bo za to odgovarjal?

38 Ljubezen in krivda

Izšla je obsežna monografija *Ljubezen in krivda Ivana Cankarja*, v kateri Irena Avsenik Nabergoj odkriva našega velikega pisatelja v povsem novi luči. V njej se osredotoča na teme greha, krivde, kazni in odpuščanja, v okviru katerih se gibljejo človekova najgloblja eksistencialna vprašanja.

DEMOKRACIJA, p.p. 4315,
Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI
Tel.: 01/ 434 54 48 (uredništvo), urednik@demokracija.si;
01/ 434 54 63 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si
Faks: 01/ 434 54 62

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Tehnični urednik: Bojan Jovan

Novinarji: Peter Avsenik, Gašper Blažič, Gregor Drnovšek, Lucija Horvat, Petra Janša, Lovro Kastelic, Aleš Kocjan, Vida Kocjan, Monika Maljevič, Ana Müllner, Bogdan Sajovic, Denis Vengust, Mitja Volčanšek

Kolumnisti: mag. Andrej Aplenc, Esad Babačić, dr. Andrej Capuder, mag. Klemen Jaklič, dr. Janez Jerovšek, dr. Janko Kos, dr. Matej Makarovič, dr. Andrej Rahten, dr. Ljubo Sirc, dr. Peter Starič

Stalni zunanji sodelavci: Vera Ban, Peter Colnar, Igor Gošte, Barbara Kavtčičnik, Miran Mihelič, Janez Škalič
Lektoriranje: Joža Gruden

Prelom: Tone Tehovnik

Realizacija: Nova orbita d.o.o.

Fotografija: Gregor Pohleven (urednik), Bor Slana, Reuters, arhiv Demokracije

Tisk: Ma-tisk d.o.o., Maribor

Datum natisa: dan pred izidom

Izhaja: vsak četrtek;

Cena: 550 SIT / 2,29 EUR

Izdaja: Nova obzorja d.o.o.

Direktor: Andrej Lasbaher

Naklada: 11.000 izvodov

TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka d. d., Maribor
Poština plačana pri pošti 1102. Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

Fotografija na naslovnici: FOTO SPRING, A. Černivec, fotomontaža

Kadar privilegij ugaša, noben privilegiranec ni vesel

Mitja Volčanšek

O težavnem reševanju denacionalizacijskih postopkov smo se pogovarjali s podpredsednikom Združenja lastnikov razlaščenega premoženja (ZLRP) Petrom Logarjem.

Katere so pglavitne težave, s katerimi se lastniki razlaščenega premoženja srečujete danes, 15 let po sprejetju zakona o denacionalizaciji (ZDen)?

Glavna težava je v tem, da ZDen, edini resnični tranzicijski zakon samostojne Slovenije, še vedno ni udejanjen in poddržavljen lastnina še ni vrnjena izvirnim lastnikom. Nekateri postopki vračanja se po petnajstih letih niso niti začeli.

Žal si tudi nad delom premoženja, ki je bilo formalno že vrnjeno, država še vedno prilašča nekatere pravice, ki ji ne gredo niti po naši ustavi niti po evropskih normah o zasebni lastnini.

Kot je znano, prejšnje vlade denacionalizaciji niso bile pretirano naklonjene, zato so postopki tekli zelo počasi. Je pod novo oblastjo drugače?

Zdajšnja vlada se zaveda številnih stroškov, ki nastajajo zaradi nedokončane denacionalizacije (oteženo gospodarjenje, upravni in sodni stroški, odškodnine po 72. členu ZDen ali razsodbah evropskega sodišča itd.). Medresorska delovna skupina za koordinacijo in pospešeno izvajanje denacionalizacije, ki jo vodi ministrstvo za pravosodje, daje procesu vračanja pozitiven zagon. V njej dejavno sodelujemo tudi predstavniki ZLRP, kar je skladno s priporočili Sveta Evrope o vključevanju zainteresirane javnosti v procese odločanja. Naše združenje si želi, da bi se spoznanje o nujnosti

sodelovanja razširilo tudi na druga vladna in obvladna telesa, ki se ukvarjajo z vprašanji vračanja premoženja. Nesprejemljivo je npr., da v upravnih organih Slovenske odškodninske družbe, ki je bila ustanovljena prav zaradi izplačevanja denacionalizacijskih odškodnin, doslej še ni mogel sodelovati noben predstavnik razlaščenec.

Dotakniva se stanovanjske problematike. O koliko objektih govorimo? Kakšne bi bile finančne posledice za državni proračun?

Po ocenah gre za 2.500 denacionalizacijskih stanovanj, ki so bila vrnjena v last, ne pa tudi v posest. V njih po veljavnem stanovanjskem zakonu še vedno prebivajo najemniki izpred leta 1991 za nedoločen čas z neprofitno najemnino. Premoženje torej še ni vrnjeno izvirnim lastnikom, saj ga ti ne morejo niti uporabljati niti neovirano obnavljati ali z njim razpolagati.

Omenjena medresorska skupina bo predlagala ministrstvu za okolje in prostor ustrezne ukrepe, da se protiustavno in neevropsko poseganje v zasebno lastnino v najkrajšem času konča. Po petnajstih letih moramo kategorijo »denacionalizirana stanovanja« dokončno odpraviti. Ob razumnih rešitvah državni proračun ne bi smel biti dodatno obremenjen.

Ali bi izvajanje pravice lastnikov dejansko prizadelo stanovalce, kot je bilo mogoče brati?

Kadar privilegij ugaša, noben privilegiranec ni vesel. Enkrat se mora krivično stanje vendarle končati ne glede na vse politične botre in neobjektivno ščuvanje javnosti prek vodilnih medijev.

Ali omenjeni stanovalci nimajo nobene druge možnosti za ureditev svojega stanovanjskega vprašanja?

Dobre možnosti ponuja najemnikom v denacionalizacijskih stanovanjih stanovanjski zakon z nepovratnimi finančnimi sredstvi in najugodnejšimi posojili Stanovanjskega sklada RS, lahko pa ti najemniki uspešno kandidirajo tudi za razpisana neprofitna stanovanja.

Boste od države terjali odškodnino za obdobje po letu 1991, ko niste mogli razpolagati z nepremičninami? V skladu z zakonom bi bili do tega upravičeni.

Čim bolj se odmika dokončna in pravična rešitev problema, ko lastnik niti po dolgih letih ne more razpolagati s svojo lastnino kot vsi drugi državljani, tem bolj razlaščenci razmišljamo o takšnih terjatvah. Ne smemo namreč pozabiti, da podcenjena najemnina, ki je lahko tudi do štirikrat nižja od normalne, lastniku jemlje predvsem potrebna sredstva za vzdrževanje nepremičnine. Ustrezna odškodnina bi bila tudi zaradi ohranjanja stavbnega narodnega bogastva vsekakor dobrodošla.

Pred poslednjim sodnikom

Ne, ta ni prvoaprilska. Čeprav je nekdanji jugoslovanski predsednik Slobodan Milošević v Haagu verjetno res "ogromno pretrpel" (le zakaj nas to spominja na podoben primer pri nas?), še vedno nima miru pred sodniki. Čaka ga namreč še poslednja sodba. Kako se bo Milošević zagovarjal tam zgoraj (ali – bolj verjetno – spodaj), kjer mu pravniške izkušnje skoraj zagotovo ne bodo več koristile, ne bomo nikoli izvedeli. Z gotovostjo pa lahko zapišemo, da bo ta sodni proces njegov zadnji.

ISKRICA

Dražgoše

Aleksander Škorc

„Gospod šef, načrt reform je gotov,“ je rekel Matejček in podal Jelku zajeten kup papirja. „Sedaj imamo alternativni program in ni nam treba sodelovati z vlado,“ je Matejček ponosno dodal in pasje vdano gledal šefa v oči. Pričakovane kosti pa ni dobil, ker je bil šef slabe volje. Oni dan je bil namreč na TV, kjer je novinar – bo že še videl – vodil oddajo po svoje in mimo ukazov, ki mu jih je sugeriral Jelko.

Z upanjem je začel brati. Prebiral je in prebiral, a nekaj se ni ujemalo. Le zakaj se mi zdi, da zadevo poznam? se je vprašal in že se mu je posvetilo. Zavedel se je, da bere program vladnih reform, kar je grajajoče omenil Matejčku.

„Gospod šef, če bi stvar natančno prebrali, bi videli, da se moj program v bistveni točki razlikuje od vladnega. Jaz predlagam enotno 18-odstotno davčno stopnjo, medtem ko vlada predlaga enotno 20-odstotno. To je bistvena razlika v našo korist in ni treba biti ekonomist, da bi to ugotovil. Celo neizobraženi ljudje, za katere se že od nekaj vztrajno zavzemamo, bodo to uvideli.“

„Hm, na tem bi se dalo graditi,“ je menil Jelko. „Razliko dveh odstotkov lahko predstavimo kot dvakrat ugodnejšo, poleg tega vladi lahko naprtimo pogoltnost, upravljivost itd., vse do kršenja človekovih pravic, o čemer se moram pogovoriti s Hanžkom. Dobro, Matejček, tu imaš zaslužno kost,“ je pogostil vdanega namestnika s površno oglodanim svinjskim rebrom in se umaknil v sobo za strateško razmišljanje.

Medtem ko je Matejček med glodanjem hrepeneče pogledoval skozi okno, je Jelko na trenutke zelo poglobljeno razmišljal. Nekajkrat se mu je ustavilo, a se je vsakokrat s pomočjo časopisa premaknil dalje – šlo je za moskovsko Pravdo, letnik 68. Tudi rdeče obarvane stene so nanj delovale vzpodbudno, tako da se je že po desetih minutah srečen zazrl v veliko ogledalo – pravzaprav se je zazrl sam vase – in si polaskal: Jelko, ti si genij. Nato se je vrnil k Matejčku:

„Zelo dober načrt, a preden ga damo v javnost, moramo oslabiti nasprotnike, predvsem tiste v lastnih vrstah. Storili bomo naslednje: v Dražgošah oziroma na Bičkovki skali bomo organizirali spravno slovesnost. Povabili bomo Gabra, Ropa, Anderliča. Na, tu je spisek. Glej, da bodo prišli v čevljih z gladkimi podplati, in poskrbi, da bo skala primerno mokra, jaz bom pa zaukazal vremenoslavecem, naj tisti dan zmruže.“

„Če smem, gospod šef, tudi Pahorja in njegove bi lahko povabili. Morda bi prišel celo Janša, ko tako rad pleza po skalah.“

„Odlično, Matejček, postajaš prav dostojen namestnik, očitno dobro vplivam nate. Janše pa ne vabi, on nikoli ne bi prišel v neprimerni obutvi. Če ga ne bo dotokel naš program reform, si bom moral izmisliti nekaj drugega.“

H-umor

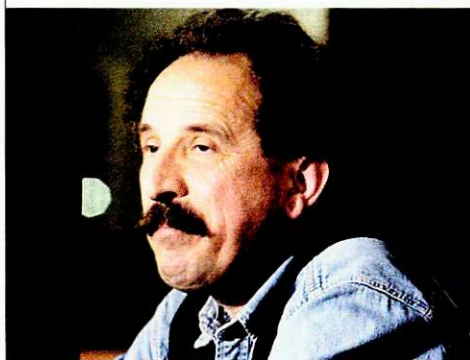
»Z negativno kadrovsko selekcijo, odstranjevanjem najbolj izkušenih kadrov iz slovenske policije, se je treba soočiti tudi s posledicami takšnih ravnanj.«

(Predsednik LDS Jelko Kacin se je ob zadevi Silvo Plut posul s pepelom. Kdo je v minulih letih kadroval na policiji in tožilstvu, se tako ali tako ve.)

»Sem pa prepričan, da ZDA in vsakdo, ki mu je do varovanja človekovih pravic, z nami delijo zadovoljstvo, da smo v Sloveniji prišli vsaj do točke, ko si dragi Borut in dragi Tone ne dopisujeta več in se javno ne prepirata, kdo od njiju bolj obvladuje radiotelevizijo, ki bi morala biti javna, torej od vseh, in ko na čelu radiotelevizije ni več osebe, ki bi bila član vodstva oziroma celo predsednik politične stranke.«

(Poslanec SDS Branko Grims je zadovoljen s poročilom ameriškega zunanjega ministrstva o človekovih pravicah, ki med drugim omenja medijsko svobodo v Sloveniji.)

»Gre za nekaj totalizirajočega in totalitarnega ter nadvse revolucionarnega, kar je vse prej kot zgolj ekonomsko in reformno.«

(Politolog Ante Tonči Kuzmanić se v času reform počuti, kot bi živel pod najtršim fašističnim režimom.)

»Če bi bil zelo senzibilen, bi odložil aparat in nehal delati.«

(Fotograf Arne Hodalič ima debelo kožo, zato vztraja v svojem poklicu.)

»Šele ko pridem domov z novim parom, me začne boleti glava, koliko sem spet zapravila.«

(Sanjska ženska Nina Osenar bi lahko odprla razstavo svojih čevljev.)

»Vsako leto, seveda! Na dan samostojnosti, 24. februarja.«

(Estonski obrambni minister Jürgen Ligi odgovarja na vprašanje, kako pogosto so v Estoniji vojaške parade.)

»NOB in revolucija sta neločljivo povezani.«

(Ivan Kristan v nasprotju s svojimi tovariši ni zatajil tistega, za kar je med drugo svetovno vojno v Sloveniji v resnici šlo.)

»Ko se vrnem iz kakšnega tujega, urejenega mesta, me v Ljubljani jezi ali žalosti skoraj vse.«

(Zgodovinar Božo Repe se po potovanjih le s težavo navaja na ljubljanski nered.)

»Ljubljansko županstvo naj ustanovi enoto profesionalnih postopačev, ki bi ustvarjali vtis minimalne obljudenosti mesta.«

(Novinar Borut Mehle ima občutek, da je Ljubljana mesto duhov.)

»Menim, da bi bilo bolje, da bi ga ukinili, saj nekateri z njim le enkrat na leto operejo svojo vest.«

(Sašo Hribar bi kratko malo s koledarja izbrisal dan žena.)

»Uporaba katoliške govornice, kot da opisuje univerzalni in 'naravni' verski obred, nazorno razkriva posebno naklonjenost državne politike do Cerkev.«

(Sociolog kulture Aleš Debeljak je v vladnem predlogu zakona o verskih skupnostih odkril posebno ljubezensko vez med sedanjo vlado in Cerkvijo.)

Zavajanje Mladine

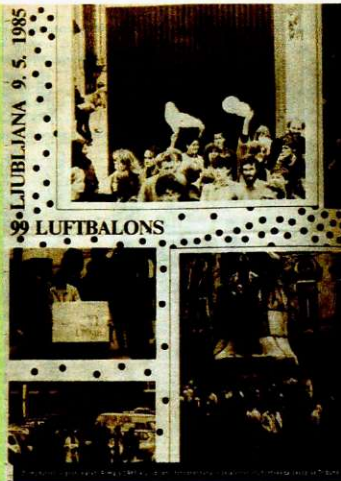
V polemiko okoli vladne namere po zaznamovanju 15-letnice samostojnosti z vojaško paradjo so nekateri mediji vnesli grobe manipulacije. Za kaj gre? Pri odgovoru na poslansko vprašanje v zvezi z načrtovano vojaško paradjo je predsednik vlade Janez Janša spomnil, kako so ga leta 1985 zaradi članka proti paradi totalitarne armade v Beogradu poslali pred vojaško sodišče. Dnevnikov kolumnist Vlado Miheljak je Janšev izjavo označil za preprosto izmišljiljo, s katero naj bi bil premier poskušal prikriti zadrego ob nasprotovanju paradi v javnosti. Miheljaku je v Mladini (ki se je proti paradi angažirala tudi z zbiranjem podpisov) sledil novinar Jure Trampuš, s tem ko je povzel spomine »drugega moža« Mladine Alija H. Žerdina, po katerih predmet obtožnice zoper Janšo ni bilo njegovo nasprotovanje beograjski paradi, ampak naj bi bili Janšo obtožili izdaje vojaške skrivnosti – omembe načrtovane skrajšanja služenja vojaškega roka.

Iz premierjevega kabineta so se zaradi izkrivljenih podatkov, obešenih na veliki zvon, odločili zadevo pojasniti. Tako smo v repliki na Miheljakov članek lahko prebrali, da je bil formalni predmet obtožnice iz aprila 1985, ki jo je sestavil polkovnik Živko Mazič (tožilec v kasnejšem procesu proti četverici), domneva o izdaji vojaške skrivnosti v članku Vojak kot poklic. Obremenilnemu gradivu pa je bil priložen tudi Janšev članek iz februarja 1985, v katerem je nasprotoval vojaški paradi. Prav to nasprotovanje je bilo eden

Janševo zavajanje

VIŠIŠKEGA TOZIČKA JE NEKAJ ZMOTIL, ČLANEK O SLUŽENJU VOJAŠKEGA ROKA NE BI PLAKALO O PARADI

V prenosilnici je Janez Janša v izjavi izjavil, da se je leta 1985 zaradi članka v beograjski paradi poslani pred vojaško sodišče. Vendar je izjavo vprašanje, ali je bil tožilec v kasnejšem procesu proti četverici, domneva o izdaji vojaške skrivnosti v članku Vojak kot poklic. Obremenilnemu gradivu pa je bil priložen tudi Janšev članek iz februarja 1985, v katerem je nasprotoval vojaški paradi. Prav to nasprotovanje je bilo eden

... član predstavnika RS ZRS, pritožbo na sodišču izločil, ostal je v službi. ...

Vojaški tožilec Janši očital nasprotovanje paradi.

glavnih očitkov Janši na obravnavi. Ob tem je treba zapisati, da so Janšo le nekaj dni pred začetkom postopka na sodišču po hitrem postopku vrgli iz službe na generalnem sekretariatu izvršnega sveta RS. Vojaško tožilstvo je obtožnico umaknilo, šele ko je tedanji odgovorni urednik Mladine Bojan Korsika zagrozil z objavo celotne obtožnice. M. V.

Modrosti tedna

»Do kraja izzvan je minister Drobnič odrinil mikrofon in sedaj imajo skoraj vsi slovenski mediji novo 'kost', novo žrtev svoje gonje. S tem mediji žrtev takega pristopa spreminjajo v krivca za incident, kar je navadna demagogija, še več – družbeno škodljivo delovanje. Ker pa imajo mediji v takih primerih škarje in platno in jih po zakonu niti vlada ne more prisiliti v objektivnost poročanja, v slovenskem medijskem prostoru resnice skorajda ni več in nas nekateri mediji v pehanju za senzacijami, ki bi povečale njihovo tržno uspešnost, dobesedno pehajo v prepad.«
(Državljan Andrej Balanč)

»Mladi se ne sramujejo kazati, katero glasbeno skupino častijo, in tega, da jim droga veliko pomeni – mislim na znamenja indijske konoplje. Sramujemo pa se kazati vero. A to ni samo slovenski pojav, to je povsod na Zahodu. Od razsvetljenstva naprej nas vzgajajo v tem, da je vera privatna in intimna stvar, ne pa javna in družbeno pomenljiva.«
(Teolog mag. Branko Cestnik)

Je način odkupa pravi?

Družba Maos, za katero občila objavljajo, da je v njej zbranih 50 vodilnih iz koncerna Iskra, po podatkih iz Poslovnega registra Slovenije (PRS) pri Agenciji za javnoplčilne evidence in storitve (AJPEŠ) pa je ustanovitelj 33, med njimi so tudi imena tajnic nekaterih vodilnih, je pretekli teden objavila, da ne bo več povečala zadnje ponujene cene za odkup delnic družbe Iskra, tako da se do 20. marca lahko vsi delničarji odločijo, ali delnice po 1.400 tolarjev prodajo Maosu ali ne. Cena naj bi bila dokončna, ustanovitelj družbe Maos pa naj bi jo bili določili na podlagi notranjih in zunanjih analiz in cenitev, čeprav knjigovodska cena delnice pre-

sega 2.300 tolarjev. Največja lastnika Iskre sta državna sklada (KAD in SOD). KAD ima v lasti 27,9-odstotni lastniški delež, SOD pa 14,9-odstotnega. 33 ustanoviteljev družbe Maos je za nakup večinskega deleža, to je najmanj 51 odstotkov, pripravljeno plačati približno 10 milijard tolarjev. Kako se bosta odločila KAD in SOD in ali bo res prišlo do prvega menedžerskega odkupa v Sloveniji, ni znano, dejstvo pa je, da so posamezne družbe znotraj sistema Iskre državi dolžne veliko denarja. Nekatera posojila imajo zavarovana s poroštvom države ali pa imajo posojilo, najeto pri kakšni od bank v večinski državni lasti, brez ustreznega zavarovanja. Zato bi morda kazalo, da bi 33 ustanoviteljev, med katerimi so tudi direktorji, ki poslujejo na prej opisani način, najprej dokapitaliziralo sistem Iskre kot celote, s čimer bi v Iskro vložili »sveže« denar, da bi ta lahko odplačala posojila ali neplačane prispevke, šele nato pa bi se potegovali za odkup državnih deležev. Za čisti menedžerski odkup in pridobitev večinskega lastništva Iskre bi bila nedvomno to najbolj poštena ponudba. V. K.

Se DZS umika?

DZS, d. d., ki ga vodi Bojan Petan (LDS), je s četrto največjo nemško medijsko skupino WAZ Media Group, v Nemčiji je najbolj znana po Westdeutsche Allgemeine Zeitungu, na Balkanu pa po vrsti prevzetih medijev in velikih tržnih deležih, podpisal namero o ustanovitvi skupnega podjetja, hkrati pa naj bi nemški družbi WAZ prodal tudi večji del lastniškega deleža v časopisni hiši Dnevnik, kjer je (bil) 51-odstotni lastnik. Po nekaterih podatkih naj bi DZS prodal celoten delež Dnevnik in za to iztržil 6 milijard tolarjev, po drugih pa naj bi prodal le 26-odstotni delež. Novo skupno podjetje naj bi se usmerilo predvsem na južne trge, kjer imajo Nemci že v lasti srbski dnevnik Politika, kupiti so hoteli tudi Večernje novosti, v Makedoniji so prevzeli tri dnevnike in pokrivajo 90-odstotni tržni delež. Zakaj se je Petan odločil za to, je še neznanka. V. K.

Odkrili Pučnikov doprnski kip

Preddverje Plečnikove zgradbe na Komenskega ul. 11, kjer ima svoj sedež Slovenska demokratska stranka, od 9. marca naprej krasi kip nekdanjega predsednika SDS, disidenta in »očeta slovenske države« dr. Jožeta Pučnika.

Postavitev doprnskega kipa dr. Jožetu Pučniku je bilo pričakovano dejanje, saj je, kot je v svojem govoru poudaril predsednik SDS Janez Janša, prav Pučnik tisti, ki se mu morajo oddolžiti sodelavci in prijatelji pri skupnih prizadevanjih za vzpostavitev demokracije in samostojne države. Janša je tako v svojem govoru spomnil na dejstvo, da je dr. Pučnik »oče slovenske države«, in opozoril, da zgodovinski dolg do dr. Pučnika še ni izpolnjen, saj še vedno ni ulice ali trga, ki bi nosil njegovo ime. Po Janševih besedah se mnoge ulice in trgi imenujejo po »voditeljih nekdanje neuvrščenoosti, ki jih nihče ne pozna, o katerih mlajše generacije ne vedo nič in niso nič naredili za Slovenijo«, medtem ko v tujini ulice in trge

Na sedežu SDS so počastili spomin na velikega demokrata.

pomenujejo po ljudeh, ki so za svojo domovino kaj dobrega naredili. Ta dolg naj bi bil poplačan kmalu, saj naj bi po dr. Pučniku imenovali enega izmed ljubljanskih trgov.

Jože Pučnik se je rodil leta 1932 v Črešnjevcu. Po končani gimnaziji v Mariboru je

v Ljubljani študiral filozofijo in primerjalno književnost in začel sodelovati v Reviji 57 in Perspektivah. Zaradi svojih člankov je zelo hitro postal žrtev komunistične represije, ki ga je poslala v samico. Po prihodu iz zapora se je izselil v Nemčijo, kjer je znova študiral in dosegel doktorat iz družboslovnih ved. Že v začetku osemdesetih let je sodeloval z Novo revijo, kasneje pa se je za stalno vrnil v Slovenijo. Postal je predsednik SDSS in neuspešno kandidiral na predsedniških volitvah leta 1990. Kasneje je bil krajši čas podpredsednik vlade in poslanec državnega zbora, nato pa se je iz politike umaknil in sodeloval le še v krogu Nove revije. Umril je januarja 2003. Pokopan je v Črešnjevcu. G. B.

Forum 21 o reformah

Kučanov Forum 21 nadaljuje niz okroglih miz o reformah. V torek, 7. marca, je v okviru omenjenih razprav v ljubljanskem Grand hotelu Union pripravil posvet, na katerem je bila v luči predlaganih vladnih reform izpostavljena kultura. Kučan je v svojem nagovoru opozoril, da so bile dosedanje razprave o kulturi in reformah povezane z uvedbo enotne davčne stopnje, vendar bo o tem potrebna širša razprava. Kučan se je vprašal, ali je kultura lahko zaveznik sprememb ali pa kulturni kapital pri predlagateljih reform ne igra nobene vloge. Na posvetu so nastopili Jurij Krpan, Mojca Drčar-Murko, dr. Maja Breznik, dr. Matjaž Kmecl in dr. Bogomir Kovač, govorili pa so o medijih, alternativni kulturi, pomenu kulture za narod in napovedanih gospodarskih reformah. G. B.

Predsednik Forum 21 Milan Kučan

Okrogla miza na FDV

Uboštvo slovenskega liberalizma

V torek, 7. marca, je na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani potekala okrogla miza o slovenskem liberalizmu, zaradi njegove kontroverznosti pa je organizator (Liberalni klub) okrogli mizi dal naslov »Uboštvo slovenskega liberalizma«. Na okrogli mizi, ki jo je vodil asistent na ekonomski fakulteti mag. Bernard Brščič, so svoje poglede na slovenski liberalizem predstavili sociolog dr. Frane Adam, ekonomist dr. Mičo Mrkaič, zgodovinar dr. Janko Prunk, politolog dr. Milan Balažič in politični analitik dr. Miha Kovač. Udeleženci so se večinoma strinjali z uvodno tezo, da liberalizem na Slovenskem ni dosegel lastne idejne identitete, ki bi zagotavljala rast izvorne politično-ekonomske filozofije, osmišljene na temeljih svobode, individualizma in zapuščine škotskega razsvetljenstva. Vzpon LDS in njen prihod na oblast je sicer kazal na uveljavitev liberalizma, vendar se je ta sprevrgel v svoje nasprotje. Po drugi strani pa se odpira vprašanje neoliberalizma v zvezi z napovedanimi vladnimi reformami. G. B.

Jugoslavija: zadnje poglavje

Mitja Volčanšek, foto: Reuters

Nepojasnjena smrt S smrtjo najbolj znanega haaškega obtoženca in nekdanjega srbskega predsednika Slobodana Miloševića prejšnjo soboto se je simbolno končala najbolj krvava era na Balkanu po drugi svetovni vojni. Kot je pokazala obdukcija, je zapornik umrl zaradi zastoja srca, okoli vzroka smrti pa se je sprožila razprava, ki jo je podžgalo domnevno Miloševićevo pismo, ki naj bi ga bil tik pred smrtjo poslal v Moskvo. V njem naj bi bil izrazil strah, da ga poskušajo zastrupiti. Po opravljeni toksikološki preiskavi so na posmrtnih ostankih našli sledi zdravil, ki so izničila učinek zdravil, ki jih je Milošević jemal zaradi težav s srcem. Sobotna novica pa ni bila povsem nepričakovana. Miloševićovo zdravje je od začetka procesa vidno opešalo, zaradi česar je bilo sojenje večkrat prestavljeno. Nemogoče pa je dokazati, da je Milošević »protizdravila« jemal zavestno. Zato so se pojavila namigo-vanja, da je Haag vsaj posredno (ker zaporniku ni omogočil odhoda na zdravljenje v Moskvo) kriv za njegovo smrt.

Profil diktatorja Milošević se je rodil leta 1941. Kot diplomirani pravnik je celo desetletje prebil v vrhu Beobanke. V tem času je službeno velikokrat obiskal ZDA. Politični preboj je dosegel leta 1987, ko je strmoglavil svojega političnega botra in tedanjega srbskega predsednika Ivana Stambolića (slednjega naj bi bili leta 2000 ugrabili in umorili na Miloševićev ukaz) in postal vodja srbske KP. Dve leti kasneje je postal predsednik Srbije.

Milošević je začel spretno krmariti med obljubami reform Zahodu in podžiganjem srbskega nacionalizma pod preobleko varovanja srbske manjšine na Kosovu.

Odpravil je avtonomiji Vojvodine in Kosova, medtem pa popeljal svojo novoustanovljeno socialistično stranko do zmage v Srbiji. Kot "branilec srbskih interesov" je nasprotoval osamosvojitvi Slovenije in Hrvaške in proti njima angažiral JLA. Od leta 1992 je sodeloval v vojni v Bosni s podporo in z oboroževanjem krajinskih Srbov.

Krivično bi bilo nanj zvaliti vso krivdo za razpad Jugoslavije in začetek vojne, saj je šlo za neizogiben proces razkrajanja SFRJ in totalitarnega režima. Vsekakor pa je prav on najbolj vplival na način in krvavost tega procesa. Zahod ga je iz geostrateških interesov sicer še naprej imel za sogovornika (spominimo se daytonskega sporazuma leta 1995). Leta 1998 pa je Milošević z intervencijo proti albanskim upornikom na Kosovu stopil čez rob. Leto kasneje je NATO z zračnimi napadi na Srbijo dosegel konec tamkajšnje humanitarne katastrofe.

Po porazu na predsedniških volitvah septembra 2002 je s silo poskušal ostati na oblasti. Po letih pomanjkanja in mednarodne osamitve ter neuresničitve sanj o Veliki Srbiji ga narod ni več podpiral. Odpovedala se mu je tudi vojska, tako da je moral sprejeti poraz. Leta 2001 so ga aretirali in izročili Mednarodnemu sodišču za vojne zločine na območju nekdanje Jugoslavije v Haagu.

Nov začetek Miloševiću, ki sodišča ni priznaval za legitimnega, so sodili za zločine proti človeštvu in vojne zločine na Hrvaškem, v BiH in na Kosovu. Obtožnica ga je bre-

Slobodan Milošević je podžigal tleče medetnične spore v Jugoslaviji.

Prav Milošević je najbolj vplival na način in krvavost razkroja Jugoslavije.

menila tudi genocida nad Bošnjaki. V torek je sodišče uradno sklenilo proces, ki je štiri leta terjal zase večino zaposlenih. Kljub temu ostaja usoda sodišča spričo smrti dveh obtožencev (pred dobrim tednom je napravil samomor hrvaški Srb Milan Babić) in dejstva, da sta Mladić in Karadžić še na prostosti, nejasna.

Dogodki v Srbiji po smrti "ene najbolj pogubnih sil v Evropi", kot je Miloševića označila ameriška državna sekretarka Condoleezza Rice, pa kažejo, da je to poglavje balkanske zgodovine končano.

Kljub osamljenim izpadom predstavnikov Socialistične stranke Srbije in tožbam nekaterih domačih medijev sta se srbska javnost in politični vrh na Miloševićovo smrt odzvala dokaj hladno in neprizadeto. Bistveno več Srbov se je spomnilo pred tremi leti ubitega srbskega premierja Zorana Đinđića. Beograjske oblasti so tudi zavrnille državniški pogreb in pokop Miloševića na Aleji zaslužnih državljanov. Začasen pokop naj bi tako potekal v Moskvi tudi zaradi tiralic za Miloševićovo ženo Mirjano Marković in sinom Markom.

Kaže, da je Srbija pripravljena na soočenje s svojo preteklostjo in spopad s prihodnostjo, kot ji je zaželel britanski zunanji minister Jack Straw. Slovenski zunanji minister Rupel pa je dejal, da se s smrtjo Miloševića "simbolno končuje obdobje jugoslovanske balkanske katastrofe in prihaja čas za evropsko perspektivo Balkana".

Usodne privatizacije

Denis Vengust

Bližajo se strateške odločitve o privatizaciji največjih slovenskih gospodarskih družb.

Glavni razlog, zakaj menim, da bo morebitna večinska prodaja teh podjetij tujim lastnikom škodljiva za državo, je v tem, da bo to povzročilo izgubo številnih kakovostnih delovnih mest, izpad prihodka številnih dobaviteljev ter ne nazadnje tudi zmanjšanje prihodkov države.

Prihodnji tuji lastniki bodo število zaposlenih v prvi fazi zmanjšali zaradi racionalizacije, saj je v državnih podjetjih dejansko zaposlenih precej več ljudi, kot bi bilo treba. Toda precejšnje zmanjšanje števila zaposlenih je pričakovati tudi iz drugih vzrokov. Za multinacionalke, ki imajo v lasti veliko število sorodnih podjetij v različnih državah, je namreč nesmiselno, da bi imele vse poslovne funkcije (nabavo, prodajo, finance ...) organizirane v celoti v vsaki državi posebej. Zato jih imajo v precejšnji meri organizirane kar na glavnem sedežu družbe ali po regionalnih centrih. Zaradi tega je utemeljeno pričakovati, da se bodo številna kakovostna delovna mesta v Sloveniji odpravljala in se selila v tujino (četudi je morda delovna sila cenejša v Sloveniji). To ne pomeni le povečanja brezposelnosti, temveč tudi pomembno zmanjšanje davčnih prihodkov države. Nadalje je pričakovati, da bodo posel izgubili tudi številni domači dobavitelji izdelkov in storitev. Z vidika multinacionalke je namreč stroškovno precej racionalneje, da tudi nabave v Sloveniji priključi nabavam pri obstoječih tujih dobaviteljih in tako pri njih dobi še dodatne popuste. Izgube posla pri dobaviteljih bodo povzročile še večje izgube delovnih mest in še večje zmanjšanje davčnih prihodkov kot odpuščenja v samih prevzetih podjetjih.

V velikem delu dosedanjih tujih prevzemov uspešnih slovenskih podjetij je prišlo do odpuščenja in odpravljanja oddelkov, marsikje z leti celo do zaprtja. Primeri so očitni in jih je preveč, da bi našteali vse: Lek, Tobačna, Tovarna sladkorja Ormož, Bramac, Elektronika Velenje, Cementarna Trbovlje, Siteco, Vesna ...

Vlada bo torej morala temeljito premisliti o vseh učinkih morebitnih prodaj večinskih deležev v podjetjih tujcem. V razmerah, ko smo za večino industrijskih proizvodov že predragi, si ne moremo privoščiti še izgube velikega števila visokokakovostnih delovnih mest v storitvah, ki bi za sabo potegnile še povečanje primanjkljaja javnih financ. Za povrhu je glede na izkušnje iz regije (posebej pri prodajah telekomunikacijskih podjetij) pričakovati, da bodo tuji lastniki močno navili cene posameznih storitev in si z denarjem slovenskih potrošnikov zelo kmalu povrnilo kupnine.

Vpliv na medije

Gašper Blažič

Poročilo State Departmenta o kršitvah človekovih pravic za leto 2005, je v Slovenijo prišlo tako rekoč ob pravem času.

Sveda ne zaradi tega, ker bi potrjevalo navedbe opozicije, češ da ima sedanja vlada čedalje večji nadzor nad mediji, pri čemer je slovenskim medijskim »dušebrižnikom« sekundiral tudi hrvaški tednik Nacional s tezo, da je nadzor nad mediji v Sloveniji še hujši kot na Hrvaškem v času Tudmanovega režima, ampak predvsem zaradi razkritja dvojnih meril do poročil State Departmenta v minulih letih in do ZDA nasploh. Če so se slovenski levičarski krogi še pred nedavnim zgražali nad ZDA zaradi kršitev človekovih pravic (zapor Guantanamo), so poročilo o kršitvah človekovih pravic v letu 2005 nenadoma vzeli zelo resno, in to samo zato, ker se je med drugim dotaknilo problematike medijev v Sloveniji, medtem ko so se omenjenim poročilom v preteklosti posmehovali.

Poglejmo primer. Časnik Dnevnik je članku o poročilu dal naslov »ZDA: slovenska vlada vpliva na medije« (10. 3. 2006), iz besedila samega pa je razvidno, da je problem medijev pravzaprav državno lastništvo v njih, saj naj bi bila država lastnica »velikih paketov delnic najpomembnejših medijskih hiš«, kar naj bi povzročalo samocenzuro. Toda državno solastništvo v medijih ni od včeraj – kdor bi prebral poročila ameriškega zunanjega ministrstva iz minulih let, ko je bila še na oblasti LDS, bi lahko ugotovil, da so si ugotovitve v poročilih vsako leto zelo podobne, kar se tiče slovenske medijske problematike. Sedanji vladi bi torej lahko očitali le to, da še ni poskrbela za prodajo lastniškega deleža države v medijskih hišah oziroma državnega deleža v podjetjih, ki imajo v lasti delnice medijskih ustanov. Zavaja tudi naslov članka v Delu »ZDA okrcale Slovenijo« (s podnaslovom »Vlada se vmešava v medije«, 14. 3. 2006), čeprav prav tako samo povzema navedbe poročila, naj bi bilo problematično državno lastništvo v medijih, in mimogrede omenja povečan nadzor vlade nad javno RTV.

Zanimivejši pa so odzivi nekaterih najvidnejših Slovencev, ki so povezani z mediji. Medtem ko predsednik programskega sveta RTV Slovenija Stane Granda na to poročilo »ne da nič«, sta z njim zadovoljna tako vladna stran kot Društvo novinarjev Slovenije, ki se je tokrat takoj izrazilo strinjalo z omenjenim poročilom, medtem ko je bila dr. Sandra Bašič-Hrvatina glede tega precej bolj redkobesedna. Poslanec Branko Grims poročilo prav tako pozdravlja in mimogrede doda, da mediji »niso tako pluralni, kot bi si vsi skupaj želeli«. Glede na odzive lahko sklepamo, da je problem medijske svobode veliko širši in ni nastal po prevzemu oblasti leta 2004.

Preteklost in prihodnost

Dr. Ljubo Sirc

V Sloveniji večkrat slišimo: »Pustimo preteklost, ukvarjajmo se s prihodnostjo!« Ta klic zavaja, ker je prihodnost v preteklosti. Ko si bomo priznali, da so slovenske plače, dva- do trikrat nižje od avstrijskih, posledica slabega menedžmenta podjetij, podedovanega iz socializma, bomo lahko mislili naprej. Tako nam priporoča profesor Marko Kos in še mnogi drugi, a nekako naletijo na gluha ušesa.

Preteklost nas uči, da nam ni treba obupati, ker smo pred drugo svetovno vojno že doživeli znaten napredek: Slovenija je v slabih dvajsetih skočila s 60 odstotkov avstrijske produkcije na prebivalca na 80 odstotkov. Po spodbudi, ki jo je dala prva Jugoslavija, se je pojavila vrsta Slovencev, ki so v tedanjih razmerah in pri tedanji ureditvi začeli razvijati industrijo. Komaj je nekoliko zaživela, so prikorakali najprej Nemci, nato pa naši domači komunisti. Sredi boja proti tujemu sovražniku so že ob koncu leta 1941 razglasili vojno proti domačim uspešnejšem kot razredno vojno. Ker je bilo v mestih teže ubijati, so za začetek pobijali dobre gospodarje na deželi in uničevali cele vasi.

Januarja je parlamentarna skupščina Sveta Evrope izglasovala resolucijo, ki ostro obsoja komunistično ubijanje po vsem svetu in ga seveda primerja s fašistično-nacističnim. Samo nekaj glasov je zmanjkalo, pa bi evropska skupščina z dvetretjinsko večino izglasovala zahtevo po kaznovanju organizatorjev komunističnih zločinov.

Na levici se je dvignil pravi vihar protestov, češ da gre za dve različni stvari: pri nacizmu za model rasne mržnje, pri komunizmu pa za model socialne pravičnosti. Mnogi branilci komunizma predstavljajo komunistične moralce kot borce proti fašizmu. V svoji spretni propagandi komunisti vse, ki niso za komunizem, označujejo za fašiste, tako da boj za komunistično oblast postane boj proti fašizmu. S to zvijačo je mogoče vseh sto milijonov komunističnih žrtev razglasiti za fašiste.

V zgodovinski resnici se komunistom ni prav nič mudilo bojevati se proti fašizmu. Popolnoma mirno so nacisti Hitlerja podpirali v vojni proti Francozom in Britancem, ki so jih v opravičilo imenovali imperialiste. Šele ko je Hitler napadel Stalina, je postal sovražnik – nacist.

V Sloveniji se je ta evropski razplet odražal tako, da je Kardelj še leta 1940 govoril, da naši komunisti ne bodo šli v boj, če jim ta ne bo obetal oblasti. Ob napadu na Sovjetsko zvezo so se zbudili, toda po-

leg okupatorjev so začeli napadati tudi domačine, ki so jih imeli po svojih naukih za »kapitaliste«. To seveda z bojem proti okupatorju ni imelo nobene zveze; to je bila razredna vojna – za prevzem oblasti in uvedbo načrtovanja po Stalinovo.

Namesto da bi preganjali fašizem, so bili nasilni do ljudi, ki niso kazali navdušenja za njihovo oblast ali so bili po definiciji njihovi nasprotniki. Lotevali so se tako tudi vseh, ki so na ta ali oni način prišli v stik z zahodnimi zavezniki. Z eno besedo – nasilje so prav kot fašisti uporabljali proti vsem, ki se jim niso pokorili.

S tem se vračamo k trditvi, da cilj posvečuje sredstva, da komunistično ubijanje ni isto kot fašistično, ker komunisti pobijajo, da bi bila prihodnost svetla. Toda kaj če je zmotna vera, da odprava zasebne lastnine zagotavlja pravičnost in gospodarski uspeh? Kdor ima oči in vidi, ve, da so komunistične države zaostale za kapitalističnimi in da je bilo pod komunizmom ponekod tako hudo, da so ljudje komaj živeli.

Kar zadeva pravičnost, ni bilo nič bolje. Komunistična pravičnost je v tem, da nihče ne sme imeti dohodka od kapitala, od »dela« pa sme imeti kakršen koli dohodek – komunistični voditelji neomejenega. Enakost pod komunizmom ni bila prav nič večja kot pod kapitalizmom. Ker ni bilo dohodkov od kapitala, kapitala ni nihče skrbno upravljal, tako da ta ni pripomogel k blaginji, kakor bi moral. Z drugimi

besedami – slepilo je, da je komunizem model za socialno pravičnost ali gospodarski uspeh. Je model, kako se nekaj ljudi z izgovori polasti absolutne oblasti na veliko škodo vseh drugih.

Morda se kdo ne bo strinjal s tem sklepom. Toda pošteni ljudje ne trdijo, da imajo prav oni, in zato ne pobijejo vseh, ki jim ne pritegnejo, kakor so to delali komunisti.

Pred vrati so reforme, ki se naslanjajo na izkušnje gospodarsko uspešnih držav in ki bi se morale opreti tudi na našo predvojno podjetnost.

Prav zato so pred vrati reforme, ki se naslanjajo na izkušnje gospodarsko uspešnih držav in ki bi se morale opreti tudi na našo lastno preteklost pred vpadom komunistov. Po drugi strani seveda ne smemo pozabiti preteklosti pod komunizmom, da ne bomo ponavljali starih napak, ampak jo moramo preučevati. **D**

Sodniki na okopih

Gregor Drnovšek, foto: Domen Groegl/STA, arhiv Demokracije

Sodnike je razburil predlog Gregorja Viranta, ki je z novelo zakona o plačah v javnem sektorju posegel tudi v sodniške plače. Sodniki menijo, da se bodo njihove plače znižale, minister pa pravi, da se bodo tistim, ki delajo več in bolje, povečale.

V zadnjih dneh lahko v medijih poslušamo burne odzive sodnikov, ki menijo, da plačna politika, ki jo vlada vpeljuje v javni sektor, ne more izboljšati sodnega sistema, predvsem pa ne zmanjšati sodnih zaostankov, kar so predvideli s projektom Luken-da. Tako je denimo predsednik Vrhovnega sodišča RS Franc Testen napisal ostro izjavo za javnost, v kateri nasprotuje vsebini novih predpisov, ki urejajo sodniške plače. Med drugim ugotavlja, da bo z uveljavitvijo sprememb zakona o sodniški službi, zakona o sistemu plač v javnem sektorju in odloka o plačah funkcionarjev prišlo do bistvenega materialnega poslabšanja sodnikov. Testen nadaljuje: »Protestiram proti zavajajočim navedbam avtorjev novega plač-

nega sistema, da se bo z njegovo uveljavitvijo plačni položaj sodnikov izboljšal. Te razlage žalijo inteligentnost sodništva, ki enotno nasprotuje takšnemu 'izboljšanju' svojega položaja.«

»Razloga za stavko ni!« Mnenje o sodniški beli stavki smo seveda najprej poiskali pri avtorju novele zakona o plačah v javnem sektorju, ministru Gregorju Virantu. Minister meni, da »razlogov za belo stavko sodnikov ni. Čudim se tudi, da so napovedali takšno stavko, da bodo delali po normi. Če delo po normi pomeni zmanjšanje obsega dela, potem je očitno s to normo nekaj hudo narobe«. Minister dodaja, da sploh ni razloga za kakršen koli upor, ker je bistvo spremembe sistema samo v tem, da bo del sodnikov plače odvisen od njegovih delov-

nih rezultatov. »Če bi pravosodni sistem pravočasno pripravil vse potrebno za začetek izvajanja novega sistema, za katerega vedo že nekaj mesecev, potem bi lahko pri aprilskem izplačilu denimo 30 odstotkov najuspešnejših sodnikov dobilo višje plače, 40 odstotkov sodnikov približno enake in 30 odstotkov manj učinkovitih sodnikov nižje. Odpor se mi zato zdi neutemeljen, ker se mi zdi plačevanje po delovnih rezultatih nekaj najbolj normalnega in pravičnega.«

Za ponazoritev plačnega sistema po starem in po novem sistemu pogledimo kar plačo ministra Viranta. Kot minister spada v razred najvišje plačanih državnih funkcionarjev. Februarja je prejel brutoplačo v višini 1.298.889 tolarjev, neto pa 664.597,00 tolarjev. Simulacija izračuna po novem sistemu bi za plačo v marcu poka-

Franc Testen

zala: brutoplača ministra Viranta bi znašala 1,262.587,00 tolarjev, neto izplačilo pa 647.944,00 tolarjev. Razlika v brutoprejemku bi bila 36.302,00, v netoprejemku pa 16.653,00 tolarjev.

Sodniki so enotni Sodniki se odločno upirajo takšni plačni ureditvi, ker so po njihovih besedah od novele, ki naj bi urejala plačna razmerja javnih uslužbencev,

Pogajanja med vladnimi predstavniki in sodniki

Brutoplače najvišjih državnih funkcionarjev pred novim izračunom in po njem

pričakovali povišanje plač, ne pa zmanjševanja, še posebej ob ambiciozni predstavitvi programa Lukenda, s katerim želi pravosodno ministrstvo zmanjšati sodne zaostanke. Zato ne sprejemajo trditve ministra Viranta, ki pravi, da se masa za plače sodnikov ne bo zmanjšala, ampak se bo samo drugače porazdelila.

Aleš Zalar, predsednik lju-bljanskega okrožnega sodišča, je na Ustavno sodišče RS naslovil pobudo za začetek postopka za presojo ustavnosti nekaterih členov v novih zakonih, hkrati pa omenjenemu sodišču predlagal, da do dokončne odločitve o zahtevi za presojo ustavnosti zadrži izvajanje navedenih zakonov in odloka o plačah funkcionarjev.

Pobudi se je pridružilo tudi Slovensko sodniško društvo. Zalar se zadnje čase pogosto pojavlja v vlogi borca in upornika na več »frontah«, predvsem pa zoper odločitve in predvidene ukrepe, ki sta jih predlagala ministra za pravosodje in sedaj tudi za javno upravo. To nas niti ne preseneča, če vemo, da ima Zalar močno politično zaslonbo predvsem v strankah sedanje, leve opozicije. Zalarjevo pobudo je podprl tudi sodni svet, ki je medtem dobil novo vodstvo, iz dneva v dan pa se je beli stavki pridruževalo več sodnikov. Sodniki so z belo stavko napovedali in napovedi začeli tudi izvrševati, da bodo mesečno imeli le po 20 obravnjav, tolikšna je namreč norma, ki jim jo je določil sodni svet. Po naših, neuradnih, informacijah imajo sodniki mesečno med 20 in 24 obravnjav, seveda pa je število odvisno tudi od kompleksnosti same obravnave. Ustavno sodišče je pretekli četrtek ugodilo Zalarjevi pobudi in sklenilo zadržati izvajanje delov zakonov o sistemu plač v javnem sektorju, ki se dotikajo plač sodnikov. Odločitev US pomeni, da se vse do tedaj, dokler sodišče ne bo dokončno odločilo o Zalarjevi pobudi, vsem funkcionarjem plače obračunavajo in izplačujejo po predpisih, ki so veljala pred 1. marcem, torej pred uvedbo novih plačnih razmerij. Ustavno sodišče se je odločilo, da bo zadevo obravnavalo prednostno in o tem razpisalo javno razpravo. Do končne odločitve sodišča

Funkcija

	Nom. znesek osn. plače z dod. za del. dobo 1.2.2006	Osnovna plača z dod. za del. dobo 1.3.2006	Razlika
Predsednik republike	1.435.597	1.357.335	-78.262
Predsednik državnega zbora	1.435.597	1.357.335	-78.262
Predsednik vlade	1.515.352	1.357.335	-158.017
Predsednik ustavnega sodišča	1.435.597	1.357.335	-78.262
Predsednik vrhovnega sodišča	1.097.434	1.160.256	62.822
Predsednik računskega sodišča	1.435.597	1.305.130	-130.467
Generalni državni tožilec	1.068.722	1.115.631	46.908
Sodnik ustavnega sodišča	1.116.575	1.072.722	-43.854
Predsednik višjega sodišča I	1.032.481	991.791	-40.690
Predsednik okrožnega in okrajnega sodišča I	964.019	916.967	-47.052
Vrhovni sodnik svetnik	890.070	847.787	-42.283
Vrhovni sodnik	792.769	815.180	22.412
Višji sodnik	692.277	670.019	-22.258
Okrajni sodnik	478.532	452.641	-25.892

Vir: Ministrstvo za javno upravo

tudi plače poslancev, ministrov in drugih visokih funkcionarjev ostajajo nespremenjene in se jim obračunavajo po starem sistemu. Minister Virant je odločitev US sprejel z mešanimi občutki. Po njegovo zaradi te odločitve država ne bo prihranila nekaj sto milijonov tolarjev, uvajanje novega sistema pa se bo upočasnilo. Vlada sicer ostaja odločna, da bo plačno politiko javnih uslužbencev uredila, zato je po Virantovem mnenju odločitev sodišča lahko tudi pozitivna, saj daje vsem pogajalskim stranem dodaten čas za pogovore.

»Reakcije sodstva legitimne«

Zdenka Cerar, nekdanja pravosodna ministrica v Ropovi vladi, proteste sodnikov podpira. Meni,

da so reakcije sodstva upravičene in legitimno odmerjene. »Podpiram pravna stališča tako sodnikov kot državnih tožilcev v okviru društva, da tu ne gre le 'za boj za plače', temveč za protest proti poseganju ene oblasti v drugo, za neodvisnost sodstva. Neodvisnost sodnikov in državnih tožilcev od izvršilne in zakonodajne oblasti je temelj evropske demokracije, tako tudi Resolucije Sveta Evrope.« Na naše vprašanje, kaj meni o noveli zakona o plačah v javnem sektorju, ki zadeva tudi urejanje plač pri sodnikih, nam je Cerarjeva odgovorila, da sta novela zakona in odlok predmet ustavne presoje, ki po mnenju predlagateljev te presoje očitno nista v skladu z našim pravnim redom. »Tako mislim tudi jaz.«

O tem, ali se ji zdi vrednotenje sodnikov glede na učinkovitost in storilnost smiselno, meni, da se takšno delo sicer da ocenjevati, vendar ne matematično. Vrednotenje po njeno zahteva dobro strokovno poznavanje sodniškega dela. O ministrovem zatrjevanju, da se plačna masa za sodnike ne bo zmanjšala, ampak se bo samo prerazporedila, pa Cerarjeva pravi, da Virantovim besedam ne verjame. »Če se bo odredila na podlagi določb novel, bo že zaradi nižjega procenta za minulo delo v celotnem okviru nižja. Vsekakor pa so plače individualno že nižje. To zlasti za najpomembnejši del – prvostopno sodstvo – pomeni negativno selekcijo, slabše kadre. Ravno na prvi stopnji pa so sodni zaostanki največji.« Tudi projekt Lukenda postaja čedalje bolj ne-realni, saj ministrstvo ni ustvarilo razmer za njegovo uresničitev. Cerarjeva dodaja, da so potrebne procesne spremembe, na primer omejitev pripada posameznih zadev v sodni sferi in še mnogo drugih internih rešitev. »Zlasti naj bi izvršna in zakonodajna oblast bili pozorni pri sprejemanju predpisov, da ne bi ustvarjali novih številnih sporov. Ravno plačni sistem, ki se uvaja, je lahko dober primer za presojo v tej smeri.«

Če delo po normi pomeni zmanjšanje obsega, je s to normo nekaj hudo narobe.

Gregor Virant

US zadržalo izvajanje zakona.

O neodvisnosti sodstva Predsednica Slovenskega sodniškega društva Janja Roblek razloge za sodniško zavračanje novega plačnega sistema vidi predvsem v ▶

► splošno sprejetem načelu v vseh državah EU in vseh sodobnih demokracijah, kjer so plače sodnikov določene v zakonu in dovolj visoke, da varujejo sodnikovo neodvisnost. »Nov plačni sistem po prepričanju sodnikov nasprotuje ustavnemu načelu neodvisnosti sodstva, načelu delitve oblasti, načelu določenosti v zakonu, načelu enakosti pred zakonom in pravici vsakega, da o njegovih pravicah odloča neodvisni in zakoniti sodnik.« O tem, naj bi sodniki med belo stavko imeli le po 20 obravnjav mesečno, pa pravi: »Ne vem, od kod vam podatek o le 20 obravnjavah mesečno, vsaj v tistem dopisu, ki sem ga prebrala sama, je bil govor, da bodo sodniki rešili mesečno na gospodarskem oddelku le toliko zadev, kot se od njih pričakuje, torej 20 gospodarskih sporov. To še zdaleč ne pomeni, da ima sodnik v enem mesecu le 20 obravnjav. Rešene zadeve so posledica več obravnjav, saj se le redko katera konča na prvem naroku. Glede povprečja obravnjav na mesec pa število zelo niha; odvisno je od tega, na katerem oddelku sodnik dela. Če gre za zahtevno kazensko zadevo, se lahko z njo ukvarja tudi več mesecev, poleg nje rešuje še več drugih zadev.« Roblekova dodaja, da ima

Zdenka Cerar

jo sodniki glede na prostorske možnosti obravnave dva dneva v posameznem tednu in jih takrat poskušajo maksimalno izkoristiti. »O kakšnem povprečnem številu obravnjav na posamezen obravnavni dan pa ni mogoče govoriti, ker se zadeve med seboj zelo razlikujejo.« Kakšne pa so konkretne zahteve sodnikov? Roblekova odgovarja, da mora sodnikova plača biti določena v zakonu in mora biti spodobna, nato pa se lahko od sodnika upravičeno pričakuje, da bo delal po svojih najboljših močeh. Po mnenju sodnikov so bile plače doslej povsem ustrezno urejene v zakonu o sodniški službi in sodniki ne vidijo prav nobenega razloga, da ne bi bilo tako tudi v prihodnje. »Tudi v okviru predlagane reforme bi lahko ustrezno

Janja Roblek

dopolnili zakon o sodniški službi, nikakor pa ni sprejemljivo, da se plače sodnikov določajo z odlokom in da se določeni prejemki vežejo na kolektivno pogodbo za javni sektor, ker sodniki sploh nismo pogodbeni stranka.«

Za primerjavo višine sodniških plač pri nas nam je Roblekova postregla s primerjavo med letnimi minimalnimi plačami slovenskih, avstrijskih in nemških sodnikov. Letna minimalna brutoplača slovenskega sodnika tako znaša 23.977 evrov, avstrijskega 42.688 evrov in nemškega 38.356 evrov. Za konec je Roblekova dodala: »Sodniki si želimo predvsem dialoga s strani vlade. Že ves čas priprave plačne reforme smo bili pripravljeni na sodelovanje, vendar so naši številni amandmaji in predlogi naleteli na gluha ušesa, bili preprosto preslišani brez kakršne koli strokovne utemeljitve. Sodniki ne nasprotujemo plačni reformi, ki bi nazorno na pregleden način uredila vse plače v javnem sektorju.«

Učinkovitost naj bo nagrajena

Čeprav drugi davkoplačevalci sodnike do neke mere tudi razumemo, pa bi moralo biti načelo nagrajevanja delovnih in učinkovitih uslužbencev vodilo tudi pri nagrajevanju sodnikov. Učinkovitejšemu sodniku se plača zviša, manj učinkovitemu pa zniža. S tem bi pridobila predvsem sodniška stroka pa tudi državljani, saj bi se sodni zaostanki nedvomno zmanjšali – več dela in rešenih zadev bi namreč prineslo višje plačilo sodnikom, državljanom pa sojenje v razumnem roku. Slovenija bi lahko prihranila, saj ji ne bi bilo treba plačevati kazni, ki ji jih nalaga evropsko sodišče zaradi dolgotrajnih sodnih postopkov. **D**

Koalicija in javnost za nov plačni sistem

Na odločitev US se je odzval tudi premier Janez Janša. Pravi, da tisti ki bodo odločali o tej zadevi, prevzemajo na svoja ramena tudi vso odgovornost za sodne zaostanke, za nestimulativen sistem nagrajevanja in tudi za odškodnine, ki jih plačujemo vsi davkoplačevalci. Predsednik poslanske skupine SDS Jože Tanko pa sodniški upor komentira z besedami: »Glede na to, da smo v sistemu, ki je naravnano na produktivnost in je delo vseh lahko ocenjeno, ne razumemo, zakaj se sodniki temu ocenjevanju in delnemu nagrajevanju za uspešno opravljeno delo upirajo. Mi uvedbo takšnega ocenjevanja podpiramo.«

V poslanski skupini Nove Slovenije se zavedajo, da bo predvideno znižanje dodatka na delovno dobo prizadelo funkcionarje z več leti delovne dobe. Menijo pa, da so do sedaj nekateri sodniki izpolnjevali normo v povprečju 155 odstotkov in za to niso dobili nobenega dodatnega plačila. To se bo z novo plačno politiko spremenilo, prav tako pa bodo uvedeni dodatki na manj ugodne delovne razmere, izmensko delo, nočno delo, ipd. Ob koncu navajajo še, da je hitro reagiranje naših sodišč očitno mogoče, zato upajo tudi na učinkovitejšo reševanje sodnih sporov.

Z zahtevami sodnikov pa se odločno ne strinja slovenska javnost. V Dnevniku se kar 81 odstotkom vprašanih ne zdi upravičeno, da se sodniki pritožujejo zaradi nižjih plač, v Delu pa kar dve tretjini vprašanih menita, da je delo sodnikov neučinkovito, le petina jih meni, da so učinkoviti. Javnost torej sodniških zahtev ne podpira.

ANKETA

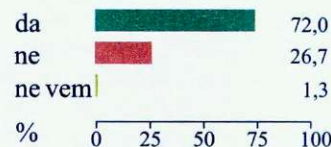
Se vam zdijo zahteve sodnikov po višjih plačah upravičene?

- a) da
- b) ne
- c) ne vem

Odgovorite na www.demokracija.si

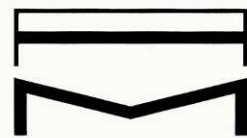
Rezultati preteklega tedna

Je vojaška parada primerno zaznamovanje obletnice osamosvojitve?

Glavovalo: 460

DEMOKRACIJA

AGENCIJA ZA MANAGEMENT

vabi na dvodnevni posvet
23. in 24. marca 2006 v Grand Hotelu
Toplice na Bledu

spomladanski dnevi
negospodarskega javnega sektorja,
letos na temo
»REFORME V NEGOSPODARSTVU«

Na posvetu se bodo udeleženci seznanili s prvovrstnimi informacijami o predvidenih reformah ter najnovjšo veljavno ureditvijo oseb javnega prava, kakor tudi z novostmi, ki v kratkem prihajajo v slovenski pravni sistem.

V vsebinskem programu dvodnevnega posveta sodelujejo tako najvišji pristojni funkcionarji, kot najvidnejši strokovnjaki s področja javnega sektorja v Republiki Sloveniji.

Prijave in informacije dobite na naslovu: AGENCIJA ZA MANAGEMENT, d.o.o., Gosposka ulica 4, 1000 Ljubljana, tel. 01/42-69-885, faks. 01/42-69-308, e-mail: management@siol.net.

Še ena zanimiva podrobnost, ki se tiče Potočarjevih sorodstvenih vezi: njegova žena je Divna Potočar, ki opravlja službo generalne sekretarke v kabinetu predsednika Janeza Drnovška, oče Jerneja Potočarja pa je bil narodni heroj Stane Potočar Lazar, po vojni komandant ljubljanskega vojaškega območja in načelnik generalštaba JLA.

Jernej Potočar

Potočar je v zadnjem tednu zavrnil tudi pobudo pravosodnega ministra Šturma, naj uvede službeni nadzor nad delom sodnika, ki je zaradi pomanjkanja dokazov zloglasnega Silva Pluta oprostil poskusa velike tatvine v kašeljškem župnišču. Meni namreč, da minister ni pristojen za preverjanje pravilnosti pravnomočnih obsodb. Preverjanje bi lahko opravil le senat višjega sodišča v zvezi s pritožbo stranke.

Morebiti za sodnike res velja rek: Vsi za enega, eden za vse. Očitno menijo, vsaj nekateri, da so nezmotljivi, njihovo uspešnost pri delu pa naj bi bilo zato nemogoče ocenjevati. Zgodovina Potočarjevega delovanja takšno miselnost potrjuje. **D**

Medijski cenzor

Gregor Drnovšek; arhiv NUK, A. Černivec/Delo

Eden glasnih branilcev sodniških vrst, ki se upirajo novi plačni politiki v javnem sektorju, je predsednik ljubljanskega višjega sodišča Jernej Potočar.

V javnosti se malo ve o Potočarjevemu delovanju in opravljanju sodniške službe še v času prejšnjega režima, ko si je med drugim nadvse prizadeval utišati drugače misleče medije. Študentski časopis Tribuna je tako leta 1983 doživel dvakratno prepoved objave tudi s Potočarjevo pomočjo. Potočar je najprej deloval v senatu sodnikov, ki ni dovolil objave izjave predsednika sindikatov, ki je napeljevala na stalinizem, ker naj bi izjava pomenila nedopustno kritiko oblasti, kasneje pa, kako paradoksalno, ni dovolil objaviti niti svoje obrazložitve sodbe, ker bi lahko vznemirila javnost. Zapisnik iz leta 1983, ki ga objavljamo, je dokaz, da je Potočar sodeloval pri cenzuriranju medijev. V obrazložitvi svoje odločitve je sodniški senat, ki je odločil o pritožbi zoper odločitev sodišča in je v njem kot sodnik deloval tudi Potočar, zapisal: »Tudi pritožbeno sodišče se strinja z ugotovitvijo sodišča prve stopnje, da iz prvega dela sestavka Odrpito pismo predsedstvu SFRJ, ki je objavljen v časopisu Tribuna, izhaja trditev, da je osnovni cilj v praksi uveljavljenega sistema kolektivnega dela in vedno bolj poudarjanje individu-

alne odgovornosti posameznikov zaslepljevanje delavskega razreda, ki je s tem zapeljan v slepo ulico ideološke farse, ter da se na to navezuje tudi vsebina naslednjega odstavka, ki govori o nedvoumni degeneraciji samoupravnega socialističnega sistema.« Kasneje še piše, da ni nobenega dvoma, da so take trditve neresnične, alarmantne in bi njihova objava utegnila

vznemiriti javnost. V nadaljevanju senat še podrobno obrazloži svojo odločitev, vendar dejstvo ostaja – Tribuna ni smela objaviti in razširjati omenjenega članka, ker naj bi se iz njega lahko začutil vonj po novem stalinizmu. Potočar je v osemdesetih letih torej vestno skrbel za cenzuro medijev in bil tako nekakšen branilec takratne komunistične oblasti.

SKLEP

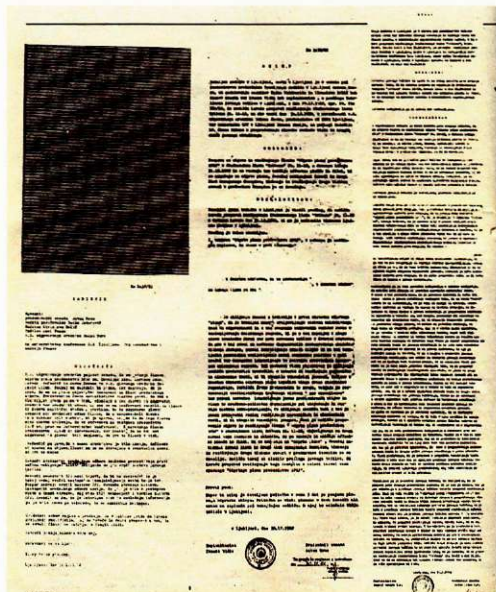
Višje sodišče v Ljubljani je v senatu pod predsedstvom sodnika Antona Žitka ter sodnikov Jerneja Potočarja in Andreja Praše kot članov senata, s sodelovanjem zapisničarice Nataše Rostič, v zadevi prepovedi razširjanja študentskega lista „Tribuna“, številka 11-12, letnik XXXII z dne 31. 12. 1982, na pritožbi Temeljnega javnega tožilca v Ljubljani, enote v Ljubljani in izdajatelja Univerzitetne konference ZSMS Ljubljana, zoper sklep Temeljnega sodišča v Ljubljani, enote v Ljubljani, opr. št. 1032/82 z dne 30. 12. 1982, na seji dne 10. 1. 1983

sklenilo:

Pritožbi javnega tožilca se ugodi in se sklep sodišča prve stopnje spremeni tako, da se izreče: prepove se razširjanje študentskega časopisa „Tribuna“ številka 11-12 letnik XXXII z dne 31. 12. 1982 in se vzamejo vsi njegovi tiskani izvodi ter offsetne plošče in filmi, ki se nanašajo na sestavek naveden v obrazložitvi izpodbijane sklepa.

Pritožba izdajatelja pa se zavrne kot neutemeljena.

Dokumenti, objavljeni v Tribuni 1983, dokazujejo, da je Potočar sodeloval pri cenzuriranju medijev.

Medijski zakon na prepihu

Mitja Volčanšek, foto: Gregor Pohleven, arhiv Demokracije

Kljub javni razpravi o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o medijih, ki je prejšnji teden potekala v državnem zboru, ostajajo mnenja v marsičem deljena. Vsem pa je skupna ugotovitev, da so spremembe zakona potrebne.

Cilji predloga zakona, ki ga je pripravilo ministrstvo za kulturo, so jasni. Da bi prikazali problematične vidike njihovega uresničevanja, jih bomo predstavili drugega za drugim, za vsakega pa navedli tudi dopolnilne predloge oziroma kritike, ki so prišle na dan pred in med javno razpravo, ki jo je organiziral parlamentarni odbor za kulturo, šolstvo in šport. Zakon naj bi prvič obravnavali na redni marčni seji DZ.

Za večjo pluralnost V prvi vrsti je cilj zakona pluralizacija slovenskih medijev tako z vidika zastopanosti različnih kultur in tematik kot z vidika politične uravnote-

ženosti. Kot ugotavlja predlagatelj, so bili dosednji mehanizmi finančne pomoči nezadostni, pravni okvir varstva pluralnosti pa je glede strukture lastništva določal »le minimalno zaščito«. Prav tako se je kot pomanjkljiva izkazala podpora programov lokalnega in regionalnega značaja ter posebnega pomena.

Pluralizacijo medijev minister Simoniti namerava rešiti predvsem z dvema instrumentoma. Prvi je ustanovitev posebnega sklada za pluralizacijo medijev, iz katerega bi prek javnega razpisa 60 odstotkov namenili tiskanim medijem, 40 odstotkov pa radijskim in televizijskim programom,

Namen zakona je pluralizacija medijev.

najpomembnejši kriterij za podeljevanje sredstev pa bi bilo »redno in objektivno ter uravnoteženo predstavljanje političnega delovanja in stališč raznih organizacij in posameznikov, zlasti politične pozicije in opozicije«. Drugi instrument je zahteva po poprejšnjem ministrovem soglasju pri

pridobitvi več kot 20 odstotkov lastniškega ali upravljalškega deleža v mediju (14. člen).

V zvezi s tem se je novinar Primorskih novic Tino Mamić retorično vprašal, zakaj so propadli vsi dosednji poskusi vzpostavitve novih splošno informativnih medijev, če drži, da je medijski prostor uravnotežen. Po drugi strani je bilo veliko pripomb na način tovrstnega financiranja. Predsednik Društva novinarjev Slovenije Gregor Repovž je tako nasprotoval projektne načinu financiranja, saj po njegovo ne predstavlja bistvenega napredka. Sam je naglasil financiranje medijev, ki novinarje redno zaposljujejo, s čimer tudi dvi-

Javna razprava o spremembah zakona o medijih v državnem zboru

gujejo svojo kakovost. Repovž je nakazal tudi možnost sofinanciranja opreme in stroškov distribucije. Brankica Petković je v imenu Mirovnega inštituta problematizirala po njeno preozko merilo notranje-politične uravnoveženosti, saj naj bi s tem izključili pluralizem v smislu poročanja o širšem družbenem spektru, ki bi moral zajeti tudi deprivilegirane skupine in manjšine. Financiranje naj bi bilo pomanjkljivo tudi zaradi odsotnosti varovalnega mehanizma nad komisijo, ki bi sredstva podeljevala. Iz besedila predloga ministrstva za kulturo prav tako ni razvidno, ali se bodo sredstva lahko uporabila tudi za financiranje novoustanovljenih medijev, je opozorila Petkovičeva.

Majda Širca (LDS) je kritizirala zakonsko nagrajevanje političnega uravnoveženja znotraj posameznega medija, saj bi morali z zakonom prej poskrbeti za pluralizacijo medijskega prostora kot takega. Predstavniki radijskih programov posebnega pomena pa so poudarili potrebo po zagotovitvi minimalnih sredstev (ta so po predlogu, ki govori v odstotkih, vezana na višino proračuna) za svoje delovanje.

Strah pred popravki Najbolj na udaru je bila v zadnjih tednih širitev ustavne pravice do odgovora in popravka, do katere so bili izredno kritični predstavniki večine medijskih hiš, kljub temu pa se jih je javne razprave udeležilo razmeroma malo. Pri razpravi je namreč sodelovalo več politikov kot novinarjev.

Odgovorni urednik Dnevnika Miran Lesjak je povzel bojzani v zvezi z napovedanimi spremembami; predvideni popravki in replike bi bistveno posegli v samostojnost, podobo in strukturo medijev, po njegovo pa je še najbolj problematična širitev popravkov na novinarske komentarje. Lesjak vidi veliko pomanjkljivost v odsotnosti resničnosti podatkov kot kriterija za objavo popravka. To sicer drži le delno, saj bodo uredniki tudi po spremembah zakona ohranili diskrecijsko pravico pri njihovi objavi. Za Repovža bo pravica do popravka za medijsko in pravno nepoučene posameznike v resnici neizvedljiva.

Kot dokazujejo številni primeri nekorektnega novinarskega

Minister za kulturo Vasko Simoniti

poročanja, o katerih so govorili številni navzoči politiki in drugi udeleženci, so ukrepi tudi na tem področju potrebni. Mamič je denimo poudaril dosedanje slabe izkušnje s poročanjem medijev in (ne)objavljanjem pisem bralcev kot dokaz, da pravice do popravka ne jemljejo resno. Kritičen je bil do upoštevanja določil o objavi na enakovrednem mestu in prepovedi uredniku, da v isti izdaji, kjer je popravek objavljen, že odgovori nanj.

Direktor Infoneta Leo Oblak je nazorno prikazal primer popravka članka z zavajajočim naslovom po zdajšnjem in po predlaganem zakonu. V prvem primeru nosi popravek isti naslov kot članek, zaradi česar novo sporočilo nima pravega učinka, saj bralci večinoma preletijo le naslove. Oblak je poleg tega opozoril, da se v EU pravica do odgovora širi. Resnična težava obstoječega zakona je po njegovo nedorečenost, saj se celo v primeru, da nekdo po sodni poti doseže pravico do popravka, le-ta ne udejanji v pravil-

Urednik Dnevnika Miran Lesjak

ni obliki, ampak najpogosteje kot pismo bralcev. Zakon bo tako po njegovo prizadel predvsem medije, ki služijo na račun senzacionalizma. Na Mirovnem inštitutu poleg tega menijo, da je glede popravkov predlog »v veliki meri nadgradnja dosedanjih določil«.

V tem kontekstu se je postavilo vprašanje dviga novinarskih standardov. V zvezi s tem so bili omejeni interni kodeksi pri posameznih medijskih hišah, novinarski svet po britanskem vzoru ter uvedba t. i. medijskega ombudsmana.

Spremembe zakona sicer vnašajo večjo stopnjo odgovornosti tudi za javne organe, s katerimi novinarji dnevno stopajo v stik. V skladu s 13. členom predloga morajo biti informacije, posredovane medijem, »resnične in celovite«. Če organ na pisno vprašanje zavrne odgovor (čeprav samo delno), bo moral o tem »pisno obvestiti medij do konca naslednjega delovnega dne«. Sicer pa mora odgovore poslati v roku sedmih delovnih dni. Ob splošnem odobranju tega določila so se pojavili pomisleki (Repovž, Petkovičeva), da bi ta rok utegnili še dodatno skrajšati.

Zavarovati otroke Pomemben poudarek daje predlog varstvu

nevladnih organizacij v koordinaciji Renate Šribar opozorili na zvite prijeme pornografske industrije, njeno agresivnost ter vsenavzočnost. Zaradi tega se zavzemajo za absolutno prepoved prikazovanja pornografije in neupravičenega nasilja. Problem v sodobnem svetu po njihovo predstavlja čedalje lažja dostopnost do teh vsebin, naj gre za mobilne telefone ali internet, ki jih zakonski predlog ne zajema. Ker imajo starši čedalje manj možnosti nadzora, je prav, tako Šribarjeva, da država na tem področju dobi večje pristojnosti.

Več slovenske glasbe Predlagatelj je imel pri pripravi zakona v mislih tudi skrb za domačo glasbeno in televizijsko ustvarjalnost. Med novostmi izstopa predlog o povišanju kvote predvajanja slovenske glasbe z 10 na 20 odstotkov vse dnevno predvajane glasbe oziroma 40 odstotkov v primeru programov RTV Slovenija. Prav tako naj RTVS najmanj 25 odstotkov letnega oddajnega časa nameni slovenskim avdiovizualnim delom, od tega pa naj eno četrtnino predstavljajo dela neodvisnih producentov.

Odzivi so bili močno deljeni. Sindikat glasbenikov Slovenije po eni strani predlaga še bolj ambiciozno besedilo, po katerem bi »glasbeno« kvoto dvignili na 30 odstotkov. Na RTV Slovenija pa zaradi specifičnosti tretjega radijskega programa predlagajo, naj bo kvota za nacionalni radio nižja (30 odstotkov) in naj velja kot sku-

Uredniki časopisov bodo tudi po spremembah zakona ohranili diskrecijsko pravico pri objavi popravkov in odgovorov.

Po zakonu več slovenske glasbe

otrok in mladostnikov pred pornografijo in pretiranim nasiljem v televizijskih programih. Take vsebine bi smeli predvajati v določenih okoliščinah v informativnih, izobraževalnih in podobnih oddajah. Natančno bi to predvajanje urejali interni etični kodeksi RTV-hiš. Novost predstavlja določilo, naj pornografske vsebine v tiskanih medijih in oglaših ne bodo »na enostaven način« dostopne mladostnikom.

Cilj teh določil ni sporen, so pa v projektne združenju sedmih

pni seštevki vseh treh programov. Argumente nacionalnega radia v sindikatu zavračajo, saj bi predlagano kvoto program ARS glede na sredstva in obseg lastne produkcije zlahka dosegel, poleg tega pa bi v omenjenih 40 odstotkov po predlogu zakona šteli tudi ponovitve posnetkov in prenose koncertov.

Na RTVS poleg tega predlagajo znižanje kvote za avdio-vizualno produkcijo za polovico, torej na skupno eno osmino celotnega oddajnega časa. **D**

Po zamenjavi oblasti in odhodu liberalnih japijev v opozicijo je zavarovalnica vredna dvakrat več.

Triglav je bil podcenjen

Vida Kocjan, foto: Bor Slana, arhiv Demokracije

Nova cenitev vrednosti premoženja Zavarovalnice Triglav je potrdila sume o prejšnji prirejeni vrednosti po naročilu nekdanjih oblastnikov, s katero bi posamezniki še bolj obogateli. Kdo bo za to odgovarjal?

Nada Klemenčič in nato Jože Lenič, oba nekdanja predsednika uprave Zavarovalnice Triglav, sta ves čas trdila, da znaša vrednost Zavarovalnice Triglav 60,6 milijarde tolarjev. To sta dokazovala tudi s cenitvami premoženja, o pravičnosti katerih so strokovnjaki dvomili že takrat. Ta vrednost naj bi bila podlaga za lastninjenje, ki pa ga je finančni minister Andrej Bajuk kmalu po svojem imenovanju začasno ustavil in posredno naročil novo cenitev vrednosti. Zdaj se je izkazalo, da je vrednost dvakrat večja od prvotne, to je 121,8 milijarde tolarjev, zaradi česar bo državni

proračun dodatno pridobil približno 12 milijard tolarjev.

Dvakratna vrednost V začetku marca je Slovenska odškodnin-

Anton Rop vedel in odobril.

ska družba (SOD) od podjetja PricewaterhouseCoopers prejela poročilo o preveritvi cenitve Zavarovalnice Triglav, pripravljeni za postopek lastninjenja zava-

Dušan Mramor ni sprevidel.

rovalnice. Poročilo je pokazalo, da je njena vrednost na dan 1. 1. 2001 ocenjena na 121,8 milijarde tolarjev, cena delnice pa je bila na ta dan 54.348 tolarjev. To pomeni, da je bila SOD že po t. i. uradni dolžnosti primorana obnoviti postopke prodaje delnic, ob pogoju, da bodo vse delnice kmalu prodane, pa se bo v državni proračun steklo približno 12 milijard tolarjev več, kot je bilo načrtovano po prvi cenitvi. Če SOD ne bo prodala vseh delnic Zavarovalnice Triglav, bodo te postale last sklada, posredno torej države.

Prirejeni podatki Prvotno cenitev je opravljala ista revizorska

Nina Plavšak

Milojka Kolar

hiša. Iz poročila, ki ga je SOD prejela 3. marca letos, je razvidno, da je bila Zavarovalnica Triglav ob uporabi iste metodologije na dan 1. januarja 2001 v prvotni cenitvi bistveno nižje ocenjena. V obeh primerih je družba PricewaterhouseCoopers uporabila enako metodo vrednotenja. V revizorski družbi in SOD pojasnjujejo, da je do razlike pri vrednotenju iz leta 2003 in preveritvi vrednosti iz leta 2005 prišlo zaradi tega, ker pri izračunu sedanje netovrednosti prihodnjih denarnih tokov v prejšnji cenitvi niso bili upoštevani dejanski rezultati življenjskih in premoženjskih zavarovanj, ki so obstajali v času prvotne cenitve, pri preveritvi pa so bili upoštevani. Zaradi tega so posledično projekcije poslovnih načrtov točnejše in kažejo dejansko poslovanje Zavarovalnice Triglav. Razlika v izračunani vrednosti premoženja zavarovalnice pa bistveno vpliva na ceno delnice, po kateri jo lahko kupi upravičenec iz zakona o lastninjenju zavarovalnice. Glede na novo ugotovljeno vrednost premoženja na dan 31. 1. 2001 je ocenjena vrednost delnice 54.348 tolarjev, pri tem pa je treba upoštevati, da se bo k prodajni ceni prištel še znesek revalorizacije z indeksom cen življenjskih potrebščin od 1. januarja 2001 do dneva plačila. To pomeni, da bo na primer na dan 28. februarja 2006 prodajna cena delnice

68.704 tolarjev. To pa je že znesek, ki upravičuje novo cenitev premoženja. Zanimivo je, da javna občila pretekli teden o tem niso veliko poročala. Večinoma so navajala le dejstva. Nacionalna televizija je na primer v oddaji Odmevi tej tematiki namenila en stavek, nihče pa tega ni problematiziral tako, kot so to delali nekateri, ko je finančni minister Bajuk napovedal novo cenitev premoženja in s tem začasno ustavil lastninjenje zavarovalnice.

Aroganci na rob O tem, da SOD v preteklih letih ni ravnala kot dobra skrbnica državnega premoženja, vsaj kar se tiče Zavarovalnice Triglav, smo v preteklosti že nekajkrat poročali. Med drugim takrat, ko je Jože Lenič kmalu po svojem imenovanju na tiskovni konferenci predstavljal oglaševalsko zelo podprto novo zavarovalniško storitev. Na vprašanja novinarjev, kaj se dogaja z lastninjenjem zavarovalnice, pa je odvrnil, naj o tem vprašajo lastnike, ker je to „njihova stvar“, sam ve le to, da morajo lastniki zavarovalnico dokapitalizirati. Pri tedniku Demokracija smo takrat (leta 2004, ko je bila LDS še razmeroma trdno v sedlu) to storili in na Igorja Kušarja, predsednika uprave SOD, ki v imenu države skrbi za 85-odstotkov premoženja zavarovalnice (preostanek je bil že takrat v rokah

Potek dogodkov

- 1991 do 2003: Nada Klemenčič s pomočjo oblasti uspešno zadržuje izvajanje lastninjenja zavarovalnice;
- 18. 4. 2003: Ropova vlada izda odločbo, s katero določi 85,136-odstotni delež t. i. nenominiranega kapitala družbe, SOD postane njegova skrbnica;
- 22. 4. 2003: SOD z 8,67 milijarde tolarjev dokapitalizira zavarovalnico;
- 3. 6. 2003: vlada izda posebno odločbo, s katero določi kapitalske deleže posameznih skupin upravičencev do lastninjenja v nenominiranem kapitalu zavarovalnice;
- 3. 7. 2003: SOD postane dokončna lastnica 730.586 delnic, kar je 13,1 osnovnega kapitala zavarovalnice;
- 18. 7. 2003: SOD brezplačno na KAD prenese 631.420 delnic, kar je 11,4 odstotka osnovnega kapitala zavarovalnice;
- 3. 10. 2003: SOD pridobi cenitev vrednosti zavarovalnice na dan 1. 1. 2001, ki jo je pripravila družba PricewaterhouseCoopers (vrednost 61,2 milijarde tolarjev);
- 10. 10. 2003: SOD objavi javni poziv za vložitev zahtevkov za pridobitev delnic zavarovalnice;
- 8. 1. 2004: KAD na podlagi odločbe SOD brezplačno pridobi 1,327.737 delnic zavarovalnice, kar je 23,8 odstotka osnovnega kapitala zavarovalnice;
- 10. 4. 2004: poteče rok za vložitev zahtevkov;
- 22. 2. 2005: SOD po uradni dolžnosti izda sklepe o obnovi postopka določitve upravičencev do delnic, izdanih za nenominirani kapital zavarovalnice;
- 28. 2. 2006: ministrstvo za finance odpravi sklepe o obnovi postopka v vseh primerih, ko so upravičenci vložili tožbe na upravno sodišče;
- 1. 3. 2006: SOD pridobi novo oceno vrednosti zavarovalnice na dan 1. 1. 2001, ki jo izdelala družba PricewaterhouseCoopers in znaša 121,8 milijarde tolarjev;
- 7. 3. 2006: lastninjene zavarovalnice z novo vrednostjo premoženja se nadaljuje.

OSNOVNA DELNICA ZAVAROVALNICE TRIGLAV

Osnovna delnica ZT (prva cenitev)	Osnovna delnica ZT (preveritev cenitve)
27.050 SIT	54.348 SIT
+	+
revalorizacija od 1.1.2001 do dneva plačila	revalorizacija od 1.1.2001 do dneva plačila

znanih lastnikov), naslovili več vprašanj, odgovorov pa nismo prejeli. Igorju Kušarju se očitno ni zdelo vredno, da bi bralci vedeli, kako se državni sklad, ki v imenu državljanov upravlja pre-

moženje v Zavarovalnici Triglav, obnaša kot skrbnik tega premoženja, predvsem pa, kako izvaja nadzor v zavarovalnici. Stvari so bile pomembne tudi zato, ker je SOD že leta 2003 v Zavarovalnico Triglav vložila 8,5 milijarde tolarjev, Lenič pa je napovedoval še novo dokapitalizacijo. Zdaj se je izkazalo, zakaj je bilo tako. Še enkrat večja vrednost premoženja na isti presečni bilančni dan, cenitev je bila opravljena pri isti cenitveno-revizorski gospodar-

V SOD odgovornosti za prvotno prenizko vrednost in zamudo pri lastninjenju Triglava ne bodo ugotavljali, morajo pa to ugotavljati bodisi finančno ministrstvo ali pravosodni organi. Za povzročeno škodo mora nekdo odgovarjati.

Andrej Bajuk

Igor Kušar

Jože Lenič

Nada Klemenčič

►ski družbi, danes potrjuje vse doslej izražene dvome in pomisleke ter pojasnjuje tudi aroganco nekdanjih oblastnikov.

Manj bogata Nada Kaj si zdaj misli Nada Klemenčič, nekdanja predsednica uprave Zavarovalnice Triglav, ne vemo, njen naslednik Jože Lenič pa je kmalu po zamenjavi oblasti prosil za razrešitev. Za začetek spomnimo, da sta se morala tako Nada Klemenčič kot Jože Obersnel, njen pomočnik in član uprave, pristojen za finančno področje, z vodilnih mest posloviti, potem ko jima je agencija za zavarovalni nadzor (podobno kot zdaj Marku Jakliču iz Zdravstvene

zavarovalnice Vzajemna) konec leta 2003 odvzela dovoljenje za opravljanje funkcije člana uprave in nadzornemu svetu zavarovalnice naložila njuno razrešitev. Razlog za to je bil v tem, da agenciji nista dovolila vpogleda v vse zahtevane podatke. Nadzorni svet zavarovalnice je po oklevanju izpolnil zahteve agencije, njen senat pa je nato ustavil postopek za odvzem dovoljenja za opravljanje zavarovalnih poslov Zavarovalnici Triglav. Če nadzorniki tega ne bi storili, bi brez dovoljenja ostala celotna zavarovalnica. Klemenčičeva in Obersnel sta se na odločbo agencije pritožila na vrhovno sodišče, vendar neuspešno. Oba sta

prejela visoki odpravnini, s tem da so v zavarovalnici že prej del nagrad vodilnim ob koncu leta izplačevali v delnicah, del pa v denarju. S tem so prišli vodilni do zajetnega lastništva zavarovalnice. Po takratnih podatkih je imela Klemenčičeva v lasti 1,6 odstotka zavarovalniškega premoženja (približno milijarda tolarjev), kolikšen pa je danes njen delež, je še neznanka.

V tem mesecu sodba? Zavarovalnica Triglav je po nalogu nadzornega sveta junija 2004 vložila odškodninsko tožbo, potem ko je neodvisna revizija med drugim pokazala, da sta Klemenčičeva in Marolt brez ustreznega sklepa nadzornega sveta določila izplačilo skoraj 930 milijonov tolarjev upravi za izjemne delovne dosežke v letih od 1999 do 2001. Po prepričanju nadzornikov zavarovalnice, na sodišču

lim članom uprave, s čimer sta si „prislužila“ tožbo. Marolt je na sodišču priznal, da se nadzorniki niso spuščali v posamezna izplačila članom uprave, po besedah Klemenčičeve pa naj bi šlo le za administrativno in avtomatično izvedbo izplačil na podlagi sklepov nadzornega sveta. Ob tem je dodala, da gre za politično gonjo prejšnje oblasti proti njej in Maroltu, kar je najmanj iz trte izvito. Že vsa leta se je vedelo, da lastninjenje in način lastninjenja državnega premoženja v zavarovalnici ovira prav Nada Klemenčič. Pri tem je zelo dobro sodelovala z vsemi prejšnjimi vlada in tudi z Antonom Ropom. Enkrat vmes sta se navidezno sicer razhajala, vendar se je že takrat vedelo, da je to samo navidezno. Zaradi pritiskov javnosti, opozicije in strokovnjakov je bilo leta 2003 namreč na dlani, da je zadnji čas za ureditev lastninjenja premoženja zavarovalnice. Tesna sodelavka Antona Ropa Milojka Kolar je bila nekaj časa zaposlena na Zavarovalnici Triglav, kjer je opravljala delo svetovalk predsednice uprave, večino zakonov s področja lastninjenja zavarovalniškega premoženja pa je v prejšnjih vladnih mandatih pripravljala prejšnji eliti ljuba in priročna Nina Plavšak. Kolarjeva naj bi bila na zavarovalnici zadolžena prav za sodelovanje s Plavšakovo. Kakor koli že, zdaj je te ere konec, sojenje Klemenčičevi in Maroltu pa se bo nadaljevalo konec marca z zaslišanjem drugih članov nekdanje uprave in nadzornega sveta. Ob tem dodajmo, da je bila še pred odškodninsko tožbo proti Nadi Klemenčič podana tudi ovadba na ljubljansko okrajno tožilstvo. Kako daleč je zdaj, do oddaje članka v tisk nismo izvedeli, pred časom pa je bila v t. i. predkazenskem postopku, zaradi česar tožilci niso bili pripravljeni razkriti podrobnosti ovadbe. **D**

Odškodninska družba je predvsem zaradi pomislekov o verodostojnosti prve cenitve naročila njeno preveritev, s čimer naj bi zagotovila korekten postopek lastninjenja, hkrati pa je kot državni sklad ustrezno zavarovala interes države.

MARKO POGAČNIK, direktor SOD, je pretekli teden dejal, da so največja odstopanja v novi cenitvi premoženja Zavarovalnice Triglav pri skupini premoženjskih in življenjskih zavarovanj in vrednosti odvisnih družb. Obe cenitvi je opravljala ista revizorska hiša, za prvo je zaračunala dobrih 46 milijonov tolarjev (193 tisoč evrov), za drugo (preveritev cenitve) pa še 36 milijonov tolarjev (150 tisoč evrov). Vendar je bila preveritev cenitve potrebna, saj višja cenitev na isti presečni bilančni dan omogoča, da se bo v državni proračun steklo približno 12 milijard tolarjev (50 milijonov evrov) več. Za prav toliko bodo posamezniki „revnejši“. Pogačnik namreč pravi, da so na SOD s tem prepričali, da bi »nekateri neupravičeno bogateli«. Lastninjenje zavarovalniškega premoženja se torej nadaljuje.

jih zastopa Nevenka Šorli, je bilo poslovanje zavarovalnice v teh letih uspešno, zato je ni bilo treba „reševati“ in si zato uprava ni zaslužila tolikšnih nagrad. Prvi poravnalni narok in prvi narok za glavno obravnavo v tej zadevi je bil 9. novembra lani. Dogovora ni bilo, razprava se je nadaljevala zadnjega januarja letos. Nada Klemenčič je takrat menila, da bi morala, če že, v zadevi odgovarjati celotna uprava in tudi člani nadzornega sveta, ne pa le ona in Milan Marolt. Pri tem je zanimivo, da je sklep o nagradi Nadi Klemenčič podpisal Milan Marolt, oba skupaj pa sta podpisala sklepe o nagradah preosta-

BOJ končala boj z inflacijo

Boštjan Kramberger, Kapitalska družba

BOJ (Bank of Japan), japonska osrednja banka, je spremenila dosedanjo denarno politiko in uradno razglasila konec deflacije, kar je bila zelena luč za rast tečajev v Deželi vzhajajočega sonca.

PORTFELJ 11 DELNIC NA DAN 10.03.2006

VREDNOSTNI PAPIR	TRG	INDEKS	VALUTA	ŠT. LOTOV	NAKUPNI TEČAJ	TEČAJ 10.3.2006	RAST DELNIC V %	SKUPAJ V SIT
1 ETF Japonska	Amerika	ASQ	USD	411	12,26	13,68	11,58	1.130.118
2 Intel	Amerika	NMS	USD	191	26,37	19,85	-24,73	762.061
3 China Life	Hong Kong	HKG	HKD	5176	7,4	8,35	12,84	1.123.277
4 Oberthur card system	Francija	PAR	EUR	542	7,69	7,25	-5,72	941.469
5 DJ Stoxx sm 600 oil&gas	Nemčija	GER	EUR	98	42,52	40,98	-3,62	962.203
6 Diamond offshore	Amerika	NYQ	USD	91	82,08	77,39	-5,71	1.415.540
7 MS India invest	Amerika	NYQ	USD	106	47,49	49,1	3,39	1.046.125
8 Pfleiderer	Nemčija	GER	EUR	201	20,7	21,88	5,70	1.053.688
9 FJH AG	Nemčija	GER	EUR	1073	3,89	3,81	-2,06	979.475
10 FJH AG nova	Nemčija	GER	EUR	357	3	3	0,00	256.601
11 CHALCO	Hong Kong	HKG	HKD	6125	7,8	7,8	0,00	1.241.672

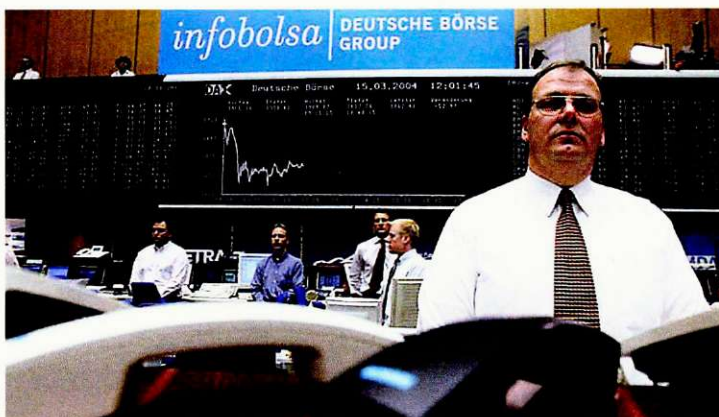
Denar v SIT 159 • Skupaj 10.912.390

Vrednost portfelja 04.11.2005 → 10.023.326 • Vrednost portfelja 10.03.2006 → 10.912.390 • Donosnost portfelja v odstotkih → 8,87 • Donos portfelja v SIT → 889.064

EUR → 239,59 • USD → 201 • HKD → 25,99 • BAM → 122,4866

Ob razglasitvi je Japonska osrednja banka trgu dala jasno sporočilo, da še nekaj časa ne bo višala obrestnih mer. S tem je borzni trg dobil dodatno potrditev, da je gospodarstvo na pravi poti, kar se je pokazalo v četrtkovi in petkovi rasti tečajev, ko je japonski borzni indeks Nikkei 225 zrasel za 2,6 oziroma 0,5 odstotka, tako da je teden končal pri vrednosti 16.115,63. Dodaten vzvod za rast tečajev bi lahko bila tudi rast dolarja glede na jen, kar je ugodno za japonske izvoznike.

Pomembna delovna mesta V petek smo borzni udeleženci čakali na podatke o na novo ustvarjenih delovnih mestih v Združenih državah Amerike, saj je bil to ključni ekonomski podatek za analitike v zadnjem obdobju. Prenizek rezultat bi pokazal stagnacijo v rasti ameriškega gospodarstva, previsoko število novoustvarjenih delovnih mest pa bi znova povečalo strah pred inflacijo in posledičnim večanjem temeljne obrestne mere. Tokrat se je izte-

klo po željah borznikov, saj je bilo novoustvarjenih delovnih mest 243.000, kar je nekoliko nad pričakovanji, še zmeraj pa ne toliko, da bi se znova močnejše okrepile govorice o inflaciji. Na tedenski ravni je vrednost zrasla le Dow Jonesu, in sicer za pol odstotka, med tem ko je Nasdaq izgubil 1,8 odstotka.

Tudi evropske delnice so znova na poti navzgor, saj se indeksi spet bližajo rekordnim vrednostim, in kot kaže, je bil manjši padec, ki smo mu bili priče prejšnji teden, le tehnični popravek. Vlagatelje so tokrat razveselile avtomobilске

delnice, ki so v petek po zaslugi zelo dobrih izidov BMW rastle.

Rekordno vrednost je ta teden dosegel tudi indijski indeks Sensex, tokrat se je ustavil pri vrednosti 10.765,16, kar je najvišja vrednost po 6. marcu. K rasti so tokrat levji delež prispevali skladi, ki so močno povečali povpraševanje po indijskih »blue chipih«.

Nafta, delnice ... Nafta je konec prejšnjega tedna zdrsnila pod 60 dolarjev. Visoke ameriške naftne zaloge, ki so na najvišjih ravneh v zadnjih sedmih letih, uspešno

nižajo tečaj črnega zlata. Ta teden je bilo tako treba za sodček odšteti za šest odstotkov manj kot teden poprej. Vendar pa je treba predvsem petkov padec tečajev »jemati z rezervo«, saj konec tedna kratkoročni naftni trgovci prodajajo svoje pozicije in tako zmanjšujejo tveganje nepredvidljivih dogodkov v soboto in nedeljo, ko so borze zaprte.

Ta teden smo se odločili in prodali delnice Pif BIG. Z razpoložljivim denarjem smo kupili delnice CHALCO (2600 HK). Gre za proizvajalca aluminija, ki bo v tem tednu objavil izide. Analitiki pravijo, da bi ta delnica lahko močno zrasla, saj so bila predvidevanja, da je bil vrh povpraševanja po aluminiju že dosežen, napačna in naj bi ta vrh dočakali šele v tem letu. Naš portfelj je pretekli teden izgubil vrednost, k čemur sta največ pripomogla China Life in Diamond offshore, katerih tečaj je pretekli teden občutneje padel. Vendar pa nas zdajšnje tržne razmere navdajajo z optimizmom, o tem, ali je ta optimizem upravičen, pa več v prihodnjem tednu. ■

Varčevalci kaznovani za zvestobo

Denis Vengust, foto: Gregor Pohleven, arhiv Demokracije

Banke s kartelnim dogovarjanjem znova izkoriščajo zaupanje svojih komitentov. Konec prejšnjega meseca smo bili priče vnovičnemu usklajenemu dvigu cen, nekaterih njihovih storitev.

Tokrat so »novo ponudbo« predstavile naše banke, ki so po svojih trditvah samo naključno začele hkrati nekomentom zaračunavati dvige na svojih bančnih avtomatih. Bančni uslužbenci, pristojni za komuniciranje z javnostjo, so v zagovorih navajali predvsem »usklajevanje nadomestil z evropskimi«.

Seveda pa te podražitve še zdaleč niso edine, ki so se zvestim strankam dogodile v zadnjih nekaj mesecih. Poleg zaračunavanja dvigov na bančnih avtomatih so banke začele zaračunavati še dodatna nadomestila ali pa obstoječa nerazumno povišala. Med drugim so zvišale mesečna nadomestila za vodenje transakcij-

skih računov in nadomestila za e-bančno poslovanje ter uvedle nadomestila za plačila avtomatskih trajnih nalogov. Ne glede na zatrjevanje bank o povečevanju ponudbe je treba omeniti predvsem dejstvo, da naše banke čedalje bolj postajajo le infrastruktura, kjer komitenti sami opravljajo večji del storitev.

Vsak posameznik oziroma podjetje mora imeti danes odprt bančni račun. Vpogled v poslovanje in pregled nad transakcijami daje bankam natančno informacijo o slehernem posamezniku. Ta vidik njihove informiranosti je bil pogosto predmet diskusij, ko so se slovenske banke prodajale tujim kupcem. Zato je bančni sek-

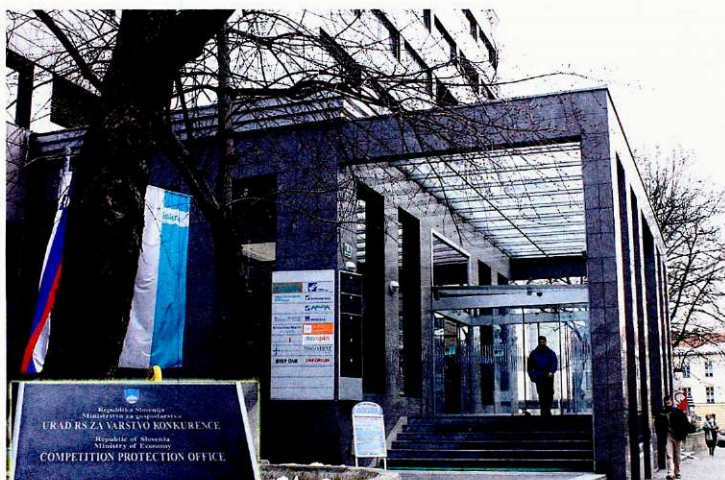
Marjan Kramar, predsednik uprave NLB

tor že od nekdaj veljal za enega močnejših lobijev v državi. Vplivnejše stranke so pri bankah pogosto deležne »ugodnejših bančnih

uslug«, saj banke z njimi pridobivajo zaveznike pri podpiranju rešitev, ki jim omogočajo nadaljnji trden in stabilen položaj. Spomnimo se predvsem vplivanja na zaviranje razvoja kapitalnega trga z uvedbo t. i. skrbniških računov, s čimer je bilo bančnemu sektorju omogočeno nekoliko daljše in postopnejše prilagajanje novim oblikam varčevanja. Ne nazadnje so banke dolgo ostajale nedotakljive, saj so imele vpogled v financiranje politike, česar so se vse strani prav dobro zavedale.

Zastareli pristop Naše banke morajo počasi ugotoviti, da potrebujejo njihove stranke danes predvsem bogato ponudbo in integrirane

Kako bo ukrepal direktor Urada RS za varstvo konkurence Andrej Plahutnik?

rešitve. Banke morajo ponujati končno storitev in ne le servis za plačevanje položnic. Uvajanje dopolnilnih storitev skozi svetovalne oddelke pa očitno ne predstavlja le kulturnega šoka za bančne uslužbenke, temveč postaja čedalje večji kulturni šok tudi za banke same. S preteklim izkoriščanjem svojega položaja na trgu so se namreč dodobra navadile ugodja, ki jim ga je tako stanje omogočalo. To je tudi razlog, da danes njihova ponudba in pred-

Bo predsednik uprave NLB Marjan Kramar s podražitvami ustregel zahtevam belgijskih solastnikov po višjem dobičku?

vsem odnos s strankami izrazito zaostajata za potrebami komitentov. To, da jih pri mednarodnem poslovanju izvozno naravnana podjetja sploh ne potrebujejo več, je jasno že dlje časa. Poleg tega je postala mednarodna plačilna infrastruktura s strani mednarodnih bank le še vprašanje računalniške nastavitve.

Stari tip bančništva deloma še naprej potiskata globalizacija in medmrežna komunikacija, ki temelji predvsem na negotovinskih transakcijah. Prav počasno

izrinjanje gotovine kot oblike poslovanja pa ostaja eden glavnih izzivov za prihodnje. Demonetarizacija bo dejansko okovala prihodnji način poslovanja in zahtevala dodatne instrumente nadzora varnosti in konkurenčnosti. Vendar pa lahko prej ali slej tudi v delu bančnih storitev pričakujemo ponudnike celovitih rešitev za ožje specializirane uporabnike, čemur smo že sedaj priče na področju mobilne telefonije (t. i. virtualni ponudniki). Zadnje poteze kažejo predvsem to, da se slovenske banke dobesedno igrajo z zaupanjem svoje najdragocenejše klientele. Banke preprosto nočejo razumeti, da je dolgoročno zadovoljstvo baze njihova edina in glavna prednost, če želijo preživeti v prihodnjem globalizacijskem boju.

Prezvesti varčevalci? Da so občasni izpadi računalniške podpore stalnica poslovanja večjega podjetja, ve vsak. Še vedno pa ostaja v spominu neslavni prehod Nove Ljubljanske banke na transakcijske račune. Zgodila se je afera Sigma, ki je kazala na neupravičeno visoke stroške vzpostavitve dokaj nestabilnega sistema. Kljub nekaterim manjšim razporeditvam, s katerimi si je takratna uprava želela zavarovati svoj hrbet, je pritisk javnosti vendarle odnesel do takrat varno zasidranega predstnika uprave Marka Voljča.

Izkušnjo, ki je sledila tej aferi, pa si je bančno okolje zapomnilo tudi po nečem drugem. Veliko konkurenčnih bank je takrat z mamljivimi ponudbami vabilo razočarane stranke NLB in kljub

Banke se prepočasi prilagajajo potrebam strank.

burnim reakcijam mnogih v javnosti je bilo končno število prestopnikov zanemarljivo majhno. Izkazalo se je namreč, da komitenti sploh niso nagnjeni k spreminjanju svojega ponudnika bančnih storitev ne glede na neprijetnosti, ki se jim pri njihovem poslovanju dogajajo in čeprav se banke do njih še naprej vedejo oholo. To, da o lastni ponudbi in spremenjenih pogojih banke obveščajo z nerazumljivo zamudo, postaja čedalje bolj smešno, nerazumljivo pa predvsem to, da o tem prvi poročajo novinarji.

Povprečni slovenski uporabnik je s preteklim odnosom dokazoval skoraj popolno lojalnost. Da lahko banke s podražitvami izkoriščajo neprožnost povpraševanja, je posledica njihovega večdesetletnega monopolnega položaja, ki smo mu bili priče v preteklosti. Ali so šle domače banke tokrat predaleč, bo pokazal čas. Banke v večinski tuji lasti so večinoma veliko bolj

zadržane, kar se tiče dvigovanja nadomestil, ali pa podražitve uvažajo počasi in po umiritvi vseh strasti. Da je ponudba tujih bank privlačna, kaže njihova uspešnost pri počasnem nabiranju komitentov in njihovi vsakoletni rezultati. Večina posameznikov namreč ob pridobitvi ugodnega posojila prenaša na novo tujo banko celotno poslovanje.

Kdo bo zavaroval potrošnike?

Pretekli očitki predsedniku uprave NLB Marjanu Kramarju, ko so mu očitali preslabo izkoriščenost notranjih virov in prenizko donosnost, so sedaj malo omiljeni. Na račun uvedbe in povišanja nadomestil si bo banka odrezala kar soliden kos dodatnih sredstev. Ali bo taka strategija zadovoljila tudi njegove nadzornike v luči prihodnjega razvoja in položaja banke, pa bo jasno že po prihodnjih sejah nadzornih svetov, kjer bo prav gotovo tudi to ena od točk dnevnega reda.

Medtem ko Breda Kutin iz Zveze potrošnikov Slovenije napoveduje pravne postopke in zahteva varstvo potrošnikov pred kartelnim izkoriščanjem, Andrej Plahutnik, direktor Urada RS za varstvo konkurence, v slogu pivovarskega odločanja čaka na umiritev strasti ali drugo afero, ki bi vsaj za krajši čas odvrnila pozornost od njegovega glavnega področja dela. Seveda pa bo na njegovo odločitev treba zagotovo nekoliko počakati, kajti že iz preteklih izkušenj vemo, da urad izjemno veliko pozornosti posveča prav dolgotrajnemu analiziranju stanja in novih učinkov. **D**

Plačevanje položnic se močno draži.

Konec privilegijev

Aleš Kocjan, foto: Bor Slana, Gregor Pohleven

Državni zbor je nedavno sprejel novelo zakona o vojnih veteranih, s katero je razširil krog ljudi, ki so upravičeni do statusa vojnega veterana, hkrati pa razveljavil zakon, po katerem je država privilegirano financirala Zvezo združenj borcev NOB.

Prvi zakon, ki je uredil pravice in status tistih, ki so se leta 1991 aktivno uprli agresiji takratne Jugoslovanske ljudske armade, je državni zbor sprejel leta 1995. Po tem zakonu so lahko status vojnega veterana dobile vse osebe, ki so v vojaški agresiji na Slovenijo leta 1991 sodelovale v sklopu t. i. obrambnih sil Republike Slovenije. To so bili takrat pripadniki teritorialne obrambe, policisti, operativni delavci kriminalistične in obveščevalno-varnostne službe, oboroženi pripadniki narodne zaščite in pripadniki enot za zveze. Leta 1999 so poslanci državnega zbora krog oseb, ki so upravičene do statusa vojnega veterana, s popravkom zakona nekoliko razširili, in sicer tako, da so bili

do tega statusa upravičeni tudi člani predsedstva Republike Slovenije, ki je delovalo v času agresije, člani takratne republiške koordinacijske skupine in podskupin, pripadniki Manevrške strukture narodne zaščite, delavci organov za notranje zadeve, ki so ob osamosvojitvi

svoje naloge opravljali kot pripadniki policijskih enot, pripadniki tedanjih kriminalističnih služb in varnostno-obveščevalne službe ter tudi pripadniki nekdanje JLA, ki so po nalogu pristojnih organov Republike Slovenije od sredine maja 1990 pa so sredine julija 1991 izva-

jali vojaške, obveščevalne in protio-
obveščevalne naloge v korist Republike Slovenije. Ker je torej zakon o vojnih veteranih status vojnega veterana priznaval le osebam, ki so se okupatorju uprle kot sestavni del slovenskih obrambnih sil, je Zveza veteranov vojne za Slovenijo maja 2004 državnemu zboru predlagala, da bi zakon dopolnili, in sicer tako, da bi se status vojnega veterana priznal tudi večini tistih, ki so v času agresije v sklopu svojih delovnih obveznosti in odločitev pristojnih republiških, pokrajinskih ali občinskih organov ter vojaških poveljstev sodelovali pri obrambi Slovenije.

4.400 veteranov? Takšnemu predlogu Zveze veteranov vojne za Slovenijo so prisluhnili na ministrstvu

Vlada je razširila krog upravičencev do statusa vojnega veterana.

Vlada je prisluhnila Zvezi veteranov vojne za Slovenijo.

Poslanci so menili, da je bilo privilegijev dovolj.

Janez Drobnič

za obrambo in na ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve in na podlagi predlogov zveze sredi prejšnjega leta skupaj pripravili novelo zakona ter jo poslali v obravnavo vladi. Slednja je na seji decembra lani odločila, da je besedilo novele zakona primerno za to, da ga pošlje v državni zbor, državnemu zboru pa je predlagala, naj novelo sprejme po hitrem postopku. Poslanci državnega zbora so zakon prvič obravnavali sredi februarja, drugič pa v začetku prejšnjega tedna, ko so ga dokončno sprejeli, obakrat pa je bilo med njimi čutiti kar nekaj razhajanja. Tako so poslanci Pahorjevih SD menili, da bi morali z zakonom zagotoviti status vojnega veterana tudi tistim prostovoljcem, ki so policiji in teritorialni obrambi prostovoljno odstopili vozila za barikade, in tudi vsem carinikom, vladni poslanci pa so temu nasprotovali. Kot je dejal poslanec NSi Franc Capuder, zakon že tako ali tako precej širi krog upravičencev, ki lahko pridobijo status vojnega veterana, zato bi se lahko z dodatnim širjenjem kroga upravičencev zgodilo, da bi prišlo do razvrednotenja pomena vojnega veterana. Podobnega mnenja so bili tudi drugi koalicijski poslanci; s števkami, ki so jih k predlogu zakona zapisali predlagatelji, so

dokazovali, da bo zakon že tako ali tako precej razširil krog upravičencev do statusa vojnega veterana. Po teh številkah naj bi ta status dobilo kar 4.400 oseb (zdaj ga ima nekaj več kot 36.000 oseb), kar naj bi letni proračun obremenilo za dodatnih nekaj manj kot 400 milijonov tolarjev. Na koncu je obveljalo mnenje vladnih poslancev in potrdili so določbo, da se status vojnega veterana podeli vsem, ki jih je predlagal predlagatelj. To so po novem tudi delavci upravnih organov, ki so bili v času agresije na Slovenijo pristojni za obrambne zadeve, osebe, ki so sodelovale v pogajanjih s predstavniki takratne JLA, civilisti, ki so v času oboroženih spopadov po odredbi policije postavljali in varovali barikade, člani republiškega, mestnega ali občinskega štaba za civilno zaščito ter člani njihovih specializiranih enot, ki so opravljali obrambne naloge na območju in v času oboroženih spopadov.

Odprava privilegijev ZZB NOB

Še veliko bolj kot široko podeljevanje statusa vojnega veterana je poslance razdvojil predlog, da se v zakonu o vojnih veteranih zapiše določilo, po katerem s sprejetjem novele neha veljati marca 1990 v skupščini RS sprejeti zakon o financiranju Zveze združenj borcev narodnoosvobodilnega boja (ZZB NOB), po katerem je imela ta zveza v zadnjih petnajstih letih privilegiran položaj v primerjavi z vsemi drugimi podobnimi organizacijami. Zakon je namreč določal, da se zveza financira iz državnega proračuna, zaradi česar so borci samo leta 2004 iz državnega proračuna prejeli nekaj več kot dvesto milijonov tolarjev. Kot je v razpravi o noveli zakona o vojnih veteranih

dejal minister za delo, družino in socialne zadeve Janez Drobnič, je nedopustno, da ima neka organizacija privilegiran položaj, zato naj bi se zdaj vprašanje financiranja ZZB NOB uredilo tako, da bi se organizacija financirala na podlagi meril za financiranje, ki bi jih predpisal minister za delo in bi enakopravno obravnavala vse tovrstne zveze in društva. Takšna določba je seveda naletela na buren odziv poslancev opozicije. Kot so v razpravi menili poslanci LDS, ne morejo privoliti v to, da bi bila določitev meril za financiranje ZZB "stvar proste presoje ministrstva oziroma diskrecijske pravice ministra". Kot so dejali poslanci LDS, bi to lahko privedlo do zmanjšanja finančnih sredstev ZZB NOB oziroma celo do njihove odprave, pri čemer bi šlo po njihovo le za nadaljevanje politike te vlade in resnega ministra za delo Janeza Drobniča. S pomisleki LDS so se strinjali tudi v SD; vodja

njihove poslanske skupine Miran Potrč je vse skupaj označil kot željo vlade in vladne koalicije po zmanjšanju pomena protifašističnega izročila slovenskega naroda.

Tovrstne pomisleke so drugega za drugim zavračali poslanci SDS, NSi in SLS, ki so v razpravi poudarjali, da pri vsem skupaj ne gre ne za odpravljanje sredstev ZZB NOB kot tudi ne za zmanjševanje pomena NOB, ampak samo za to, da se postavijo enaka merila za vse veterane in njihove organizacije. Kot je dejal poslanec NSi Franc Capuder, zakon v ničemer ne spreminja pravic, ki jih imajo veterani ZZB. Po njegovih besedah bodo vse pravice, ki so jih imeli do zdaj, ostale nespremenjene, na novo se ureja le financiranje ZZB NOB.

Na koncu razprave je takšno rešitev podprla večina poslancev SDS, NSi in SLS, nasprotovali pa so ji poslanci LDS, SD, DeSUS in SNS. ■

Inflacija vetov se nadaljuje

Čprav naj bi spremenjeni zakon o vojnih veteranih začel veljati predvidoma konec tega meseca, se to ne bo zgodilo. Državni svet je namreč konec prejšnjega tedna na zakon izglasoval odločilni veto, kar pomeni, da bo moral državni zbor o njem odločiti še enkrat. Državne svetnike, ki v zadnjem času pogosto delujejo kot neke vrste podaljšana roka LDS in SD, je v zakonu zmotila odprava posebnega zakona, po katerem se je financirala ZZB NOB. V vladni koaliciji verjamejo, da jim bo kljub »odsotnosti« glasov poslancev DeSUS, ki novemu načinu financiranja ZZB NOB nasprotujejo, uspelo zagotoviti absolutno večino, to je 46 glasov vseh poslancev, potrebnih za vnovično potrditev zakona.

Eldeesovi predvolilni manevri

Peter Avsenik, foto: arhiv Demokracije

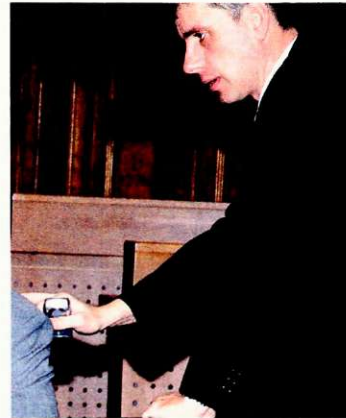
Predvolilni boj za najvišje stolčke v ljubljanski mestni upravi se je začel. Pri tem je najbolj zanimivo, da predlogom županje nasprotujejo tisti, ki so jo dolga leta podpirali; vse v duhu pridobivanja naklonjenosti v javnosti.

Zadnje tedne se v ljubljanskem mestnem svetu vse vrtilo okoli sprejemanja mestnega proračuna za leto 2006. Medtem ko opozicijski svetniki, predvsem iz vrst SDS, še naprej opozarjajo na nepravilnosti pri sprejemanju proračunov (tako letošnjega kot prejšnjih), predvsem pri predvideni prodaji zemljišč, so se tokrat spreobrnil nekateri eldeesovi svetniki. Najbolj bode v oči predvidena prodaja nepremičnin, s čimer poskuša mestna oblast pred volitvami zakrpati proračunsko luknjo. A zdi se, da gre za predvolilni obup mestne oblasti, ki nima primerne vizije

za razvoj mesta, pri vsem tem pa bi prodaja zemljišč (gre za 38 lokacij v središču in okolici mesta) v mestni proračun prinesla bistveno manj, kot je njihova dejanska vrednost. Gre pravzaprav za predvolilno mrzlico, v kateri si nekateri svetniki iz vrst razpadle mestne koalicije s kritiziranjem matere županje, ki je tako ali tako popularno, na bližajočih se volitvah poskušajo odrezati čim večji kos pogače.

Proračunske nepravilnosti

Mestna občina Ljubljana (MOL) je nedavno v splošno razpravo mestnega sveta vložila predlog proračuna. Njegova vsota naj bi

Svetnik LDS Janko Möderndorfer

bila rekordna – 63,5 milijarde tolarjev. Manjši del (1,86 milijarde) teh sredstev naj bi MOL

pridobila iz naslova prodaje mestnega premoženja. A pri tej prodaji kar mrgoli nepravilnosti. Ne le da so zemljišča po prepričanju nekaterih vredna precej več (po mnenju svetnika Zelenih Slovenije Mihe Jazbinška okoli 18 milijard), mestna občina po zakonu ne sme kar tako prodajati nepremičnin. O tem mora mestni svet sprejeti načrt prodaje, ko pa se ta izvrši, mora biti odločitev še enkrat sprejeta v mestnem svetu. Po besedah mestnega svetnika SDS Dimitrija Kovačiča se v preteklih letih ni nikoli zgodilo, da bi mestni svet kadar koli odločal o tem. "Mestna oblast je v preteklih letih v proračunu spre-

Prodaja zemljišč bi bila predvolilno krpanje proračunske luknje.

Svetnik SDS Dimitrij Kovačič

S seje mestnega sveta MOL

jela le neki splošni sklep, češ, prodali bomo nekatere nepremičnine na teh in teh lokacijah. Nihče ni vedel, katere lokacije so to, kakšne so parcelne številke, skratka, kar tako po domače." No, letos so vsaj lokacije znane. Vendar so nekatera za prodajo predvidena zemljišča še vedno v postopkih denacionalizacije, kar prodajo začasno onemogoča. Po ozračju v mestnem svetu pa lahko sklepamo, da proračun v predvideni obliki kljub štirim dopolnilom, ki jih je predložila ljubljanska županja Danica Simšič, ne bo sprejet.

Svetniki LDS so torej začutili, da se ljubljanska barka na čelu z županjo nezadržno potaplja. Zadnji čas je torej, da se pokažejo kot tisti, ki vendarle opozarjajo na napake, kot pravičniki in skesanci – čeprav so v preteklosti počeli prav to, kar zdaj na vso moč kritizirajo. Magnetofonski trakovi namreč dokazujejo, da so bile tovrstne prodaje premoženja (v manjšem obsegu) redna praksa že v preteklih letih, da jih je podpirala tudi svetniška skupina LDS in da so opozicijski poslanci na te nepravilnosti vedno opozarjali. A očitno si je Möderndorfer izbral boljši čas; v času volitev je javnost pač neprizanesljiva.

Manevri LDS Pojdimo po vrsti. Kot je znano, je svetnik LDS v ljubljanskem mestnem svetu Janko Möderndorfer pred dobrim tednom dni v razpravi o predlogu proračuna svetnike obvestil o mnogih nepravilnostih v zvezi s predvideno prodajo

mestnega premoženja. Med drugim je opozoril na to, da je bilo v osnutku proračuna za odprodajo premoženja le 17 predlogov, v predlogu pa jih je kar 38. Mestni upravi je očital, da prodaja zemljišča, ki niso njena, in da denacionalizacijski postopki niso preverjeni. Poleg tega je po njegovem mnenju čudno, da MOL načrtuje prodajo zemljišč, primernih za stanovanjsko graditev, medtem ko Javnemu sta-

Mnogo svetnikov, tudi iz vrst opozicije, je Möderndorferjevo izvajanje pohvalilo. A po mnenju svetnika SDS Boštjana Cizlja je bila to le "farsa, usmerjena v predvolilni boj". Svetniki LDS – čeprav Möderndorfer spada v tako imenovano frakcijo – po njegovem mnenju še vedno sprejemajo najpomembnejše odločitve in obvladujejo mestno oblast. Tudi Kovačič je prepričan, da gre za predvolilni ma-

sti. V resnici so ti ljudje v preteklosti zagovarjali iste stvari,« pravi Kovačič. Glede prodaje zemljišč pa dodaja, da se pač ve, kdaj začne nekdo prodajati svojo zemljo: »Ko gre na kant ali pa se zapije.« Po njegovem mnenju se v ljubljanski mestni upravi dogaja nekaj podobnega.

MOL nima vizije Eden najzanimivejših razpravljavcev je bil svetnik liste Rad imam Ljubljano Samo Kuščer. Po njegovo je od razkola na levi vsaj ena korist – da širša javnost izve za nekatere informacije –, žalostno pa je, da mora priti do razkola, da se to sploh zgodi. Prepričan je, da mestna uprava nima vizije, saj se ta upodablja na podlagi proračuna. »Menim, da bi moralo biti obratno – proračun bi se moral videti iz vizije,« dodaja Kuščer.

Svetnika Zelenih Slovenije Miho Jazbinska pa je zmotilo to, da so v mestnem proračunu predvidene kar slabe 3 milijarde tolarjev (ali za 30 odstotkov več kot lani) za blago in storitve. Po njegovem mnenju gre za razliko iskati v predvolilnem svetovanju županji, o čemer se je pred časom že pisalo.

Kaže, da bo mestni proračun še lep čas predmet razprav v ljubljanskem mestnem svetu. Po vsem, kar je bilo v zvezi s tem mogoče slišati v preteklih tednih, bi bilo njegovo sprejetje v obstoječi obliki veliko presenečenje. Seveda pa je treba tako medstrankarsko obravnavanje kot tudi sprejemanje proračuna gledati v luči predvolilnega boja. **D**

Po vsem tem, kar je bilo v zvezi z ljubljanskim proračunom mogoče slišati v preteklih tednih, bi bilo njegovo sprejetje veliko presenečenje.

novanjskemu skladu MOL primanjkuje primernih zemljišč za to. Razprava se je razvnela pretekli ponedeljek, ko je bilo slišati kar precej tehtnih stališč v zvezi z obravnavanim proračunom pa tudi nekatere vizije razvoja.

never, in eldeesove svetnike primerja s skesanci. »Zdaj – pol leta pred volitvami – nekateri svetniki sami opozarjajo na napake, a le zato, da bi se javnosti pokazali kot neomadeževani, kot tisti, ki so celo sami odkrili nepravilno-

Slaba obveščenaost

Točne podatke o nepremičninah in drugih zemljiščih, predvidenih za prodajo, so mestni svetniki dobili šele na tretji obravnavi predloga proračuna za leto 2006. V dolgem monologu je svetnike z njimi seznanila Nuša Dolgan, ki vodi oddelk za gospodarjenje z zemljišči. Pri tem je bilo kar nekaj svetnikov neprijetno presenečenih, saj do takrat preprosto niso vedeli, o čem teče beseda in o čem pravzaprav odločajo. A dejstvo, da je podatke zelo natančno poznal svetnik LDS Janko Möderndorfer (v nasprotnem primeru jih pač ne bi mogel kritizirati), kaže na to, da so o dogajanju v mestni upravi nekateri svetniki očitno bolj obveščeni kot drugi.

DVD ORKE

iz zbirke dokumentarcev o živalih

Dokumentarni film podrobno prikaže življenjski slog velikih morskih plenilcev, kitov ubijalcev ali ork. Temelji na petletnem raziskovanju ork v vodah okoli Nove Zelandije. Film razkrije tudi zmoto, saj kiti ubijalci niso kiti, temveč delfini. Raziskovalci so bili presenečeni nad novimi ugotovitvami o vedenju ork v skupini, njihovih selitvenih vzorcih in prehrani. Zanimiv je tudi način prepoznavanja kitov, ki ga uporabljajo raziskovalci, in temelji na telesnih značilnostih posamezne živali: na barvnem vzorcu in brazgotinah.

za 990 SIT ob nakupu tednika 7* dni

Darilo za naročnike zbirke: Deset dokumentarcev za ceno devetih

Naročniki 7 dni ali Večera bodo ob nakupu zbirke desetih DVD-jev prejeli enega brezplačno. Cena zbirke je tako 8910 SIT. Naročila sprejemamo po telefonu: 02/23 53 326, 02/23 53 322 ali 02/23 53 500, e-pošti knjiga@vecer.com, internetu www.vecer.com/trgovina ali po pošti na naslov: ČZP Večer, 2504 Maribor. DVD-je vam bo raznašalec prinesel na dom v dveh paketih (DVD-je 1-5 do 5. 4., DVD-je 6-10 pa do 10. 5. 2006). Plačilo v dveh obrokih po položnicah za Večer ali 7 dni. Zaloge so omejene.

Izdam ti s poljubom, povej še naprej!

Orto Smart podarja 5.000 SIT!

paket
orto
smart

5 SIT/min
vsi klici v omrežju
Si.mobil - Vodafone

5 SIT/SMS

ORTO SMART PAKET
OD 15 DO 27 LET

TELEFON
vodafone live!

SAMSUNG X660
15.000 SIT*

- vgrajena digitalni fotoaparati in videokamera
- barvni zaslon z 65 k barvami
- odjemalec elektronske pošte
- 6 MB internega spomina
- mp3 zvonjenja

TELEFON
vodafone live!

MOTOROLA L7
25.000 SIT*

- vgrajena digitalni fotoaparati in videokamera
- Bluetooth™
- odjemalec elektronske pošte
- 11 MB internega spomina
- 64 MB spominska kartica
- mp3 zvonjenja
- priložene stereo slušalke

*Ceni telefonov veljata za naročnike paketov Orto Smart in Smart I, če bo naročniško razmerje med Si.mobilom in naročnikom trajalo najmanj 24 mesecev od dneva sklenitve Pogodbe o prodaji telefonskega aparata. Ponudba velja do 31.3.2006 oziroma do razprodaje zalog. Si.mobil si pridružuje pravico do spremembe cen. Bonus 5.000 SIT velja za vse nove naročnike Orto Smart, ki bodo do vključno 31.3.2006 kupili enega od zornjupnih telefonskih aparatov in hkrati sklenili naročniško razmerje za obdobje najmanj 24 mesecev. Bonus se obračuna na prvih petih mesečnih računih kot popust v znesku 1.000 SIT. DDV je vključen. Več informacij tudi o ponudbi ostalih naročniških paketov na 080 40 40 40, na www.simobil.si in na prodajnih mestih Si.mobil - Vodafone. Si.mobil d.d., Smartinska 134b, SI-1000 Ljubljana | www.simobil.si

Ujemi svet

Beloruski samodržec Lukašenko v pogovoru z ruskim predsednikom Vladimirjem Putinom

Zadnji veliki diktator

Ana Müllner, foto: Reuters

V Belorusiji se bo 19. marca za svoj tretji predsedniški mandat potegoval beloruski predsednik Aleksander Lukašenko, ki velja za zadnjega evropskega diktatorja. Kako dolgo se bo še obdržal na oblasti?

V zadnjem letu dni je bila problematika demokracije držav nekdanje Sovjetske zveze, ki se je začela z revolucijo v Gruziji in se nadaljevala z oranžno revolucijo v Ukrajini, potisnjena v ozadje. Ta čas so tako v diplomatskih kot v zunanjepolitičnih krogih veliko pomembnejši odnosi med Zahodom in islamskimi državami, s prihajajočimi volitvami v Belorusiji pa se odpira vprašanje, ali je čas za nov politični veter tudi v drugih državah nekdanje SZ. Glede na stopnjo demokracije v Belorusiji pa razmere v državi še ne dopuščajo političnih sprememb na bolje, in to predvsem zaradi njenega predsednika Aleksandra Lukašenka.

Poslednji evropski samodržec
Lukašenko z železno roko v Be-

lorusiji vlada že od leta 1994, zaradi želje po tretjem mandatu pa je jeseni leta 2004 razpisal referendum, na katerem so državljani izglasovali možnost kandidiranja za tretji predsedniški mandat, česar ustava pred tem ni dovoljevala. Zaradi izkušenj s preteklih volitev pa le malokdo dvomi o Lukašenkovi vnovični zmagi, pa naj bo pravična ali ne. Na predsedniških volitvah leta 2001 se je namreč razglasil za zmagovalca že eno uro pred zaprtjem volišč, kar je močno razburilo mednarodne opazovalce, prav tako pa naj bi se bile na vseh dosedanjih volitvah pojavljale tudi druge večje nepravilnosti in pod vprašaj postavljale legitimnost volilnih izidov.

Aleksander Lukašenko že od svojega vstopa v svet politike v osemdesetih letih velja za človeka

z močno avtoriteto, ki ne sprejema drugačnih pogledov, to držo pa, odkar je postal predsednik, le še utrjuje. V državi še vedno ni bila odpravljena smrtna kazen, ki ostaja sredstvo ustrahovanja za

Lukašenko se zgleduje po Leninu.

morebitne nasprotnike sedanjega režima. Lukašenko prav tako ni nikoli skrival svojega sovraštva do zahodnih držav, predvsem ZDA in EU. Organizacijo NATO je že večkrat označil za kriminalno, prav tako pa širši javnosti ni nikoli skrival svojega diktatorskega sloga vladanja. »Že Lenin je dejal, da je pomembno znati prevzeti oblast in jo znati obdržati. Pravijo mi, da sem diktator. Moja opozicija in državna ureditev mi nikoli ne bosta dovolili postati diktator, čeprav mi je bil tak slog vladanja vedno blizu.« Predvsem EU, ki se že vrsto let zavzema za demokratizacijo držav nekdanje SZ, ne skriva zaskrbljenosti nad samodržcem z vzhoda; očita mu predvsem nezakonite aretacije, slabo ravnanje z zaporniki, napade na protivladne novinarje in zatiranje svobode go-

Vodja opozicije Aljaksander Milinkevič

Redke protivladne demonstracije v Minsku

vora. Edina država, s katero Belorusija ohranja prijateljske stike, je sosednja Rusija, ki predstavlja največjo belorusko zaveznico – tako politično kot gospodarsko. Rusija pa si z Lukašenkom deli tudi močno skrivno orožje, ki bi se ob poslabšanju odnosov med Minskom in drugo Evropo lahko izkazalo za zelo pomembnega; to je zemeljski plin, ki ga Rusija izvažata v večino držav EU prek beloruskega ozemlja. Leta 2004 so nekatere evropske države že spoznale, kako pomembno besedo ima Belorusija pri evropskih energetske virih. Takrat je namreč izbruhnil spor med ruskim energetskim gigantom Gazpromom in Belorusijo, Poljska in Litva sta se zaradi ustavitve dobave skorajda znašli na robu energetske krize, posledice pa so čutili tudi v Nemčiji in na Češkem.

Sovražnik svobode govora Belorusija je država, kjer je svoboda govora mrtva črka na papirju, na kar že dalj časa opozarjajo mednarodne organizacije. Po zagotavljanju svobode tiska je tako Belorusija ne predzadnjem mestu med državami, prehitela je le Severno Korejo. Protivladni mediji so s strani države močno zatirani, niso pa redki niti primeri, ko so bili posamezni novinarji zaradi svojega pisanja aretirani, nekateri pa so preprosto izginili.

Evropska unija je kot podpora za demokratizacijo medijev za leto 2006 odobrila 2 milijona evrov, ki so namenjeni samostojnim novinarjem in vsakodnevnim petnajstminutni oddaji o EU.

Lukašenko ni nikoli skrival svojega diktatorskega sloga vladanja.

Slednjo sicer državni mediji redno prikazujejo kot »zloglasno kaotično organizacijo«, medtem ko je Belorusija prikazana kot stabilna država z močno gospodarsko rastjo. Informativne oddaje povečujejo predsednika Lukašenka kot odličnega voditelja, ki je državi zagotovil gospodarsko rast, hkrati pa tovrstni programi podpihujejo sovražstvo do zahodnih držav, še posebej do sosednje Poljske in Litve. Mogoče je v tem razlog, da skoraj sedemdeset odstotkov državljanov Belorusijo vidi kot stabilno državo, več kot polovica pa tudi nasprotuje kakršnemu koli

sodelovanju z drugimi evropskimi državami. Ustvarjanje zunanjega sovražnika je Lukašenku in njegovim privržencem nedvomno uspelo, vprašanje pa je, koliko časa lahko še goji umetno sovražstvo do Evrope in drugih zahodnih držav.

Upanje za opozicijo Večina Belorusov, ki si želijo Lukašenkovega sestopa z oblasti, bo na volilnih listkih 19. marca najverjetneje obkrožila ime Aljaksandra Milinkeviča, prvega moža stranke Koalicija plus in vodje opozicije, ki ponuja alternativo zdajšnji politiki. Vendar je opozicija v Belo-

rusiji zaradi nenehnih pritiskov s strani vlade močno okrnjena. Veliko najvidnejših članov je zaradi groženj pobegnilo v tujino, če pa so ostali v Belorusiji, so jih večinoma ilegalno aretirali. Ne manjka niti primerov, ko so nasprotniki aktualnega režima preprosto izginili, kot se je zgodilo z nekdanjim premierjem Viktorjem Hančarjem in nekdanjim ministrom za notranje zadeve Jurijem Zakarankom, ki sta izginila brez sledu, o njuni usodi pa si nihče v državi ne upa govoriti naglas. Na redkih protivladnih protestih se navadno zbere nekaj sto ljudi, a jih večinoma aretirajo in tako odvrnejo tudi druge podpornike opozicije od izražanja nezadovoljstva. Očitno opozicije za zdaj niso okrepila niti finančna sredstva, ki prihajajo predvsem iz ZDA pa tudi iz EU prav z namenom, da bi pomagala oslabiljeni opoziciji.

Glede na razmere v državi Belorusijo prej ali slej čaka podoben scenarij, kot se je že zgodil v nekaterih drugih državah nekdanje SZ, ko so nezadovoljni prebivalci z odhodom na ulice prisilili komunistične oblastnike k odstopu. Čeprav večina evropskih analitikov meni, da za kaj takega razmere v Belorusiji še niso zrele, bo navsezadnje odločala volja ljudstva. Če bi se ljudje podobno kot v Gruziji, Ukrajini in Kirgiziji odločili oditi na ulice, bi jih pri tem podprla večina zahodnih držav, to pa bi povzročilo samo dodaten pritisk na dosedanjo vlado. A prav volja ljudstva je še posebno nepredvidljiv element, ki ga nikoli ni mogoče točno napovedati. ■

Slovensko-beloruska naveza

Pred dvema letoma je v Sloveniji veliko prahu dvignila novica, da beloruski predsednik Lukašenko prihaja v Slovenijo na povabilo direktorja podjetja Riko Janeza Škrabca in nekdanjega predsednika države Milana Kučana. Na zasebnem srečanju sta se pogovarjala predvsem o Evropski uniji po širitvi. Javnost je takrat razburilo dejstvo, da je Kučan Lukašenka gostil na Brdu pri Kranju, ki se uporablja le za protokolarne namene, v tem primeru je očitno šlo za zasebni obisk. Prav tako je zanimivo, da Lukašenko ni imel nikakršnih težav s pridobitvijo vizuma za vstop v našo državo. Le malo pred obiskom so mu češke oblasti zavrnilo izdajo vizuma za udeležbo na vrhu organizacije NATO. Lukašenko je zaradi svoje nedemokratske politike nezaželen v mnogih evropskih državah pa tudi v ZDA. EU sicer nima diplomatskih zadržkov do Lukašenka, kljub temu pa je njegovo srečanje z nekdanjim predsednikom v Sloveniji našo državo predstavilo v vse prej kot dobri luči. Posamezniki, kot so člani Forum 21, bi se morali zamisliti, ali je vredno osebne interese postavljati pred ugled države v mednarodni javnosti.

Nessie

Slovito bitje Nessie iz škotskega jezera Loch Ness je bilo po trditvah škotskega paleontologa Neila Clarka pravzaprav cirkuški slon, ki se je hladil v vodi. Po njegovih trditvah si je mit o pošasti izmislil lastnik londonskega cirkusa, da bi privabil čim več strank. Posnetki iz leta 1933, ko so pošast prvič »opazili«, kažejo grbasto sivo bitje z dolgim vratom. »Ko so sloni zabredli v jezero, je bilo videti le rilec in dve grbi: prva grba je bila glava, druga hrbet,« je prepričan Clark, ki mit o Nessie preučuje že dve leti.

Krvna maščevanja Zaradi pri-seganja na čast in krvno mašče-vanje je bilo v Turčiji v zadnjih šestih letih ubitih 1.190 ljudi, in to kljub ostrejšim kaznim za tovrstni kriminal. Podatki kažejo,

da je bila večina žrtev in osu-mljencev Kurdov iz Kurdistanu na vzhodu in jugovzhodu Turčije, kjer je tradicija ohranjanja časti še vedno močno razširjena med tamkajšnjim večinoma kmečkim

prebivalstvom. Med žrtvami je bilo 710 moških in 480 žensk, med osumljenimi za t. i. umore iz časti pa je bilo 1.413 moških in 180 žensk. Najpogostejši motiv za umor oziroma krvno maščevanje je bila ohranitev časti.

Obiskana grobnica Grobnico pa-peža Janeza Pavla II. je od njegove smrti obiskalo do 20.000 romar-jev na dan. Ob navadnih dnevih baziliko svetega Petra obišče od

12.000 do 15.000 obiskovalcev dnevno, ob nedeljah in praznikih pa kar 20.000. Zaradi velikega šte-vila obiskovalcev so celo najeli var-nostnike, ki ljudi opozarjajo, naj se ne zadržujejo predolgo pred grob-nico, in tako obisk bazilike omo-gočijo še drugim romarjem. Obi-skovalci ponavadi prinesejo rože in sporočila, njihovo število pa naj bi se aprila ob prvi obletnici smrti poljskega papeža še povečalo.

Velik prirast Kitajsko prebival-stvo je lani naraslo za 7,68 mili-jona ljudi, tako da na Kitajskem ta čas živi 1,3 milijarde ljudi. 57 odstotkov prebivalcev živi na podeželju, drugi pa v mestih. Stopnja rodnosti je lani padla na 12,4 odstotka, medtem ko je leta 1990 znašala 21,06 odstotka.

Številke kažejo, da je bilo konec lanskega leta 51,5 odstotka pre-bivalcev moškega spola, medtem ko se je na sto deklc rodilo 119 dečkov, kar je več od svetovnega razmerja novorojenčkov.

Obsodil sebe Neki sodnik v Savdski Arabiji je nedavno nasto-pil kot tožilec in priča v procesu proti samemu sebi, na koncu pa se je tudi obsodil. Šlo je za zelo

TUJI TISK

Independent Pravoveren

Zaradi priimka se je počutil pre-kletega, zdaj se počuti bolj blago-slovljenega, pravi Matthias Gšring. 49-letni fizioterapevt je sorodnik Hermana Gšringa in nosi okrog vratu Davidovo zvezdo. Vzgojen je bil v preziru do Judov, toda sprejel je njihovo vero. Čeprav se še ni

formalno spreobrnil v judovstvo, spoštuje soboto in se uči hebrejšči-ne. V Izraelu se počuti kot doma, saj so Izraelci zelo odprti. Ko slišijo njegov priimek, ponavadi izrazijo hvaležnost, da se jim je pridružil. Svoje otroštvo bi težko označil za srečno, saj so se po padcu tretje-ga rajha za to družino začeli slabi časi. Toda čeprav je bil njegov oče v ruskem ujetništvu, se je vrnil z nespremenjenimi antisemitskimi prepričanji. Ko je Matthias Gšring z 18 leti odšel od doma, je želel nastopati v cirkusu, a se je izučil za fizioterapevta in se oženil. Rodil se mu je sin. Leta 2000 je bankrotiral, poleg tega sta ga zapustila še žena in sin. Takrat je prvič v življenju poskušal moliti. Povabili so ga v službo na neko kliniko. Čez dve leti je začu-til, da mora potovati v Izrael ...

Panorama Izmišljene bolezni

Izmišljajo si nove sindrome, dejav-nike tveganja ocenjujejo kot pato-logijo, starostne spremembe ime-nujejo resne motnje – na ta način nas farmacevtska industrija vse spreminja v paciente, da bi prodala več zdravil. Konec osemdesetih let so se v Rimu periodično začel-

le zbirati skupine specialistov za črevesne bolezni, da bi govorile o vseh boleznih, ki lahko prizadenejo črevesje. Do sedaj so opisali kar 21 resnih obolenj, med njimi kronič-no zaprtost, ki se pojavi pri ljudeh, ki se več kot 6 mesecev spontano ne iztrebljajo vsaj trikrat na teden. Seveda je narasla količina zdravil, ki so jih prodali za izboljšanje stanja. Iz tega bi se bilo mogoče norčevati, vendar je zadeva preveč resna. Če bi sešteli vse statistične podatke o boleznih, bi moral imeti vsak od nas vsaj 20 bolezni, kar pa je težko verjeti. Industrija zdravja mora, da vi vzdr-ževala gospodarsko rast, čedalje po-gosteje predpisovati zdravila zdravim ljudem. Tako je na primer s pripravki proti depresiji, katerih prodaja je v devetdesetih letih narasla za dva- do trikrat, a brez obljubljenega učinka.

hud zločin: umor goloba, ki ga je omenjeni sodnik s svojim avtomobilom umoril v svetem mestu Meka. Ker je v Meki prepovedano ubiti kako žival, je moral sam sebe ovaditi. Na procesu je nastopil tudi kot priča, na koncu pa se je na podlagi trdnih dokazov obsodil. Pokora, ki si jo je naložil, je bila žrtvovanje ene ovce, njeno meso pa bo moral razdeliti revnim.

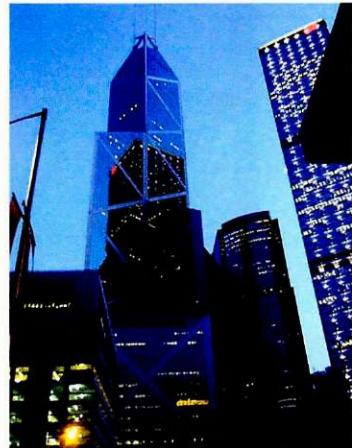
Nostalgija Madžarski raziskovalci so objavili izsledke raziskave, po kateri obstaja nostalgija za komunizmom v državah nekdanjega sovjetskega bloka. Nostalgija za komunizmom je sicer najmočnejša med Bolgari, kjer bi jih kar 38 odstotkov izbralo komunizem, sledijo jim Rusi s 36 odstotki in Slovaki z 31 odstotki. Nad

demokracijo so najbolj navdušeni na Češkem, zanjo bi se namreč odločilo 52 odstotkov vprašanih, sledi pa Estonija, kjer ima 37 odstotkov vprašanih raje demokracijo, so dejali predstavniki Inštituta

za družbene raziskave v Budimpešti, ki je raziskavo izpeljal.

Napotep Neki malček iz Hongkonga se je doma izmuznil babici, se vkrcal na avtobus in se odpravil na potep po mestu, s čimer je na smrt preplašil svoje domače.

Triletni deček je babici pobežnil iz stanovanja in stopil na avtobus, ta pa ga je po polurni vožnji odložil v trgovskem predelu Causeway Bay. Policijo so nato poklicali ljudje, ki so opazili, kako deček veselo pohajkuje med nedeljskimi kupci in si ogleduje izložbe. Malčka so po dveh urah pripeljali nazaj k družini. Policija je bila zadovoljna, da se je vse tako lepo končalo, vendar je starše opomnila, naj bolj pazijo na malega pustolovca.

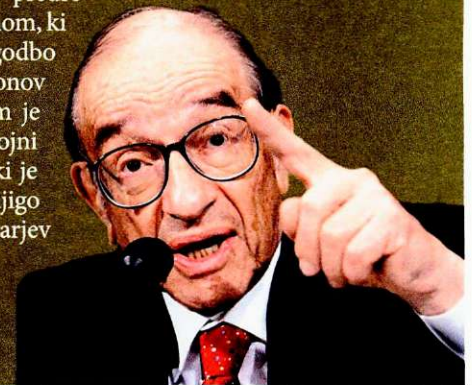
Sledi civilizacije Ameriški znanstveniki so na indonezijskem otoku Sumbawa pod več metrov debelo plastjo lave odkrili sledi civilizacije. Na približno treh metrih globine so pod lavo in pepelom odkrili manjšo hišo in posmrtno ostanke dveh odraslih, ki ju je vulkan očitno presenetil med vsakodnevnimi opravili. Šlo naj bi za ostanke kulture, ki je bila aprila 1815 žrtev izbruha vulkana Tambora. Ta velja za najhujši ognjeniški izbruh na svetu, odkar jih merijo. Vodja skupine

ameriških znanstvenikov je odkritje izgubljenega kraljestva primerjal z odkritjem Pompejev, ki jih je leta 79 pod seboj pokopala lava iz ognjenika Vezuv.

Spomini

Nekdanji predsednik ameriške osrednje banke zveznih rezerv 80-letni Alan Greenspan je z eno od založb dosegel dogovor o pisanju spominov, za katere naj bi dobil 8,5 milijona dolarjev. Knjiga naj bi predvidoma izšla jeseni prihodnje leto. Če se bodo napovedi uresničile, bo Greenspan po višini honorarja za spomine zaostal le za nekdanjim ameriškim predsednikom Billom Clintonom, ki je za svojo življenjsko zgodbo prejel več kot 10 milijonov dolarjev. Za Clintonom je na drugem mestu pokojni papež Janez Pavel II., ki je leta 1994 za svojo knjigo dobil 8,5 milijona dolarjev predujma, na tretjem pa senatorka Hillary Clinton z osmimi milijoni dolarjev.

Vir: STA

TUJI TISK

Handelsblatt

Zavarovanje pred krizo

V Evropi tečejo vroči pogovori o tem, kako bi si lahko vodilne industrijske države zagotovile dobavo energentov. Poljska in Nemčija predstavljata dva nasprotna modela. Poljska vlada vztraja pri sklenitvi evropske pogodbe o energetske varnosti, ki bo ob-

vezala najprej države Nata in EU, da bodo pomagale svojim partnerjem. Nemška vlada pa je do tega programa skeptična in predlaga t. i. kooperativni model z vključitvijo osnovnih držav dobaviteljic, deloma tudi Rusije. Ozadje teh pogovorov je rastoča odvisnost Evropejcev od dobave energentov iz politično nestabilnih držav. Glede energetske varnosti se vznemirjajo predvsem vlade vzhodnoevropskih držav in zahtevajo solidarnost zahodnoevropskih partnerjev. Poljski predlog so previdno podprle Madžarska, Češka in Slovaška pa tudi pribaltske države, do njega pa so skeptične Francija, Belgija, Španija in Portugalska.

The Times

Po štirih

V Turčiji so v eni od oddaljenih vasi našli pet bratov in sester, ki se lahko premikajo samo po vseh štirih tako kot naši davni predniki. Po mnenju znanstvenikov bo s pomočjo te družine mogoče priti do dragocene informacije o tem, na kakšen način se je

iz človečnjaka, ki se je premikal samo po vseh štirih, lahko razvil človek, ki je sposoben hoditi po dveh. V organizmih teh bratov in sester, ki so stari od 18 do 34 let, so bile odkrite genetske anomalije, zaradi katerih se najverjetneje ne morejo vzravnanati. Potem ko so julija lani odkrili to družino Kurdov, so se razvile vroče debate o tem, zakaj ti ljudje ne morejo hoditi vzravnanost. Vsi sicer lahko stojijo vzravnanost, a le kratek čas ter s pokrčenimi koleno in sklonjeno glavo. Res je, da so umsko zaostali in da so se rodili umsko zaostalim staršem, toda nekateri menijo, da se niso naučili hoditi vzravnanost zato, ker ni nikogar skrbelo, kako hodijo.

INTERVJU

Rudolf Petan

Opozicija iz drugačnega mnenja dela ustavni problem

Aleš Kocjan, foto: Gregor Pohleven

Univerzitetni diplomirani inženir strojništva Rudolf Petan je poslanec SDS že tretji mandat. V prejšnjem dveh je vodil odbor za obrambo, v zdajšnjem pa je prevzel vodenje odbora za okolje in prostor. Z njim smo se pogovarjali o delu parlamenta, opozicije in koalicijske ter nekaterih vprašanih, ki so v zadnjem času najbolj zaposlovala poslance.

Za začetek vprašanje malo za šalo, malo za res. Pretekli teden je ustavno sodišče začasno zadržalo novelo zakona, ki na novo ureja plačna razmerja v državni upravi. Ste zadovoljni s tem, da se vam plača za zdaj ne bo znižala?

Niti ne. Sam gledam na to zadevo malo drugače. Dejstvo je, da smo tudi poslanci javni delavci, plačani iz proračuna. Takšnih nas je v Sloveniji okoli 150.000 in letno se za nas porabi približno 700 milijard tolarjev. To je približno tretjina državnega proračuna, kar pomeni, da je treba s temi sredstvi delati racionalno in tako, da je čim večji učinek – to pomeni, da so ljudje zadovoljni in da so za dobro delo stimulirani. Nesprejemljiva je uravnilovka, kjer ni pomembno, kdo dela dobro in kdo slabo, ampak so vsi enako plačani.

Glede na to, da Slovenija še nima urejenega sistema plač v javnem sektorju, je bilo treba to nujno urediti. Po drugi strani je to tudi evropska norma, saj je v vseh državah Evropske zveze eden izmed kazalcev urejenosti tudi ta, da imajo urejen plačni sistem. Do zdaj so bili le poskusi, da bi se to uredilo tudi pri nas, vendar dlje od tega ni prišlo. Ta vlada je prva, ki poskuša to pripeljati do konca, čeprav se del uslužbencev temu upira.

Četudi se meni plača zniža, je to še vedno bolje, kot da nimamo urejenega sistema plač v javnem sektorju in še naprej ugotavljamo, kako si bodo nekateri direktorji zavodov in ustanov poleg plače neupravičeno izplačevali tudi velike nagrade in stimulacije, zaposleni delavci pa bodo brez tega privilegija. Vemo pa, da smo vsi

občutljivi na plače in da mogoče tudi majhna pozornost, manjši dodatek veliko pomeni.

Kot ste že dejali, prejšnjim vladam nekako ni uspelo urediti plačnih razmerij v javnem sektorju. Predsednik vlade je nedavno dejal da zato, ker niso začele pri sebi. Se strinjate s tem?

Seveda se. Če hočeš nekaj urediti, moraš biti sam za zgled in začeti pri sebi. Ker pri prejšnjih vladah tega ni bilo, so tudi od drugih težko zahtevali, naj se podredijo nekemu sistemu. Glede na to sem prepričan, da je treba s takšnimi prizadevanji nadaljevati tudi v prihodnje ne glede na mojo plačo. Moja plača je ena, vseh, ki niso urejene, pa je 150.000. Posameznik pri tem ni toliko pomemben, res pa je, da imamo ljudje raje višje plače.

Kako vidite upor, do katerega je prišlo v sodniških vrstah? Kot vemo, sodniki zdaj grozijo, da bodo delali samo še toliko, kot jim nalagajo norme.

Gre za neodvisno vejo oblasti, a neodvisno samo v primeru sojenja in konkretnih primerov, kar pa še ne pomeni, da ta veja ne sme biti pod nadzorom. Navsezadnje ni nobena veja oblasti država v državi. Sodni sistem je samo del države, ki mora delovati v sklopu drugih delov oblasti. Sam se konkretno v podrobnosti ne bi spuščal, spomnil pa bi na ugotovitve nemškega sodnika Normana Manfreda Doukoffa, ki je bil od leta 2001 do 2003 v Sloveniji na povabilo takratne slovenske vlade in je preučeval slovenski sodni sistem. Ugotovil je, da nemški sodniki rešijo dvakrat več spisov na enakih ravneh kot v Sloveniji, če pa upoštevamo vse okoliščine, nemški sodnik ni bistveno bolj plačan kot slovenski. Mislim, da imajo te ugotovitve določeno težo in bi se morali tudi sodniki malo zamisliti nad njimi, še posebej zato, ker smo prav v tem času dobili poročilo iz evropskega sodišča v Strasbourgu, ki je pokazalo, da bo morala slovenska država svojim državljanom za-

radi prepočasnih postopkov na sodiščih izplačati visoke odškodnine. To kaže, da v našem sodnem sistemu vendarle ni čisto tako, kot bi želeli nekateri predstaviti.

Torej po vašem mnenju rezerve pri delu sodnikov še obstajajo in bi lahko delali več?

Po ugotovitvah omenjenega nemškega sodnika zagotovo. Na splošno je celoten položaj takšen, da je evidentno, da je z zdajšnjim sistemom sodniškega dela nekaj hudo narobe in da bo na tem področju treba nekaj spremeniti. Dvomim, da je upor, kakršnemu smo priče, pravi način za ureditev teh vprašanj.

Sedanja sestava državnega zbora dela skoraj leto in pol, kar pomeni, da so se stvari že postavile in formulirale. Kako ocenjujete delo opozicije?

Vsaka zamenjava vloge je težka. Tako kot je v športu zelo težko preiti iz napada v obrambo, je tudi v parlamentu težko preiti iz pozicije v opozicijo in obratno. Poleg tega v ozadju poteka tudi širše prestrukturiranje političnega prostora, ko se stranke ne razporejajo več samo na leve in desne, ampak po programih in načelih, ki jih zagovarjajo, in pri tem imajo nekateri težave.

Hočete reči, da se stranke opozicije ne znajdejo najbolje v svoji zdajšnji vlogi?

Kot sem dejal, pri zamenjavi vlog vedno nastanejo težave in zdajšnja opozicija ima glede na položaj težave, vendar se v to ne bi preveč spuščal, ker bodo morali vzroke za te težave najti sami. Mi kot koalicija od njih pričakujemo konstruktivno vlogo, kar pomeni, da bi nam pri državotvornih projektih pomagali, kot smo jim mi v prejšnjem mandatu. Državotvorni projekti so pač nekaj, pri čemer se ne moremo prerivati in si nabirati političnih točk.

Od vaših poslancev je mogoče večkrat slišati, da je največji problem v tem, da opozicijski poslanci težave, ki jih imajo njihove

► **stranke znotraj sebe, prenašajo na delo v parlamentu. Kje se to najbolj kaže?**

To drži. Mogoče bi opozoril le na en segment. Zadnje čase je postalo zelo »moderno«, da poskuša opozicija svoje lastne težave ali pa drugačne poglede druge opcije takoj prikazati kot ustavni problem, zato verjetno ni naključje, da sta se v zadnjem mesecu kar dva zakona, ki ju je sprejel državni zbor, znašla v presoji na ustavnem sodišču. S tem da se neki zakon vloži v presojo na ustavno sodišče, ni seveda nič narobe, postavlja pa se vprašanje upravičenosti takšnih potez. Poleg tega je ustavno sodišče že tako zasuto z najrazličnejšimi pobudami, zato je nesmiselno, da ga opozicija še dodatno obremenjuje z zakoni, ki so pripravljeni na podlagi evropsko primerljivih zakonov. Glede na trend lahko pričakujemo pravi stampedo na ustavno sodišče.

Bi lahko izpostavili kakšen konkreten zakon?

Eden takšnih je na primer zakon o azilu, v katerem je Slovenija preprosto prevzela evropsko zakonodajo, zato bi zanj res težko rekli, da je v neskladju z ustavo.

Bi glede na to lahko rekli, da gre pri teh pobudah za zlorabo možnosti za vlaganje ustavnih pobud, za zavlačevanje zakonodajnih postopkov?

Mislím, da gre za to, še posebej, ker ima zdajšnja opozicija s tem že več izkušenj. Če se spomnite, so nekaj podobnega počeli že v

Moja plača je ena, vseh, ki niso urejene, pa je 150.000. Posameznik tukaj ni toliko pomemben.

prejšnjem mandatu, ko smo zahtevali referendum o izbrisanih. Takrat so referendumsko vprašanje štiri- ali petkrat poslali v presojo ustavnemu sodišču, in to samo zato, da so zavlačevali z izvedbo referenduma. Zdaj očitno to prakso nadaljujejo.

Ostaniva še malo pri opoziciji. Do njenega dela ste precej kritični, očitke na vaše delo pa je slišati tudi iz njenih vrst. Očitajo vam, da pri sprejemanju zakonodaje delujete kot nekakšen valjar, ki brezkompromisno povzi vse njihove predloge in pobude. Kako bi odgovorili na te očitke?

S tem ne soglašam. Vsaka koalicija ima nalogo, da v državnem zboru na demokratičen način sprejema zakonodajo, in to glede na program, ki si ga je zastavila in zaradi katerega je navsezadnje zmagala na volitvah. V tem ne more biti nič narobe. Drugo je, če nekdo zaradi tega, ker njegovo mnenje ni obveljalo, to pojmuje kot ustavno vprašanje, ne pa samo kot drugačen pogled druge politične opcije. Očitno so v dvanajstih letih, ko so bili na oblasti, dobili občutek, da imajo lahko prav samo oni.

Bi rekli, da ste bili vi, ko ste bili še v opoziciji, bolj kooperativni?

Menim, da smo bili, saj smo dobre zakone vedno podprli. Če pa smo že dali kaj v presojo na ustavno sodišče, smo to naredili samo takrat, kadar smo menili, da je zakon res v nasprotju z ustavo, in to nam je največkrat potrdilo tudi ustavno sodišče.

Kako pa bi ocenili delo poslancev koalicije?

Glede na to, da imamo v Sloveniji proporcionalni volilni sistem, je vsaka vlada hkrati tudi koalicijska, kar pomeni, da je sestavljena iz strank, ki imajo vsaka svoje poglede in želje. To je normalno, saj drugače bi bili ena stranka. Vse te poglede in želje usklajuje koalicijska pogodba, v kateri so se vse stranke zavezale, da bo vsak zakon, ki bo šel v parlamentarni postopek, prej koalicijsko usklajen, in to nam po mojem mnenju kar dobro uspeva. Seveda so nekatera razhajanja, kar je ob tolikšnem številu strank povsem normalno, vendar sem prepričan, da na koncu vedno najdemo rešitev, ki zadovolji vse koalicijske stranke.

Zdi se, da se stvari običajno zapletejo pri ideološko obarvanih temah ...

Se dogaja, vendar se do sedaj ni pripetilo še nič hujšega. Običajno bolj ideološko obarvane teme pomenijo le to, da je potrebnega več

uskaljevanja, sestankovanja in podobno, vendar se na koncu običajno vedno dogovorimo.

Irak. Ko je vlada sprejela odločitev o napotitvi vojaških inštruktorjev v Irak, je bilo mogoče s strani opozicije slišati očitke, da parlament oziroma odbor za obrambo ni bil pravočasno obveščen o tej odločitvi. V prejšnjem mandatu ste bili predsednik odbora za obrambo, pa me zanima, kako redno vas je vlada takrat obveščala, kadar je šlo za napotitve slovenskih vojakov v tujino?

Zakonodaja, ki govori o tem vprašanju, je bila sprejeta pred letom 2000 in velja še danes. V njej je določeno, da lahko vlada odločitev o napotitvi slovenskih vojakov na mirovne misije v okviru mednarodnih organizacij sprejme sama in za to ne potrebuje soglasja parlamenta, in to je prejšnja vlada vseskozi prakticirala. Ko sem bil v prejšnjem mandatu predsednik odbora za obrambo, nisem bil nikoli vnaprej obveščen, da bodo naši vojaki napoteni v Afganistan, na Kosovo, v Bosno, na Ciper in podobno; takrat to ni bilo za nikogar sporno, zdaj, ko je nova vlada poslala vojaške inštruktorje v Irak, pa je to kar na lepem postalo sporno. Pri tem je treba dodati, da je bil predsednik zdajšnjega odbora za obrambo Tone Anderlič o tem obveščen, še preden je vlada sprejela sklep in čeprav ji tega po zakonodaji sploh ne bi bilo treba narediti. To kaže na dvoličnost zdajšnje opozicije, hkrati pa tudi na to, da se je vlada odločila, da bo na tem področju delala pregledneje.

Glede na to, kar ste povedali, sklepam, da o pogovorih prejšnjega predsednika vlade, ki se je z Dansko pogovarjal o napotitvi slovenskih vojakov in policistov v bojne operacije v Irak, niste bili obveščeni?

O tem nisem bil obveščen, saj je imelo, kot se je izkazalo zdaj, to dogovarjanje oznako zaupnosti.

Pa bi morali biti? V tem primeru namreč ni šlo za dogovor o pošiljanju vojakov in policistov na mirovne misije, temveč za pošiljanje vojakov v bojne operacije?

V tem primeru bi težko rekel, da so kršili kakršno koli zakonodajo, ne razumem pa reakcije, ki smo ji bili priče v zvezi z napotitvijo inštruktorjev v Irak. Če namreč prej nečesa niso počeli, zdaj ne morejo zahtevati, da bi morali to početi drugi, še posebej glede na to, da se zakonodaja na tem področju ni spremenila.

Pred kratkim je državni zbor sprejel novo zakon o vojnih veteranih, s katerim je razširil krog ljudi, ki so upravičeni do statusa vojnega veterana. Bi lahko rekli, da na ta način vlada ureja nekaj, kar bi morale urediti prejšnje vlade, pa tega iz ideoloških predsodkov niso naredile?

Lahko bi tako rekli. S tem je ta vlada dokazala, da se zaveda, da se je Slovenija osa-

mosvojila leta 1991, da je bilo pri tem treba narediti neke korake in sprejeti odločitve in da so obstajali ljudje, ki so bili za te odločitve pripravljeni tvegati svoje življenje. Tem ljudem se država preprosto mora oddolžiti.

Težava je v tem, da je državni svet na zakon izglasoval veto in ga poslal državnemu zboru v vnovično odločanje. Kako ocenjujete to potezo državnega sveta in ali verjamate, da vam bo uspelo zagotoviti absolutno večino, ki je v tem primeru potrebna za vnovično potrditev zakona?

Ne razumem, zakaj je državni svet to storil. Verjetno gre za politično razmišljanje in odločitev državnih svetnikov, ki v zadnjem času večkrat nastopajo kot podaljšana roka opozicije. Ne glede na to pa bomo naredili vse, da bo zakon v državnem zboru znova potrjen. To, kar je zapisano v zakonu, je država ljudem, ki so se bojevali zanjo, dolžna zagotoviti.

V zadnjem času so bile v državnem zboru zelo aktualne razprave o azbestnem zakonu, na katerega je državni svet pred kratkim prav tako izglasoval veto. Velikokrat je bilo slišati zahteve, da bi bili do odškodnine po tem zakonu upravičeni tudi krajani okoli tovarne Anhovo. Se vam zdi, da bi lahko, kolikor bi vladna stran privolila v takšno zahtevo, prišlo do efekta domin, ko bi lahko odškodnino zahteval praktično vsak, ki je prišel kakor koli blizu azbestu? Je zadevo mogoče rešiti tako, da bi bili na koncu vsi zadovoljni?

Pri tem bi najprej spomnil, da je temeljni azbestni zakon v parlament vložil naš nekdanji poslanski kolega Ivo Hvalica leta 2000. Takrat nam je uspelo v zakon vnesti določilo, da so vsi, ki so v Anhovem delali z azbestom, upravičeni do odškodnine. Z zdajšnjo nove-

lo zakona to pravico dodatno razširjamo na vse delavce, ki so delali z azbestom v drugih tovarnah v Sloveniji, težko pa je to pravico razširiti še na okoliške prebivalce. Nemogoče je dokazati, da je nekdo zbolel samo zato, ker je živel v okolici tovarne, ki je pri svoji proizvodnji uporabljala azbest. Mislim, da je ureditev v novem zakonu dovolj pravična, še posebej če vemo, da delavci, ki so delali z azbestom, praktično dvajset let niso imeli nobenega pravnega varstva. Če ta zakon ne bo sprejet, bodo vsi delavci, ki so bili v stiku z azbestom, ostali brez že pridobljenih pravic.

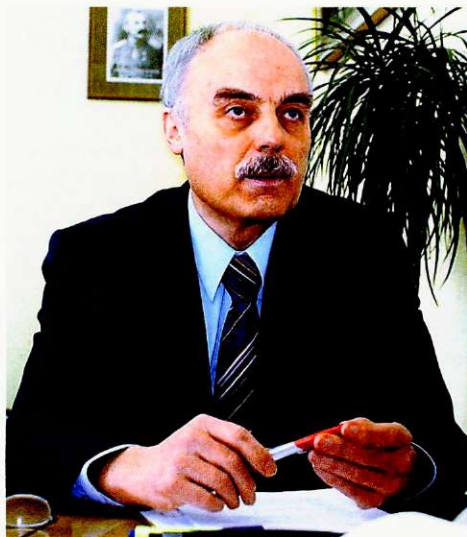
Pretekli teden je bila v državnem zboru javna razprava o spremembah zakona o medijih, v kateri je bilo največ polemike glede pravice do popravka; novi zakon namreč pravico do popravka razlaga zelo široko. Kakšno je vaše mnenje o tem vprašanju?

Moje mnenje o tem je, da so se popravki, kot jih določa veljavni zakon, nekako izrodili in da jih je treba zakonsko na novo opredeliti. V razpravi, ki je potekala v državnem zboru, je bilo o tem, kako naj se to uredi, navržnih veliko misli, razmišljanj in idej, slabih in dobrih. Menim, da je treba dobre zamisli in ideje upoštevati, in si ne domišljam, da je to končna različica besedila.

Za konec se na kratko dotakniva še stanja v Slovenski vojski, ki se v zadnjih letih, kot je znano, pospešeno profesionalizira. Ocene o stanju v njej so zelo različne. Nekateri pravijo, da je stanje porazno, drugi, da je zadovoljivo, le redkokd pa ga ocenjuje kot dobrega. Vaša ocena?

Menim, da je Slovenija v času od osamosvojitve naredila velik korak na tem področju, saj smo morali naprej zgraditi svoje oborože-

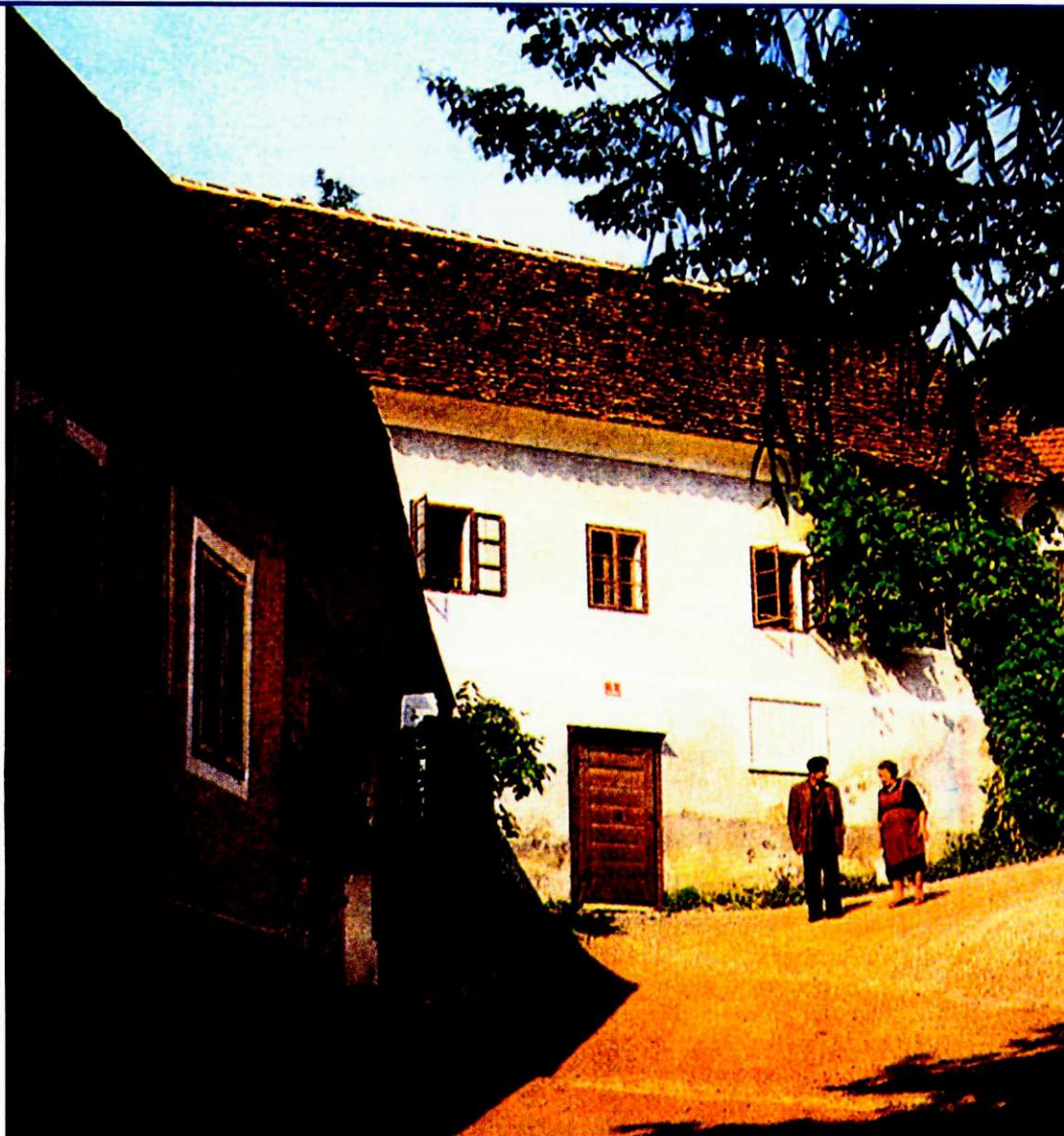
Očitno so v dvanajstih letih, ko so bili na oblasti, dobili občutek, da imajo lahko prav samo oni.

ne sile, zdaj pa jih moramo še profesionalizirati. Dejstvo je namreč, da klasične grožnje in klasične vojne nekako izgubljajo svoj pomen, zaradi česar prihajajo bolj do izraza nekonvencionalne oblike groženj, kot so terorizem, mednarodni kriminal, naravne nesreče in podobno. Temu mora biti prilagojena tudi naša vojska. Mislim, da smo pri tem na dobri poti. Imamo majhno vojsko, zato mora biti ta zelo dobro usposobljena.

Stanje torej ni porazno?

Nikakor ne. Mogoče v tej fazi res še ni vse tako, kot bi si želeli, vendar vemo, da se vojska gradi dolgo časa. V kratkem času na tem področju ni mogoče veliko narediti. Prepričan sem, da bo Slovenska vojska kmalu na ravni, kot si jo želimo. ■

Klanec s Cankarjevo rojstno hišo

zaradi spolnih in čustvenih zlorab, stiska hromečih občutij ljubosumnja in zavisti, trpno žalovanje ob zapuščenosti in zavrženosti. Avtorica razkriva tudi Cankarjevo lastno doživljanje ljubezni in spolnosti. Pisatelj skrito izraža svojo strastno naravo, ki pa jo boleče trga njegovo stalno nezaupanje do žensk in zato nenehen beg pred čustveno in telesno intimnostjo. Niti čista duhovnost, ki jo sicer pogosto povzdiguje, ga ne more pomiriti in zanj ni ideal, temveč beg od sebe in od življenja.

Moralni lik Tretji del obravnava Cankarjevo moralno in socialno kritiko človeka in družbe svojega časa, v kateri je pisatelj videl bistvo svojega umetniškega poslanstva. V svoji kritiki oblasti in njenih ohlapnih zakonov Cankar

Dijak Ivan Cankar leta 1896

Ljubezen in krivda

V. M.

Izšla je obsežna monografija *Ljubezen in krivda Ivana Cankarja*, v kateri doktorica literarnih ved Irena Avsenik Nabergoj odkriva našega velikega pisatelja v povsem novi luči.

Nova knjiga o Ivanu Cankarju prvič predstavlja njegovo literaturo tako, da se v njej osredotoča na teme greha, krivde, kazni in odpuščanja, v okviru katerih se gibljejo človekova najgloblja eksistencialna vprašanja. Knjiga priča o tem, da skoraj vsa Cankarjeva dela bistveno določajo pisateljevi izjemno psihološko poglobljeni opisi ali izpovedi o človekovem doživljanju greha, krivde, kazni, kesanja, trpljenja, zakrknjenosti, odtuje-

nosti, trpljenja in odpuščanja. Prežema jih tesnoba zaradi zavesti o človeški nepopolnosti in krivdi, le redko pa se iz del iztrga pisatelj ranjeni in uporniški smeh.

Odnos do matere Prvi del obravnava Cankarjev krivdni odnos do matere, kakor se kaže v njegovih delih skozi čas. Psihološko poglobljena analiza del odkriva vzroke Cankarjevih stalnih bivanjskih konfliktov ter razklanosti med krivdo in sočutno ljubeznijo do

matere. Kaže, da pisateljeva globoka, bolečna občutja krivde in strahu pred materjo izvirajo že iz njegovega otroštva, pri čemer razkriva Cankarjevo dvojnost v doživljanju svoje pobožne matere in »odpadniškega« očeta v njenem čustveno odtujenem zakonu.

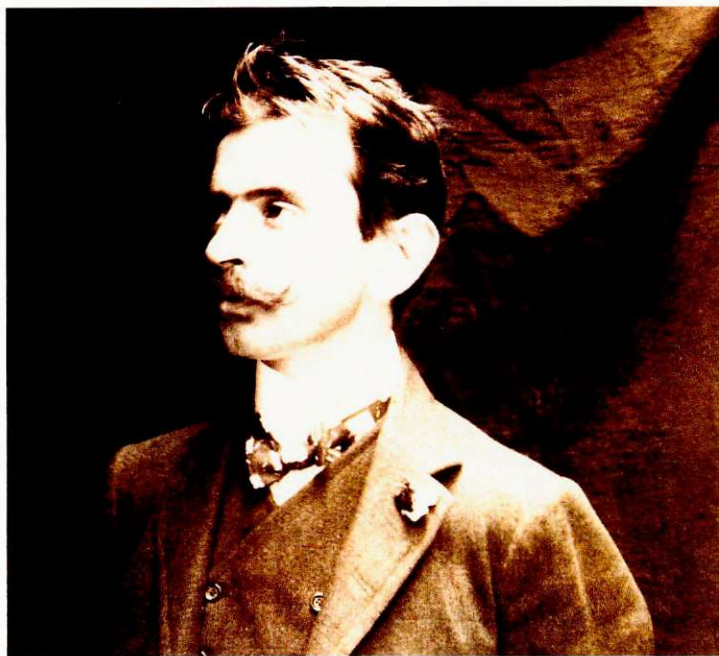
Drugi del obravnava Cankarjeva dela, ki govorijo o ljubezni in erotiki. Tudi tu so v ospredju človekovo doživljanje krivde v večinoma neuspešnih iskanjih osrečujoče ljubezni, kesanja in samoobtoževanje

vselej izhaja iz posledic, ki se zaradi človeškega egoizma vtisnejo v dušo prizadetega človeka. Slika zakrknjenost, sovraštvo in maščevalnost brezvestnih ljudi, ki v boju za oblast uporabljajo vsa sredstva, in trpljenje preprostih siromakov, ki ne morejo sprejeti, da človeške postavne niso odsev Božjih postav, temveč jih oblast kroji v svojo korist. Tem ljudem, izpitim od boleznin in nenehne skrbi za preživetje, Cankar postavlja kot življenjsko vodilo moralni lik Kristusa, ki je trpel in umrl brez krivde in zlasti trpečim zagotovil stokratno povračilo za njihovo trpljenje v večnosti. Nasprotno pokaže, kako so krivični in zli ljudje prej ali slej deležni kazni. S svojo neizprosno notranjo sodbo jih največkrat kaznuje skrita moč vesti, tako da se uničijo sami, bodisi duševno zbo-

lijo, bodisi napravijo samomor. Z uporno silo in grenkobo svoje osebne izkušnje Cankar piše zgodbe o farizejih in lažnih dobrotnikih ter o revnih otrocih v njihovi zapuščenosti in osamljenosti ob čustvenih in fizičnih zlorabah, o njihovem hrepenenju po zatočišču v nebeškem domu.

Četrtri del prinaša Cankarjeva osebnoizpovedna dela, ki govorijo o njegovem doživljanju greha in krivde pred Bogom. Temna moč njegovih otroških samooboževanj zaradi opuščanja molitve, raztresenosti v cerkvi, oddaljevanja od Boga ter njegove izpovedi strahu, da ga je tudi sam Bog zavrgel zaradi njegove ničevosti in do njega ni usmiljen, kažejo na Cankarjevo intimno religiozno doživljanje, ki ga je močno določila materina vzgoja. Toda iz tesne samomučnj iz njegovih zgodnjih spominov Cankar vse bolj govori o Božji pravičnosti, o novem življenju, ki se more zgoditi z očiščenjem srca od vseh slabih misli in dejanj, o svetlobi vstajenja v večnosti in o odpuščanju, ki ga bo Bog namenil vsem ljudem zaradi njihovega trpljenja.

Temeljna vprašanja Knjiga vsebuje veliko citatov iz Cankarjevih del, ki odstirajo vpogled v njegovo intimno doživljanje najtemnejših življenjskih stisk, pa tudi najbolj prosojne vedrine, ki za pisatelja vedno lahko nastopi le potem, ko človek prestane največje trpljenje in se izkoplje iz najglobljega blata. Citati hkrati razkrivajo Cankarja kot velikega stilista in kažejo, kako v tematiki greha, krivde, kazni in odpuščanja ne le idejno, temveč

Ivan Cankar leta 1905

tudi v motiviki, obliki in slogu pogosto črpa iz Biblije. Prek citatov se najbolj nedvoumno potrjujejo tudi tematske in motivne vzporednice z evropskimi avtorji, ki so s temi temami vplivali na Cankarja; to so Shakespeare, Dostojevski in Ibsen; Platon in Nietzsche; Avguštin in drugi. Kljub evropskim pa tudi slovenskim vplivom se prav v oblikovanju te tematike še posebej kaže, da je Cankar skoraj vselej izhajal iz svojih osebnih bivanjskih izkušenj in iskanj. Pomembno dejstvo, da ima oblikovanje teh tem mnogo osebnoizpovednih miselnih in čustvenih prvin in torej ne gre samo za literaturo kot fikcijo, pisatelj sam navaja na številnih mestih v svoji literaturi in pismih. Po-

gled na Cankarja in njegova dela z vidika temeljnih vprašanj, ki zadevajo vsakega človeka, omogoča, da si bralec ustvari globljo in bolj celostno podobo pisatelja in njegove umetnosti ter v marsičem na novo ovrednoti pomen in vlogo Ivana Cankarja v kontekstu slovenske in evropske literature na prelomu stoletij.

Drug pogled Doslej so preučevalci Cankarjev opus razlagali z zelo različnih vidikov, niso pa obravnavali tistih tem, ki so zanimale Avsenikovo. »To se je dogajalo iz različnih razlogov, tudi zaradi ideološke obremenjenosti. To sem skušala preseči, in sicer tako, da sem prebrala celoten Cankarjev opus in skušala slediti izbranim

temam, ne da bi v začetku privzela neko ideološko obremenjeno izhodišče. Hotela sem, da Cankar sam spregovori skozi svoja dela o svojih pogledih na svoje življenje in na življenje svoje dobe, ravno skozi štiri temeljne teme, greh, krivdo, kazen in odpuščanje. Te so se pokazale za osrednje v skoraj vseh njegovih delih in v vseh obdobjih njegovega življenja in umetniškega delovanja.

Cankarjeve izpovedi in opise sem primerjala s temeljnimi spoznanji, ki jih obravnavajo splošna etika oziroma morala, pravo, filozofija, psihologija oziroma psihoanaliza, in seveda tudi *Sveto pismo* in teologija. Pokazalo se je, da so vsa humanistična področja med seboj prepletena, prav tako kot tudi sami pojmi greha, krivde, kazni in odpuščanja, zato sem skušala predstaviti Cankarjeva literarna dela z vseh temeljnih vidikov humanistike, torej celostno. V okviru projekta *Krivda in sprava* sem na Ministrstvu za znanost in tehnologijo dobila status mlade raziskovalke in na Oddelku za slovenistiko FF v Ljubljani prijavila doktorsko disertacijo z naslovom *Greh, krivda, kazen in odpuščanje pri Ivanu Cankarju*, iz katere je nato nastala knjiga *Ljubezen in krivda Ivana Cankarja*.

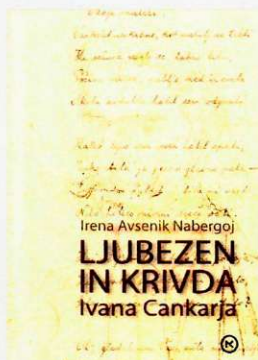
Cankar o sebi Cankar je poudarjal, da je njegova umetnost subjektivna, da so njegove oči »pokoren organ njegove duše, njene lepote, njenega sočutja, njene ljubezni in njenega sovraštva«, da je popolna objektivnost v umetnosti nemogoča. Cankarjeve zgodbe, ▶

Ljubezen in krivda Ivana Cankarja

Knjiga *Ljubezen in krivda Ivana Cankarja* je prva sistematična predstavitev etične, socialne in religiozne tematike v celotnem opusu Cankarjevih literarnih del z vidikov izpovednosti in simbolnosti njegove literature oziroma, kot je na ovitku zapisal akademik Jože Krašovec, »je izviren prikaz izpovedi največjega slovenskega pisatelja o najbolj splošnih in najbolj osebnih doživetjih vsakega bitja hrepenenja, razuma in vesti«. S poglobljeno analizo – avtorica Irena Avsenik Nabergoj je z njo doktorirala – in s primerjalno sintezo razkriva prežetost vseh Cankarjevih literarnih del z občutji greha,

krivde in kesanja ter s hrepenenjem po spravi. S tem se dotika najglobljih človekovih bivanjskih vprašanj, ki so skupno področje prodornih psihologov in umetnikov besede, Cankar pa jih postavlja v središče svojih opisov odnosa do matere, pogubnosti erotike in odrešenja ljubezni, brezvestnosti bogatinov in sočutja

do revežev, in končno osebnih izpovedi v razmerju do Boga. Knjiga ima štiri glavne dele: *Krivda in skrušenost v izpovedih*

ljubezni do matere; Hrepenenje in krivda v doživljanju ljubezni do ženske; Krivda, kazen in odpuščanje v odnosu do sočloveka in družbe ter Greh, krivda, kazen in odpuščanje v odnosu do Boga. Izbrani navedki iz Cankarjevih del omogočajo neposreden stik z melodiko velikega stilista, s svojim slogom pa ustvarja razpoloženje, ki nikoli

ne pretrga poglobljenega dotika z avtorjem. Zajetno delo (794 strani) je v zbirki *Kultura* izdala založba Mladinska knjiga.

► izpovedi in drame so največkrat samo prisposode za tisto, kar je doživljal v sebi, so nekakšna posebljenja njegovih misli, čustev, idej; Govekarju je pisal, da je vse, o čemer piše, sam doživel, kar je izmišljenega, da je samo okvir. Na očitke, da so vsi junaki njemu podobni, je odgovarjal, da drugače ne more biti in da bi se isto dalo očitati tudi Maupassantu in Dostojevskemu. Za Cankarja je bil veliko pomembnejši od snovnega sveta človekov notranji svet slutenj, sanj, nedojemljivih vrednot, ki mu ni nikoli mogoče priti do dna. S simboli in metaforami, ki so najbolj subjektiven izraz njegove umetnosti, je skušal izraziti to neizrekljivost notranjega sveta in pogosto moral umolkiniti – od tod toliko tripičij, zamolkov v njegovih delih.

Ivan Cankar leta 1911

Ivan Cankar leta 1918. Istega leta je umrl.

Cankar je v svojih delih veliko povedal o sebi, kot je priznal, pa se ni do konca razkril. Če bi hotel »otipati brez sramu in brez strahu vse zgodnje kali poznejših zmot in grehov«, bi bilo za to potrebno nadčloveške moči in samospoznanja in tolikšnega neusmiljenja

do sebe, kot ga niso zmožni niti ljudje, ki jim po svojem mnenju do peta ne seže. V *Lepi Vidi* je zapisal: »Komaj za vsako deveto stvar je beseda. Za najglobljo, za najbolešnejšo je ni.« Cankar ni nikoli nameraval pisati svojega življenjepisa, ker je bil prepričan,

da novelist ne more pisati o svojem življenju. O njem zgovorneje govorijo njegova dela sama – vsaka njegova novela je namreč, kot pravi, »kos njega samega, kaplja njegove krvi, poteza na njegovi podobi ...« Tako seveda ni mogoče zanesljivo določiti meje med izpovedjo in umetniško fikcijo, ta meja niha od primera do primera.

do katolištva, je bil že zgodaj kritičen tudi do svobodomiselstva. Od takrat, ko je leta 1909 na poti z Dunaja v domovino preživel dva meseca pri svojem mlajšem bratu Karlu, duhovniku in škofovemu tajniku v Sarajevu, je o sebi govoril, da je katoličan, vseeno pa se ni udeleževal cerkvenih pobožnosti. Svoje katolištvo je utemeljeval z zasidranostjo v zgodovini slovenskega naroda in zapisal: »Če bi bil Rus, bi bil pravoslaven, če bi bil Prus, bi bil protestant, ker sem Slovenec, sem katoličan.« Cankarjeva dela s pisateljevimi izpovedmi molitve in doživljanja krivde pred Bogom, s svetopisemskimi motivi, temami, simboli in metaforami pričajo o njegovi globoki vernosti, toda njegove molitve so bile notranje, tihe, take, »ki jih moli človek samo s srcem in jih ne sme slišati človeško uho«.

Cankarjeva vera V svojih delih se Cankar kaže kot človek, ki ga noben svetovni nazor ni utesnjeval, ker je bil nad njim višji, občečloveški nazor. V *Beli krizantemi* je poudarjal, da je s svojo umetnostjo in besedo ves čas sledil najvišji ideji – *resnici*, ki jo človeku posreduje glas *vesti*. Resnica je po njegovih besedah v vsakem človeškem srcu in je močnejša od posvetnega razuma in je hkrati »posoda vsega drugega: lepote, svobode, večnega življenja«. Ko ocenjujemo religiozne značilnosti v njegovem delu, moramo razlikovati med njegovo izkustveno, doživljajsko vernostjo ter njegovim odnosom do Cerkve in cerkvene pobožnosti. Cankar se je od cerkvenega katolištva že mlad odvrnil in mu očital zatiranje svobode, ob tem pa je čutil krivdo do matere, ki mu je priporočala molitev in vero.

Noben slovenski pisatelj ni tako občuteno in pronicljivo obravnaval teh tem. Cankar je bil prvi slovenski pisatelj, ki je posebno globoko prodril v etično in psihološko problematiko vesti. V tem je zelo blizu Dostojevskemu. V vseh delih se kaže kot človek z izjemno močnim čutom za pravičnost, ki temelji v njegovem prepričanju o človekovi brezpogojni podrejenosti resnici in vesti. Daleč nad človeškega je Cankar postavljajl nenapisani Božji zakon, ki ga vse cerkvene zapovedi ne morejo zaobseči. Neizprosno je bil do vsake krivice, celo do vsake slabe misli.

V svojih delih pa tudi v svojem javnem delovanju je izpovedoval svojo osebno vernost, ki ni »od nikogar zaukazana« in ki je »samovoljno vzklija v srcu ter ga vsega prepojila«. Tako kot je bil kritičen

Radio Ognjišče, Trg Benoa 11, Koper, foto: Benjamin Prizlar

1. radijski misijon

Od 2. do 8. aprila
na Radiu Ognjišče.

**"Spoznajte
Gospoda!"**

Duhovni pogovori,
spodbude, pričevanja,
kontaktne oddaje,
prenosi molitve,...

Bodite z nami!

Ljubezen V Cankarjevih delih z ljubezensko tematiko se kaže veliko izpovednih prvin. Cankar je prvi slovenski pisatelj, ki si je upal odkrito govoriti o erotiki, spolnosti, celo o pedofiliji, lezbičnih odnosih pri otrocih, branil je celo prostitutke in slikal njihovo brezizhodno trpljenje, samozaničevanje zaradi moralnega propada, ki ga je zakrivila velika revščina. Z veliko psihološko pronicljivostjo je slikal vsa zapletena občutja, ki spremljajo odnos med moškim in žensko – od silne idealizacije do razočaranja, ljubosumnja, zavisti, zaničevanja, maščevanja zaradi prevare, pisal je celo o zasvojenosti s spolnostjo (*Volja in moč*). Večkrat je izražal nezaupanje do zakonske zveze, češ da oslabi umetnikovo ustvarjalno moč in pomeni pravzaprav njegovo življenjsko tragedijo (*Tujci, Novo življenje*). V delih šentflorjanskega cikla je slikal neživljenjsko spolno moralo na Slovenskem, ki je imela erotiko za nekaj nizkega, in bil do tega zelo kritičen. Opisoval je, kako v takem duhovnem okolju ljudje dobivajo popačene predstave o ljubezni in spolnosti, pa tudi o tem, kaj je moralno in kaj ni; čutijo razkol med tistim, kar želijo veljati pred drugimi, in tistim, kar čutijo v sebi, in živijo v zavesti o svoji grešnosti, krivdi. Namesto celih ljudi nastajajo uboge kreature, ki se v globini zaničujejo.

Skoraj ni dela, v katerem bi Cankar slikal osrečujočo ljubezen med moškim in žensko na Zemlji; prepričan je bil, da se ljubezen lahko uresniči šele s smrtjo, ko se človek razbremeni teže svojega telesa in vsega zemeljskega in ostane le še kot čista duša (roman *Milana in Milena*). Sam je bežal pred odgovornostjo v ljubezenskem odnosu pa tudi pred čustveno navezanostjo na kako žensko; večkrat je zapustil ženske, ki jim je obljubljal zvestobo, celo zakon (npr. Štefki Löffler). Nenehno je namreč iskal podobo idealne ženske in zato je pozneje moral spoznati, da je ta samo navadno človeško bitje. Ženska ima v njegovih delih enkrat lastnosti Božje matere, drugič pa Eve, ki je usodno vplivala na Adama; prej boječa in pokorna se je pod vplivom kače postavila za njegovo gospodarico in oba zapeljala v pogubo. Čeprav je Cankar pred »nizko« spolnostjo bežal v

duhovnost, je v romanu *Milana in Milena* priznal, da je tudi ta »beg v čisto luč, beg v breztelesnost laž ... In vse je strah, strah, strah«.

Sočutje Cankar v svojem odnosu do sočloveka in družbe izraža sočutje do prikrajšanih ljudi – do osamljenih in pozabljenih ostarelih ljudi, do telesno iznakaženih, ki jih ljudje odrivajo na rob, do nezakonskih mater in nezakonskih otrok, do osamljenih mladih žensk, ki so jih moški izrabili in zapustili, do revnih delavcev, ki jih vržejo na cesto in ne morejo več preživljati svoje družine, do moških, ki se v obupu zaradi revščine predajajo pijači, še posebej pa do nemočnih revnih otrok. Postavlja se na stran ponižanih in razžaljenih, razume jih v njihovi prikrajšanosti, razumeti skuša tudi njihova zla dejanja, celo umor. V tem je spet podoben Dostojevskemu. Nihče od njih ni umora, ki ga zagreši siromak v skrajni duševni stiski in celo iz plemenitih nagibov – da bi drugemu revežu pomagal iz brezizhodne stiske – ne opravičuje, oba namreč slikata duševno agonijo, ki nastopi pri človeku, ki vzame pravico v svoje roke. Pokazeta pa na hude posledice življenja v skrajnem človeškem podtalju, ki lahko povzroči, da se celo vest potegne za zlo. S svojimi deli o sočloveku in družbi Cankar družbi in človeku nastavlja ogledalo; biča bogataše, farizeje, lažne dobrotnike, dvoličneže, oblastnike, ki živijo v nenehnem strahu pred izgubo družbenega vpliva. Njihovo življenje opisuje kot ničevno, nizkotno, brez vsake vrednosti. Tako usode siromakov kot usode bogatašev so navadno tragične, vsi so nekako kaznovani; prve z revščino udari usoda, druge kaznuje vest, da včasih zaradi zavesti o neznosni krivdi napravijo samomor (Jakob Ruda).

Bralec ob branju Cankarjevih del začuti veliko pisateljevo občutljivost in pristnost njegovega pisanja. S Cankarjevim doživljanjem se človek, ki stopi v dialog s pisateljem, lahko poistoveti. Zato Cankar še po sto letih ni izgubil na svoji izpovedni moči in ga je vredno vedno znova brati in odkrivati. Bil je zelo globok avtor, ki je znal svoje misli, ideje in razpoloženja mojstrsko ubesediti v izjemno izbrušenem slogu in v nedosegljivi skladnosti med vsebino in obliko. **D**

Odnos do matere

V odnosu do svoje matere se Cankar obtožuje svoje nezvestobe in lahkomišelnosti, še posebej pa svoje nehvaležnosti do nje. Cankar je o materi pisal nenavadno veliko, največ po njeni smrti. V misli na mater je našel notranje ravnovesje, zanj je bila oseba, ki je verjela v njegove sanje in videla njegovo nadarjenost, potem ko so nad njim že vsi obupali. Ker jo je tolikokrat prizadel in ni sledil tistemu, kar si je od nje na tihem želela, se je pred njo počutil krivega, nevrednega. Ni je osrečeval ne s študijskim uspehom, za kar je mati žrtvovala zadnje desetice pri hiši, ne z redno molitvijo, mašo in veroukom, kar mu je mati v solzah priporočala. V svojih delih jo je pogosto močno idealiziral in v pismu svoji mladostni ljubezni Anici Lušinovi dejal, da ji bo s svojim romanom *Na klancu* postavil spomenik, kakršnega še ni imela človeška mati. Toda mati za Cankarja ni bila boginja, saj je videl tudi njene slabosti, na primer njeno bojazen pred njegovo nazorsko drugačnostjo, trpeče sprejemanje življenja, pogostno čustveno odmaknjenost, pomanjkanje ljubezni do moža. Za Cankarjev duševni razvoj je bila pomembna ne le vloga matere, temveč tudi vloga očeta. Čeprav ga v svojih delih redko omenja, je s svojimi dejanji, predvsem z obupom zaradi revščine in bežanjem od odgovornosti za družino zaznamoval usodo celotne Cankarjeve družine. Cankar je očeta zavračal, hkrati pa se je v življenju pogosto zaničeval prav zaradi lastnosti, ki jih njegov oče pri njem ni maral; sramoval se je svoje občutljivosti in sanjavega značaja.

Irena Avsenik Nabergoj

Irena Avsenik Nabergoj je doktorirala s področja literarnih ved na Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani (2004). Ob študiju slovenskega jezika in književnosti je diplomirala tudi iz umetnostne zgodovine in bila najprej redno zaposlena kot sopranistka v Slovenskem komornem zboru in nato kot lektorica fonetičarka na Radiu Slovenija. Zdaj se več let ukvarja z raziskovalnim in pedagoškim delom na področju slovenske književnosti znotraj in zunaj meja naše domovine. Kot raziskovalka etične tematike v slovenski literaturi je sodelovala v raziskovalnih programskih skupinah Teološke fakultete Univerze v Ljubljani, kot predavateljica slovenske književnosti pa deluje na Šoli za slovenske študije Stanislava Škrabca na novogoriški Politehniku. Od novembra 2005 je vključena tudi v projekt Inštituta za kulturno zgodovino ZRC SAZU.

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Rateče-Planica

Petra Janša, foto: D. Škerlep, vir STO/ D. Mladenovič, A. Fevžer

Rateče so zadnja vas na Gorenjskem pred slovensko-italijansko mejo in hkrati najvišje Ježeča vas v Zgornjesavski dolini ob cesti Jesenice-Trbiž, saj ležijo na nadmorski višini 870 metrov. Meja je tik za vasjo, gora Peč nad njo pa 1509 metrov visoka tromeja med Slovenijo, Italijo in Avstrijo. Rateče ležijo v enem najlepših predelov Julijskih Alp, saj jih odlikujejo veličastna visokogorska okolica z Jalovcem (2643 m), Visoko Ponco (2272m) in Mojstrovko (2332m), lepi planinski gozdovi in travniki, izredno ugodno visokogorsko podnebje in neokrnjena narava. Od Rateč do Planice je le tristo metrov.

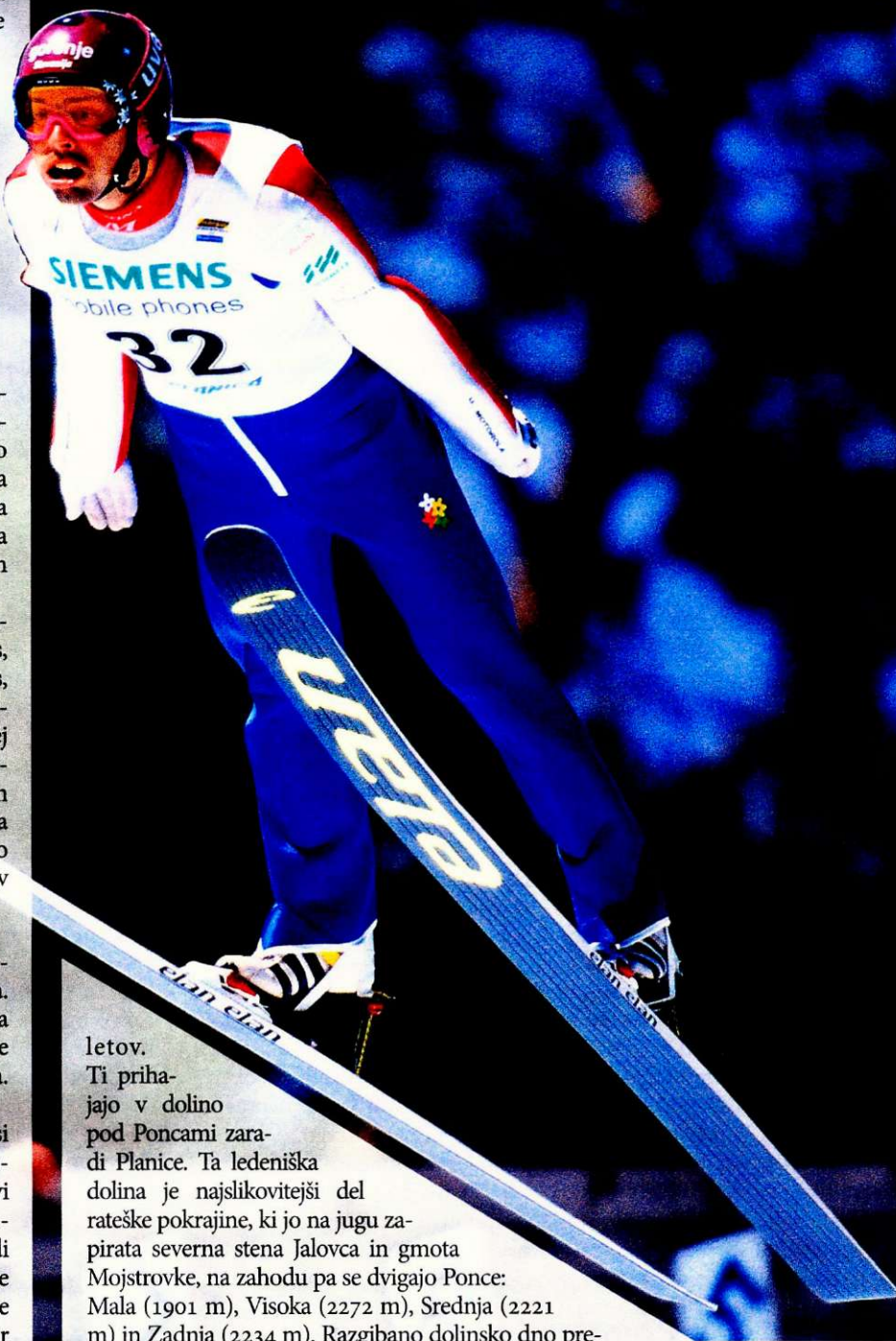
Rataj ali Rantschach Vas naj bi bila svoje ime dobila po prvem prebivalcu, pastirju Rataju s Koroškega. Po drugi razlagi je ime povezano z razvodnico med savskim in dravskim vodovjem. Glede na to, da se v prvi listini, ki govori o Ratečah, večkrat pojavlja oznaka Rantschach in le enkrat Ratschach, je mogoča še kakšna razlaga. Pisatelj Josip Lavtižar pa je Ratečam zaradi ostrih zim nadel ime »Kranjska Sibirija«.

Cerkvenoupravno so Rateče dolgo pripadale župniji Mariji na Zilji pri Beljaku. Kdaj je nastala ta vas, ni podatkov, obstaja pa znameniti **Rateški rokopis**, ki je eden najstarejših pisnih dokumentov slovenskega jezika. Nastal je med letoma 1362 in 1390 po vsej verjetnosti prav v Ratečah. Imenujejo ga tudi Celovski rokopis, saj je shranjen v Koroškem deželnem arhivu v Celovcu. V njem so zapisane tri molitve, na prazni hrbtni strani pa je bilo med letoma 1467 do 1471 pripisanih več zapiskov o Marijini bratovščini v Ratečah ter duhovnikov, ki so umrli v Podkorenu.

Dve cerkvi v vasi Na vzhodni strani vasi je na nizki vzpetini idilična poznogotska **cerkev sv. Duha**. Tu naj bi v prvi polovici 16. stoletja stala gotska kapela. Cerkev so zgradili v letih 1785–1791, ko je bila v Ratečah ustanovljena samostojna duhovnija. Kasneje so jo večkrat prezidali in dozidali.

Starejša je **cerkev sv. Tomaža** na južni strani vasi z zvonikom iz leta 1360. Nekdaj jo je obdajal protiturški tabor, ki pa se žal ni ohranil. V tej cerkvi so odkrili temelje iz predromanskega časa in romansko okno iz 12. ali začetka 13. stoletja kot tudi fragment vrča rimskodobne izdelave. Cerkev je lepo prenovljena, okoli nje je pokopališče, kjer je pokopan slovenski pisatelj, potopisec, zgodovinar in glasbenik **Josip Lavtižar** (1851–1943), ki je kot vaški župnik veliko storil za Rateče.

Planica – dolina pod Poncami Skozi Rateče je nekdanj vodilaslovita božja pot na Višarje. V novejšem času pa se mimo Rateč vije pot ljubiteljev smučarskih po-

letov.

Ti prihajajo v dolino pod Poncami zaradi Planice. Ta ledeniška dolina je najslikovitější del rateške pokrajine, ki jo na jugu zapirata severna stena Jalovca in gmota Mojstrovke, na zahodu pa se dvigajo Ponca: Mala (1901 m), Visoka (2272 m), Srednja (2221 m) in Zadnja (2234 m). Razgibano dolinsko dno prekrivajo ledeniške morene in melišča, ki jih z okoliških gora nanašajo hudourniki. V spodnjem delu Planice se prepletajo z gozdnimi zaplatami senožeti, ponekod so izraziti grbasti travniki, v zgornjem delu prevladuje gozd.

Na južnem koncu planiške doline leži Tamar, ki dolino Planice tudi končuje. Doline Tamarja, kot jo nekateri radi imenujejo, ni, tamar je bil ograjen prostor za ovce ob sirarni, ki so jo kasneje preuredili v planinski dom.

Stanko Bloudek

Velika skakalnica v Planici

Imena Planice pa v svet ni ponesla njena naravna lepota, temveč največja smučarska letalnica na svetu, na kateri se vsako leto piše zgodovina najdaljših smučarskih poletov.

Zgodovina smučarskih skokov Zgodovina smučarskih skokov se v Sloveniji uradno začne s prvim rekordom in prvenstvom leta 1921 v Bohinju s tedanjo najboljšo znamko devetih metrov Jožeta Pogačarja. Še pred letom 1930 je prvo skakalnico dobila tudi Planica. Kmalu pa so že prišle ideje o večjem objektu, tudi takem, ki bi ustrezal določilom FIS za večja tekmovanja. Velja spomniti, da je bil na primer leta 1931 neuradni svetovni rekord 81,5 metra Norvežana Sigmunda Ruuda v Davosu.

V Jugoslovanski zimskošportni zvezi s sedežem v Ljubljani, s katero so sodelovali tudi **Jos Gorc, Stanko Bloudek** in **Ivan Rožman**, pa so hitele misli k večji skakalnici, taki, ki bi omogočila tudi rekordne daljave. Primeren teren so našli v Planici. Na FIS so poslali načrt stavbenika Ivana Rožmana za objekt, ki bi omogočal skoke do 100 m. 4. februarja 1934 so napravili preizkusili s državnim prvenstvom, zmagal pa je Franc Palme, ki je skočil najdlje – 60 metrov. Med 23. in 26. marcem istega leta je bilo mednarodno tekmovanje 14 skakalcev iz Norveške, Avstrije in Slovenije. Pred 4.000 navdušenimi gledalci je zmagal Birger Ruud, ki je dosegel planiški in svetovni rekord 92 metrov. Slava Planice je šla po vsem svetu, konstruktor in graditelj prve velikanke pa je dodal še eno novost – zaradi mehkega snega je kemično prepariral skakalnico in 'izumil' tisto, čemu smo pozneje rekli snežni cement.

Planica je torej postala največja skakalnica na svetu. Marca 1936 je bila na vrsti prireditev, ki se je zapisala v zgodovino smučarskih skokov. Junak Planice je postal mladi Avstrijec Sepp Bradl, ki je kot prvi človek poletel prek 100 metrov (101 m) in tudi zmagal na tekmi, kjer so bile daljave skromne. Planiško »velikanko« sta po daljavah in rekordih kaj kmalu prehitela Oberstdorf in Kulm. Misli planiških organizatorjev pa so bile že vsa ta leta, tudi po Bloudkovi smrti, usmerjene v graditev nove letalnice, ki bi Planici povrnila nekdanjo slavo.

Brata **Lado** in **Janez Gorišek** sta prevzela Bloudkovo konstruktorsko dediščino. Z mnogo znanja in truda so nastali načrti za novo velikanko, za katero so lokacijo izbrali malo naprej od obeh tedanjih osrednjih skakalnic (90 m in 120 m), v smeri proti Tamarju. Že od začetka je bila letalnica projektirana tako, da bi jo brez velikih težav tudi povečevali.

Marca 1969 so pripravili prvo tekmovanje na novi velikanki. Ta prireditev je šla v zgodovino Planice kot izjemna, in to ne le z okoli 90.000 gledalcev v treh dneh, temveč tudi z odličnim letenjem s petimi svetovnimi rekordi Wirkole (156 m in 160 m), Raške (156 m in 164 m) in Manfreda Wolfa (165 m). Tako je FIS na kongresu v Opatiji leta 1971 sklenila, da bo naslednje leto v Planici prvo svetovno prvenstvo v poletih. Sanje pionirjev Planice Bloudka, Gorca in Rožmana so tako postale resničnost in smučarski poleti so postali enakovredna disciplina v smučarski družini.

Marca 1994, ko je Planica že četrtič gostila svetovno prvenstvo, se je na seznam rekorderjev vpisal Finec Toni Nieminen, ki je z 203 metri kot prvi presegel novo mejno daljavo 200 metrov. Slovenski rekorder v poletih je Rok Benkovič z 226

metri, svetovni rekord pa ima **Bjoern Einar Roemoeren**, ki je pristal pri 239 metrih, a ga bodo skakalci že ta konec tedna poskušali preseči.

Zelenci Poleg smučarskih poletov si je v bližini Rateč vredno ogledati tudi izvir Save Dolinke – Zelence, prvi izvorni krak najdaljše (219 km) slovenske reke Save, ki je pravzaprav drugi izvir poniknjene potoka, imenovanega Nadiža, ki izvira blizu koč v Tamarju in večji del doline teče pod gruščem. Voda privre na dan iz do 2 metra globokega jezera zelene barve. Porozna jezerska kreda, ki je na dnu, neprestano prepušča talno vodo v obliki »vulkančkov«, kar je edinstven primer v Sloveniji. Jezerska voda ima stalno temperaturo med 5 in 6 °C. Voda iz jezera preide v strugo, ki se na vzhodu razlije v kilometer dolgo in 200 m široko plitko močvirje Blata. Zelenci so naravni rezervat in dom mnogim ogroženim živalskim in rastlinskim vrstam. **D**

Ponca

Slap Nadiža

Tromeja

Rateče

Poznogotska cerkev sv. Duha

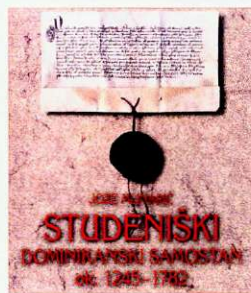
Vir: www.slovenia-tourism.si (Slovenska turistična organizacija), www.kranjska-gora.si

Studeniški samostan

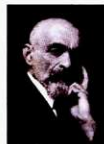
1.

Mohorjeva družba Celje

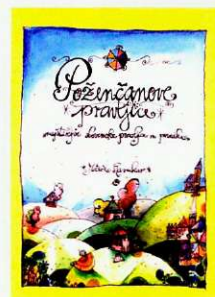
Potem ko je zgodovinar akademik dr. Jože Mlinarič napisal obširne monografije o slovenskih samostanih (Kostanjevica, Pletanje, Žiče, Stična, Marenberg, Bistra), je zdaj izšla še ena njegova tovrstna knjiga Studeniški dominikanski samostan ok. 1245–1782. Že v sklopu uvodne obravnave vprašanja o začetkih enega najstarejših ženskih samostanov na slovenskih tleh avtor opozarja na pomen te redovne hiše za ljudi, živeče na ozemlju med Konjiško goro in Bočem. Prav zaradi samostana se je na tem prehodnem ozemlju ob Dravinji razvilo v pomembno naselje Studence, od 15. stoletja s statusom trga. Premoženski položaj samostana so do sredine 15. stoletja pomagali krepiti ugledni dobrotniki, med njimi grofje Celjski. V drugi polovici 15. stoletja so samostan prizadeli turški vpadi. Samostan, ki je prek pridruženih župnij, prek lastnih podložnikov in številnih sorodstvenih vezi več kot pol tisočletja dajal pečat ozemlju med Ptujem in Celjem, je bil odpravljen leta 1782.

1.

2.

3.

4.

zbornikom besedil, prebranih na mednarodnem simpoziju Breztalnosti: Lev Šestov med literaturo, religijo in filozofijo maja 2005 v Ljubljani, na kateri so med drugim sodelovali Tone Smolej, Boris Šinigoj, Pavle Rak, Vid Snoj in Gorazd Kocijančič.

Giorgio Agamben

Založba ZRC

V knjigi Kar ostaja od Auschwitzta, ki je tretji del cikla, naslovljenega Homo sacer, italijanski filozof Giorgio Agamben pripelje do skrajnih posledic svojo političnozgodovinsko refleksijo o statusu golega življenja. S konceptom golo življenje, ki si ga sposoja od W. Benjamina, Agamben opredeljuje kot zastavek moderne politike tisti neulovljivi ostanek življenja, ki prekoračuje ne le meje človekovega življenja, marveč celo meje biološkega življenja. V tem polju, kjer medicina in politika, ko naj bi definirali to ireduktibilno življenje po življenju, nujno napotujeta druga na drugo, po Agambenu izstopata dve figuri: pacienti v nepovratnem komatoznem stanju, ki jih ohranjajo »pri življenju«, čeprav so jim odpovedale celo vegetativne funkcije, in »muslimani«, popolnoma apatični taboriščniki, ki so postali indiferentni celo do lastnega preživetja.

Poženčanove pravljice

3.

Didakta, Radovljica

Matevž Ravninar Poženčan (1802, Cerklje – 1864, Predoslje) je bil prvi zapisovalec slovenskih pravljic in povedk, zato si je zaslužil podrobnejšo obravnavo in njihovo samostojno objavo, saj je bilo doslej v slovenski slovstveni folkloristiki njegovo delo pre malo znano in cenjeno. Zato je zdaj dr. Marija Stanonik zbrala in uredila njegove folklorne pripovedi v lepo opremljeni knjigi Poženčanove pravljice. Poženčanove pravljice in povedke so namenjene predvsem odraslim, saj je vsebina nekaterih zgodb z današnje-

ga vidika krvoločna in grozljiva. Čeprav jih je zapisoval duhovnik, jih ni olupševal in s spolnostjo povezanemu motivu se ni izognil, kar vse kaže, da so njegovi zapisi zanesljivi in pristni. Žal so morali čakati na samostojno objavo predolгих 170 let.

Ko pesem tkem

Založba Mladinska knjiga

Štiri zbirke s skupnim naslovom Vede so najstarejša indijska religiozna in literarna besedila in najstarejši doslej znani spomenik v kakem indoevropskem jeziku. Nastajale so med 1500 in 500 pred Kr. V njih pesniki-vidci slavijo različna božanstva ali jih prosijo za vsakršne naklonjenosti. Iz umetelnih oblik in marsikdaj skrivnostnega jezika vedskih pesmi vejeta tedanje razumevanje in občutenje sveta, hkrati pa sodobnemu bralcu nemalokrat zazvenijo kot čista poezija. Za zbirko Kondor jih je prevedla Vlasta Pacheiner - Klander.

Svetovna zgodovina

4.

Cankarjeva založba

Svetovna zgodovina v preglednicah je ilustrirana in nazorna kronologija, ki vsebuje več kot 10.000 svetovnih dogodkov od začetka človeštva do napada na Svetovni trgovinski center v New Yorku, posledične vojne v Afganistanu in sprejetja evra v Evropi. V knjigi sledimo ljudem in dogodkom, ki so zaznamovali in oblikovali zgodovino Afrike, Azije, Avstralije, Oceanije in Amerike. K temu so vzporedno dodani tudi dosežki znanosti in tehnologije ter umetnosti in humanistike. V knjigi najdemo več kot 220 strani preglednic, ki nazorno prikazujejo svetovno zgodovino od 15.000 pr. Kr., 200 barvnih ilustracij, fotografij, zemljevidov in diagramov, 1.500 biografij pomembnih zgodovinskih osebnosti, tudi znanstvenikov, pisateljev, pesnikov in drugih umetnikov ter citate pomembnih ljudi o temeljnih zgodovinskih dogodkih.

Kitarski duo

Založba kaset in plošč

Jerko Novak in Žarko Ignjatović sta vrhunska glasbenika na kitari; Novak jo poučuje na Srednji glasbeni šoli v Ljubljani, Ignjatović je profesor za kitaro in komorno igro na Pedagoški fakulteti v Mariboru in Srednji glasbeni šoli v Ljubljani. Skladbe na zgoščenki Kitarski duo je napisalo devet avtorjev: John Johnson (1540–1594), Louis-Claude Daquin (1694–1772), Fernando Sor (1778–1839), Johann Kaspar Mertz (1806–1856), Enrique Granados (1867–1916), Manuel de Falla (1876–1946), Andrew York (r. 1958), Jerko Novak (r. 1957), Astor Piazzolla (1921–1992).

Lev Šestov

2.

Kud Logos

Ruskega filozofa judovskega rodu Leva Šestova (1866–1938) je na začetku tridesetih let 20. stoletja Slovencem prvi predstavil Anton Ocvirk, ki je malo potem vpeljal na Slovensko novo literarno vedo – primerjalno književnost. Za Šestovo misel je značilno, da ni strogo filozofska, ampak se giblje skoz literaturo, religijo in filozofijo oziroma po njihovih mejnih področjih, pri tem pa sodobno mišljenje nagovarja še zlasti s konceptom »breztalnosti«. Zato ni naključje, da Oddelek za primerjalno književnost in literarno teorijo Filozofske fakultete v Ljubljani začenja svojo knjižno zbirko z

KNJIGA MESECA MARCA

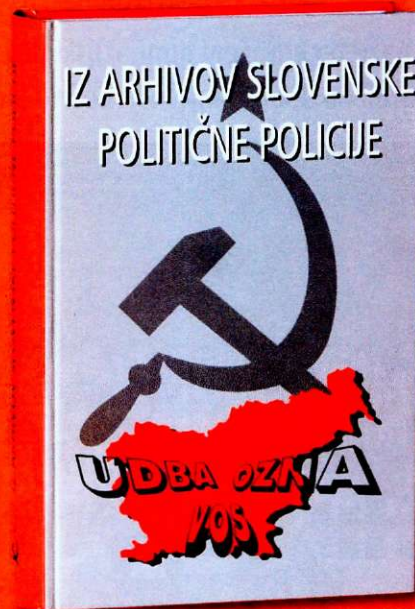
USPEŠNICA

**Iz arhivov slovenske
politične policije****Avtor uvodnika: dr. Jože Pučnik.***Obseg: 519 strani. Format: 14,5x22,5 cm. Trda vezava.*

Je ena najbolj iskanih knjig. Razkriva organizacijske podrobnosti slovenskih komunističnih tajnih služb vključno z imeni njihovih članov. Zajema obdobje od zametkov ustanavljanja teh služb leta 1941, obdobje revolucije in druge svetovne vojne ter prva leta po njej. Konča se z letom 1950.

Če želite izvedeti, kdo so bili glavni člani zloglasne Ozne oziroma Udbe in njune predhodnice Varnostno-obveščevalne službe, je knjiga na moč priročna.

Uvodno besedilo zanjo je napisal pokojni dr. Jože Pučnik.

Redna cena: 5.000,00 SIT/20,86 EUR

Pri nakupu knjige meseca marca
vam priznamo **30% POPUST**,
zato boste zanjo odšteli le 3.500,00 SIT / 14,60 EUR.

Naročniki tednika Demokracija pa
boste deležni **40% POPUSTA**,
zato boste za knjigo odšteli le 3.000,00 SIT / 12,52 EUR.

Akcijska ponudba velja do 31. marca 2006. Obvestilo potrošnikom. Informativne cene v evrih so preračunane iz tolarških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.

 Naročam knjigo Iz arhivov slovenske politične policije

Število izvodov: _____

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum naročila: _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Kraj, poštna št.: _____

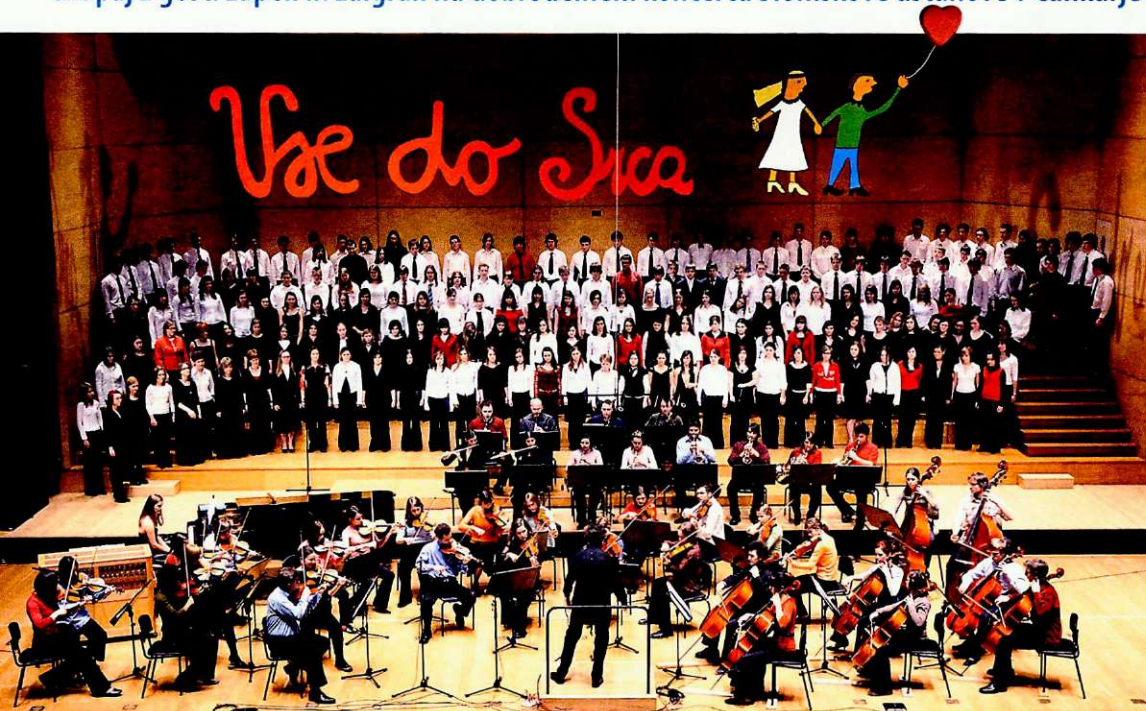
Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: NE DA ID za DDV: _____Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov: **Demokracija, p.p. 4315, 1000 Ljubljana ali na faks 01 43 45 462.**Naročila sprejemamo tudi po **e-pošti knjigarna@demokracija.si** ali po telefonu **01 43 45 463.***Poštino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.*

Na gregorjevo vse do srca

Lucija Horvat, foto: Tamino Petelinšek

Dijaki štirih katoliških gimnazij ter združeni gimnazijski pevski zbori so v nedeljo, 12. marca, na gregorjevo, skupaj z gosti zapeli in zaigrali na dobrodelnem koncertu Slomškove ustanove v Cankarjevem domu v Ljubljani.

Združeni zbori in Komorni orkester katoliških gimnazij

Slomškova ustanova, ki pri nas deluje od začetka leta 2000, je dobredelna in ne-profitna organizacija, ki podpira vzgojo in izobraževanje, raziskovalno, založniško in kulturno dejavnost. S pomočjo dobredelnih akcij in prireditev podpira socialno šibke družine dijakov katoliških vzgojno-izobraževalnih organizacij (Škofijske gimnazije Vipava, Gimnazije Želimlje, Škofijske gimnazije Antona Martina Slomška iz Maribora, Škofijske klasične gimnazije in Glasbene šole Zavoda sv. Stanislava) pa tudi druge dijake in študente. V času svojega obstoja je organizirala že dva dobredelna koncerta; prvi z naslovom Kdo bi si mislil je potekal 27. 1. 2001, drugi z naslovom Poslušam odenke življenja pa 23. 3. 2003. Že tradicionalno potekajo koncerti v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma. Naslov letošnjega dobredelnega koncerta je bil Vse do srca, njegov posnetek pa bo

na Televiziji Slovenija in na Radiu Ognjišče mogoče videti oziroma poslušati prav danes, 16. 3. 2006 ob 20. uri. Med 19.30 in polnočjo pa je mogoče poklicati na številko za sprejem donacij: 01/512 25 25.

Pomladna izvedba »Letošnji koncert smo zasnovali zelo pomladno, gregorjevsko in mladostno, kot so to naši dijaki, ki so večinoma tudi soustvarjalci programa skupaj z gosti, solisti. Po-

sebnost letošnjega dobredelnega koncerta je bila v tem, da so dijaki nastopali za dijake,« je dejal glavni organizator koncerta in predsednik uprave Slomškove ustanove dr. Ivan Štuhec. Program prireditve je bil razdeljen na dva dela; v prvem so se z igranjem ali petjem predstavili dijaki posamezne gimnazije; še posebej sta navdušili izvedbi arije iz Bachove Poročne kantate Sich üben und lieben in Chopinovega Velikega

briljantnega valčka. V drugem delu koncerta so nastopili združeni zbori in Komorni orkester katoliških gimnazij. Poslušalce so v drugem delu razveselili tudi operni solisti, mezzosopranistka Nuška Drašček, sopranistka Urška Žižek Plavec, tenorist Matjaž Stopinšek in baritonist Matjaž Robavs. Scenarij za prireditev je napisal in jo tudi duhovito ter izvirno povezoval dramski igralec Gregor Čušin, režiral pa jo je Gregor Tozon. Slavnostni govornik na prireditvi je bil minister za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Jure Zupan.

Mozartovo leto V izvedbi združenih zborov in Komornega orkestra katoliških gimnazij so izjemno pomladno in optimistično zazveneli koračnica iz Bizetove opere Carmen, Wagnerjev Poročni zbor iz opere Lohengrin in Zbor deklet iz opere Jevgenij Onjegin Petra I. Čajkovskega. Ker je letos Mozartovo leto, so v izvedbi gostov solistov in Komornega orkestra katoliških gimnazij zadonele tudi štiri njegove mojstrovine: arija Kerubina Voi che sapete iz opere Figarova svatba, arija Don Ottavia Il mio tesoro iz opere Don Giovanni, arija Papagena in duet Papagene in Papagena iz opere Čarobna piščal ter arija Belmonda iz opere Beg iz seraja. **D**

Dijaki in dijakinje so pokazali veliko glasbenega znanja.

Baritonist Matjaž Robavs in sopranistka Urška Žižek Plavec

Wonderland

V Ljubljani je v pasaži Maksimarketa do 26. marca odprta razstava 99 arhitekturnih skupin iz Avstrije, Nemčije, Francije, Italije, Slovenije, Hrvaške, Slovaške, Češke in Nizozemske. Potujoča razstava sodi v sklop mednarodnega projekta Wonderland, ki predstavlja ustvarjanje posameznih arhitekturnih birojev. Razstava je začela svojo pot junija leta 2004. V vsaki od devetih držav se pridruži 11 arhitekturnih skupin države gostiteljice. V Sloveniji so to Bevk in Perovič arhitekti, Dekleva Gregorič arhitekti, Elastik, Enota, Arhitektura Krušec, Maechtig Vrhunc arhitekti, Monochrome, Ofis, Jože Peterkoč, Maruša Zorec in Marjan Zupanc. Razstava Wonderland je zasnovana kot »potujoča krajina« in jo sestavlja 440 razstavnih panelov, ki se imenujejo pixli (40x40 cm). Skupno število pixlov oziroma kvadratov ostaja enako na celotni turneji, medtem ko število skupin narašča v vsaki državi.

Wonderland

Razstavni teritorij se postopoma deli na manjše dele: v Bratislavi je na primer imela vsaka skupina 20 kvadratov, v Ljubljani pa se bo vsaka izmed 99 skupin predstavila s štirimi. Tako so se skupine prisiljene osredotočiti na bistvene vidike svojega dela, piše na spletni strani projekta Wonderland. Junija 2006 se bo Wonderland, ki deluje kot mreža, utemeljena na osebnih poznanstvih in skupnih strasteh, vrnil v Avstrijo in ponudil 99 primerov in odgovorov o spreminjanju se arhitekturni praksi. L. H.

Pomoč Korotanu

Slovenski center PEN poziva slovensko vlado in premierja Janeza Janšo, naj se dejavno vključita v reševanje položaja študentskega doma Korotan na Dunaju, v katerem stanujejo slovenski študentje. Izguba tega objekta bi namreč pomenila nepopravljivo škodo in izgubo še enega žarišča slovenske, še zlasti kulturne navzočnosti v avstrijski prestolnici, enem od evropskih kulturnih središč. Upravni odbor Slovenskega centra PEN je v sporočilu za javnost pojasnil, da dom Korotan ne le olajšuje življenje slovenskih študentov na Dunaju, temveč je tam tudi sedež Slovenskega kulturnega centra, ki je pomembna ustanova za uveljavljanje slovenske kulture v avstrijski prestolnici in celotnem avstrijskem kulturnem prostoru. Upravljalci Korotana nimajo sredstev za potrebno sprotno obnavljanje stavbe, zato ji bodo prisiljeni spremeniti namembnost, če ne bodo dobili potrebnih sredstev. Tega slovenska vlada po ocenah Slovenskega

centra PEN nikakor ne sme in ne more dopustiti. Študentski dom Korotan na Dunaju je v finančnih težavah, ki so po podatkih direktorja celovške Mohorjeve družbe Antona Korena posledica obresti za najeto posojilo, ki ga je družba najela za prenovo doma v letih 1993 in 1994. Mohorjeva družba se je leta 2002 začela s Slovenijo

Dom Korotan

dogovarjati o delnem prevzemu finančnih obveznosti, slovensko ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo pa je lani sklenilo, da slovenski vladi v letu 2005 ne predlaga nakupa deleža te nepremičnine. L. H.

Napovednik dogodkov

ČETRTEK, 16. 3.

10.30 & 12.00 SNG Opera in Balet:
B. Martinu: Kdo je najmočnejši na svetu

19.30 MGL: I. Ratej: Je to človek?

20.00 MGL, Mali oder: J. Boko:
Gledališka ura

20.00 SNG Drama, Mala drama:
A. Lasič: Za zdaj nikjer

PETEK, 17. 3.

19.00 Zavod Svetega Stanislava:
Ženski zbor Rožmarin, Vokalna skupina Vasovalci, Ženska vokalna skupina Nasmeh, Mešani zbor Biljana, Mešani zbor Vevče, Partizanski pevski zbor Ljubljana, Komorni moški zbor Lek, Mešani zbor Ljubljanski madrigalisti, Mešani mladinski zbor Veter

19.00 Teater Komedija: P. Vetrh,
M. Horvat: O snobih in druge zgodbe.
Igra Polona Vetrh, pianist Joži Šalej in
plesalci Mojce Horvat.

19.30 MGL: I. Ratej: Je to človek?

20.00 MGL, Mali oder: S. Pavček: Al' en
al' dva? Igra: Aleš Valič.

SOBOTA, 18. 3.

19.00 Zavod Svetega Stanislava:
Oktet Deseti brat, Ženski zbor Medis –
KUD Svobode Črnuče, Vokalna skupina
Domen, Ženski zbor Florence, Mešani
zbor Medis – KUD Svobode Črnuče,
Ženski zbor Svoboda Vižmarje Brod,
Učiteljski pevski zbor Slovenije »Emil
Adamič«, Mešani zbor Anton Förster

19.30 MGL: N. Labute: Prasicca debela

20.00 MGL, Mali oder: J. Prideaux:
Gospodinja

NEDELJA, 19. 3.

19.00 Slovenska filharmonija:
Slovenski komorni zbor Hans Lenders
(Nizozemska)

20.00 Gledališče za otroke in mlade:
J. Mortimer, B. Cooke: Kadar mačke ni
doma. Gostuje Špas teater.

20.00 SNG Drama, Mala drama:
M. Zupančič: Igra parova (Igra parov).
Gostuje Beogradsko dramsko pozorišče
Beograd.

PONEDELJEK, 20. 3.

19.30 SNG Drama: V. Bartol: Alamut

20.00 SNG Drama, Mala drama: Y. Reza:
En španski komad

20.00 MGL, Mali oder: P. Almodóvar:
Patty Diphusa

20.30 Cankarjev dom: Chango Spasiuk
(Argentina). Nastop prvaka argentinskega
chamameja.

TOREK, 21. 3.

15.30 & 19.30 MGL: N. Labute: Prasicca
debela

19.00 Vodnikova domačija:
Predstavitve knjige Brodnik pisatelja
Ivana Sivca

20.00 SNG Drama, Mala drama:
A. Lasič: Za zdaj nikjer

20.00 MGL, Mali oder: J. Prideaux:
Gospodinja

20.30 Cankarjev dom:
Leeloojama, rock

SREDA, 22. 3.

19.30 MGL: I. Ratej: Je to človek?

20.00 SNG Drama, Mala drama:
W. Schwab: Predsednica

20.00 Cankarjev dom: Bang On a Can
All-Stars. Program: Tan Dun, Michael
Gordon, Evan Ziporin, David Lang, Conlon
Nancarrow, Philip Glass

20.00 MGL, Mali oder: A. Neilson: Zašita

Prav poseben detektiv

Monika Maljevič

Umor slavnega nogometnega trenerja in kraja njegovega diamanta zahtevata najboljšega francoskega detektiva. Na žalost je na voljo le nerodni in čudaški Jacques Clouseau.

Jacques Clouseau, igra ga odlični komik Steve Martin, med preiskavami za sabo pusti še več razdejavanja, zato mu mora na pomoč priskočiti zadržani policist Ponton (Jean Reno). Vse sledi sprva vodijo do trenerjeve privlačne žene (Beyoncé Knowles). Inšpektor Jacques Clouseau, ime, ob katerem kriminalce in vse druge, ki jim prekriža pot, stisne pri srcu. Morda zato, ker so njegove sposobnosti dedukcije tako omejene, morda zato, ker niti po naključju ne dojame najbolj očitnega, morda zato, ker jezika sploh ne zna prav vrteti in ker sploh nima telesne koordinacije. A čeprav je njegov pristop res neortodoksen in pogosto čuden, mu na svoj poseben način vedno uspe razkrinkati zločinca. Vsaj do zdaj.

V novi akcijski komediji Rožnati panter se tako nerodni inšpektor Clouseau loti svojega najpomembnejšega primera. Slavni nogometni trener Yves Gluant je s svojim moštvom Francije pravkar premagal Kitajsko. Obkrožajo ga občudovalci, ob sebi ima tudi prelepo ljubico, mednarodno popzvezdo Xanio. Gluanta zadene strupena puščica. Skrivnostno izgine tudi njegov diamantni prstan, Rožnati panter neprecenljive vrednosti. Umor postane medijska senzacija in nacionalna obsedenost. Reševanje primera dodelijo glavnemu inšpektorju Dreyfusu (Kevin Kline), ki se poteguje za medaljo časti – že sedmič. Zaveda se, da si ne sme privoščiti niti ene napake – vsaj ne take, ki bi jo pripisali njemu – zato pokliče na pomoč neumornega inšpektorja Clouseauja.

Clouseau gre z novim pomočnikom, stoičnim žandarjem Gilbertom Pontonom po sledeh, ki

The Pink Panther

Režija: Shawn Levy

Scenarij: Lem Blum in Steve Martin, po zgodbi Lena Bluma in Michaela Saltzman

Produkcija: Joe Medjuck, Tom Pollock, Tracey Trench

Igrajo: Steve Martin, Kevin Kline, Beyoncé Knowles, Jean Reno, Emily Mortimer, Henry Czerny, William Abadie, Scott Adkins, Dexter Bell

Premiera: 16. 3. 2006

Distribucija: Continental Film

ju vodijo po vsem Parizu in ju nazadnje pripeljejo v New York. Tam se znajdetata na Times Squaru in v bližnjem diamantnem predelu kot tudi na mondeni Peti aveniji in v slavnem hotelu Waldorf Astoria. Na poti ju ovirajo izmuzljivi draguljarji, nabadubni malopridneži, zloglasni banditi, prebrisani lastniki igralnic, tajni agentje, skrivnostni trenerji in eksotična pijača z imenom Goreči mojito.

Clouseau zlagoma drugega za drugim izloča morebitne osumljence, dokler jih ne ostale le peščica. Med drugim so to Xania, nogometni zvezdnik (William Abadie), bogati lastnik igralnice (Roger Rees) in spogledljiva pu-

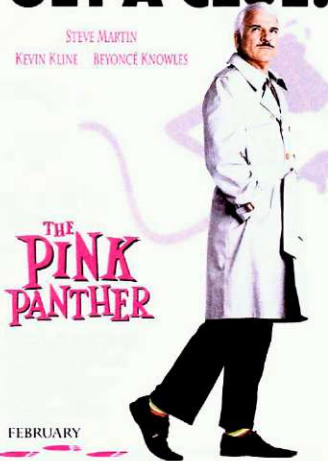
blicistka (Kristin Chenoweth). Clouseaujev način dela je fascinantno zmeden, čeprav nikoli ne izgubi osredotočenosti, namena ali ponosa – na veliko Dreyfusovo negodovanje, ki ima ali pa nima s Clouseaujem nečedne nakane. Na koncu mora s pomočjo Pontona in zveste tajnice Nicole (Emily Mortimer) Clouseau razkrinkati morilca in Dreyfusu prepričati, da bi si pripisal vse zasluge za uspeh.

Panter znova udari Legenda o Rožnatem panterju se je rodila leta 1963 s prvim filmom Blaka Edwardsa, v katerem sta igrala David Niven in Peter Sellers kot inšpektor Clouseau. Niven je bil takrat velika hollywoodska zvezda, Sellers pa ni bil prva Edwardsova izbira za Clouseauja (to je bil Peter Ustinov). Vendar je bila prav Sellersova upodobitev nezaslišano nerodnega francoskega detektiva zaščitni znak filma in igralec je potem nastopil v še več nadaljevanjih.

Več kot desetletje je priljubljena komedija ostajala na stranskem tiru. Njena predstavitev sodobnemu občinstvu je bila odvisna od izbire pravega igralca, ki bi stopil v čevlje pokojnega Sellsa. Steve Martin se je zdel ravno pravšnji za duhovito, rahlo absurdno zvrst komedije. Poleg tega s svojimi telesnimi gibi spominja na Sellsa. **D**

GET A CLUE!

STEVE MARTIN
KEVIN KLINE BEYONCÉ KNOWLES

Krvava igra

Nihče ne verjame lažnivcu, tudi če govori resnico. To spozna tudi skupina najstnikov, ki si zaradi trupla, najdenega v bližini šole, izmislijo, da je na delu serijski morilec.

V novem najstniškem trilerju Krvava igra se osem nič hudega slutečih srednješolcev zabava z igro laži. Kmalu pa se soočijo z zločinom in spoznajo, da nihče ne verjame lažnivcu, niti takrat ne, ko govori resnico.

Po številnih izgredih na zadnji šoli se Owen Matthews (Julian Morris) vpiše na Westlake Prep, kjer je bila pred kratkim v temačnem gozdu v bližini šole umorjena punca. Owen hitro postane član neuradnega kluba lažnivcev, v katerem spozna lepo in prebrisano Dodger (Lindy Booth) ter gobezdavega in razdražljivega Toma (Jared Padalecki). Owen predlaga igrico,

ki ne bi ostala samo za šolskimi zidovi. Po internetu razpošljejo novico, da je nedavni umor zagrešil serijski morilec "Volk", ki načrtuje nov napad.

Nagajivi najstniki za načrtovane žrtve izberejo ljudi, ki jih poznajo najbolje – drug drugega. Ko učitelj novinarstva Rich Walker (Jon Bon Jovi) skupino posvari pred napadalci, ki prežijo na internetu, Owen dobi pomisleke glede izmišljene zgodbe. Opisane žrtve nenadoma začnejo izginjati in Owen, Dodger in Tom ne morejo več presoditi, kje se končajo laži in kje se začne resnica. Ko začne nekdo ali nekaj loviti same igralce, postane igra strašljivo resnična.

Cry Wolf

Režija: Jeff Wadlow

Scenarij: Beau Bauman in Jeff Wadlow

Produkcija: Doug Liman, David Bartis, Beau Bauman

Igrajo: Julian Morris, Lindy Booth, Jared Padalecki, Jon Bon Jovi, Sandra McCoy, Kristy Wu, Jane Beard, Gary Cole

Premiera: 16. 3. 2006

Distribucija: Cinemania group

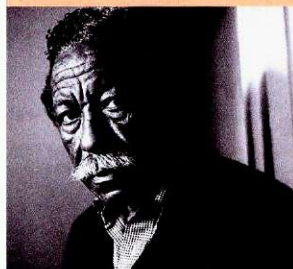
Na kratko

Zvezdnika nogometnega kluba Real Madrid, Anglež DAVID BECKHAM in Francoz ZINEDINE ZIDANE, ter nemški voznik formule 1 MICHAEL SCHUMACHER bodo z igrali v novem filmu o Asterixu z naslovom Asterix na olimpijskih igrah, na televizijske zaslonе pa naj bi prišel pozimi. Severovzhodna španska pokrajina Valencija in producent filma Pathe sta podpisala dogovor, da bodo tretji del filmov o Asterixu v francosko-špansko-nemški koprodukciji začeli snemati 19. junija v Alicanteju. Francoski zvezdnik Gerard Depardieu bo tudi v tem delu igral Obelixa, debelega prijatelja pametnega Galca Asterixa, ki s pomočjo magičnega napoja vsakokrat porazi Rimljane. Vlogo Asterixa bo igral Clovis Cornillac, v filmu pa bosta nastopila tudi znana italijanska diva Claudia Cardinale in nekdanji francoski lomilec src Alain Delon, ki bo upodobil Julija Cezarja. Oseminsedemdeset milijonov evrov vreden film – najdražji v evropski filmski zgodovini – bosta režirala Frederic Forestier in Thomas Langmann.

Mehiški filmski igralec GAEL GARCIA BERNAL (Potovanje mladega Cheja) se bo prvič lotil režije. Film, ki sicer še nima naslova, bo pripovedoval o razrednih razlikah v njegovi domovini, ki se zaostrijo ob nekem družinskem srečanju. Bernal si želi prikazati realistično podobo Mehike. Film se bo naslonil na eno od epizod mehiške televizijske nadaljevanke Ruta 32, v kateri je Bernal odigral glavno vlogo. Bernala si bomo kmalu lahko ogledali v filmu Babel, v katerem sta nastopila še Brad Pitt in Cate Blanchett.

V 93. letu starosti je umrl ameriški filmar in fotograf GORDON PARKS, ki mu je v Hollywoodu uspelo kot prvemu temnopoltemu režiserju. Z detektivom Johnom Shaftom v filmu Shaft je Parks leta 1971 ustvaril prvega afro-ameriškega filmskega junaka. Uspešnica je povzročila pravi val filmov tipa Blaxploitation, v katerih so nastopili temnopolti igralci, namenjeni pa so bili predvsem temnopoltemu občinstvu. Ob koncu 60. let je Parks posnel avtobiografski film The Learning Tree, pripoved o strahovih, rasizmu in prvi lju-bezni v življenju temnopoltega fanta.

107.8
MIN
radio
velenje

www.radiovelenje.com

03/ 897 50 03

Neskončno prilagajanje

Tekst in foto: Gašper Stamač, SAGA Institute

Ford focus 1,6 TDCi CVT ghia

Ljudje se kar hitro razvaidimo. Najbrž smo že vsi poslušali zgodbe o tem, kako v starih časih nisi prišel do avtomobila, tudi če si imel denar zanj. Kasneje si ga celo lahko kupil, izbire pa nisi imel. Danes so stvari zelo drugačne; pri novem avtomobilu si lahko izberete pravzaprav vse, kar si zaželi srce. Edini oviri sta do-

mišljija in denar. A izdelovalci gredo še korak dlje. Sodobni avtomobili se namreč morajo prilagajati vozniku tudi po tem, ko zapeljejo iz salona.

Moderna klasika Ford focus, eden najuspešnejših modelov te znamke, je vsekakor na voljo v neskončnem številu kombinacij. Za katero koli se kupec odloči, vedno dobi precej konservativno oblikovan avtomobil, ki sicer ne izstopa iz povprečja, a nosi elegantne, klasične linije. Zdi se, da je glede na predhodnika dozorel v bolj resen avtomobil. Ta vtis poudarja tudi oprema

testnega avtomobila, ki nosi ime ghia. Navzven se to pozna po 16-palčnih lahkih platiščih, sprednjih meglenkah in plastičnih dodatkih, ki so v barvi ohišja. Da gre za zasnovo avtomobila, ki lahko ponudi kar največ prilagodljivosti, govori dejstvo, da enako platformo kot focus uporabljata dva koncernska brata – volvo s40 in mazda3. Je pa res, da je prav ta najbolj uglašen od trojice, vsaj kar se tiče voznih lastnosti.

Narejen po meri Focus je avtomobil, ki daje občutek, da je bil narejen zate v trenutku, ko vanj sedeš. Vse je na pravem mestu, podrejeno vozniku. Najsi bo vožnja umirjena ali dinamična, podvozje je skoraj vsemu kos, izhod v skrajni sili pa je elektronska podpora v obliki ABS in EBD. Ta sistema sta v focus nameščena serijsko, za udobnejšo vožnjo pa je v sklopu svežnja ghia vgrajen tudi tempomat. Pod ročico za njegovo upravljanje so komande radijskega sprejemnika. Ta je skupaj s samodejno klimatsko napravo obkrožen z imitacijo lesa. Nasploh je v notranjosti videti, da so hoteli oblikovalci ustvariti prijetno ozračje. Uporabili so svetle materiale, ki se lepo ujemajo s črno armaturno ploščo. Poleg tega, da so prijetni na otip, jih je večina

TEHNIČNE KARAKTERISTIKE

TEHNIČNI PODATKI	FORD FOCUS 1,6 TDCi CVT GHIA
vrsta motorja	štirivaljni, 4 ventili na valj
prostornina v ccm	1560
moč v kW (KM) pri vrt./min	80 (109) pri 4000
največji navor v Nm pri vrt./min	240 pri 1750
menjalnik	CVT
pogon	na sprednji kolesi
mere (dolžina x širina x višina) v mm	4340 x 1840 x 1490
medosna razdalja v mm	2640
prtljažnik v litrih	385/1245
masa praznega vozila (nosilnost) v kg	1420 (490)
največja hitrost v km/h	183
pospešek 0-100 km/h v s	11,5
poraba (po normah EU) v l/100 km	6,9/5,5/4,7
poraba na testu v l/100 km	6,9
cena vozila v SIT	4.938.993

antialergijskih. Skoraj vsi podatki, ki jih voznik potrebuje, so izpisani na zaslončku med merilnikoma hitrosti in vrtljajev motorja. Tam se poleg podatkov potovalnega računalnika izpisuje tudi položaj menjalnika. Testni avtomobil je imel namreč samodejni menjalnik CVT. Gre za brezstopenjski menjalnik s stalnim prilagajanjem vožnji, ki omogoča tudi ročno pretikanje prednastavljenih razmerij. Teh je kar sedem, vseeno pa se najbolje izkaže v povsem samodejnem načinu. Kombinacija z 1,6-litrskim turbodizlom se je dobro obnesla, nikakor pa ne moremo reči, da gre za dirkaški komplet. Kljub temu v primerjavi z ročnim menjalnikom ne zaostaja veliko. Končna hitrost še vedno preseže 180 kilometrov na uro, stotica pa je dosežena v 11,5 sekunde. Ker smo na testu večino časa prebili na avtocesti, je bila poraba 6 litrov na 100 kilometrov.

Izbira je vaša Moramo reči, da je ravno tam kombinacija tega motorja in menjalnika s pomočjo tempomata idealna. Ne glede na to, ali gre za dolga križarjenja ali pa mestni vrvež, se focus povsod hitro znajde. Po zaslugi prilagodljivega menjalnika in vsestransko dobre zasnove, ki dovoljuje, da si vsak kupec izbere točno tisto kombinacijo, ki jo potrebuje. In 1,6 TDCi CVT ghia sploh ni tako slaba! **D**

Novica

Kia rio

Znani avtomobilski novinarji iz 12 držav srednje in vzhodne Evrope izbrali vsestranskega ria

Žirija združenja Autobest, ki jo sestavlja 12 vplivnih avtomobilskih novinarjev iz 12 evropskih držav, je Kiin model rio razglasila za avto leta 2006. V obrazložitvi svoje nagrade so zapisali, da »rio z moderno tehnologijo in zmerno ceno zadovoljuje vse potrebe tamkajšnjega prebivalstva«.

Pri razglasitvi zmagovalca je predsednik žirije Dan Vardie dejal: »Letošnja konkurenca je bila zares huda, tako da je kia rio zmagal zaradi svoje fantastične vrednosti za svoj denar, vsestranskosti in dejstva, da je Kia iz-

jemno napredovala tudi pri prodajno-servisni mreži po vsej Evropi.« S skupno 706 točkami je kia rio s solidno prednostjo premagal tekmece: ford focus (659 točk), renault clio (599), chevrolet spark (467) in suzuki swift (449). Finaliste so člani žirije izbrali, potem ko je vsak izmed sodnikov predlagal pet novih »best« modelov, ki na tem trgu stanejo manj kot 15.000 evrov.

»Nagrada Autobest 2006 je izjemen dosežek za kio rio in za Kio kot znamko,« je ob tem dejal Jean-Charles Lievens, podpredsednik Kia Motors Europe. »Žirija iz hitro rastočih trgov je, tako kot že prej Kia, prepoznala vozilo B-segmenta, ki predstavlja idealno vozilo na teh trgih.«

Skupino Autobest Among Emerging Markets, ustanovljeno leta 2001, sestavljajo vplivni avtomobilski novinarji iz dvanajstih držav srednje iz vzhodne Evrope. Žirijo sestavljajo sodniki iz Bolgarije, Cipra, Češke, Hrvaške, Makedonije, Romunije, Poljske, Srbije, Slovaške, Slovenije, Turčije in Ukrajine. V teh državah skupno živi več kot 200 milijonov ljudi in predstavljajo velik potencial za celotno svetovno avtomobilsko industrijo, kar Autobest predstavlja kot drugo največjo evropsko avtomobilsko združenje, takoj za prestižnim združenjem COTY (European Car of the Year). Najnovejši član žirije je Slovenec Žiga Colja (Saga Institute), ki pa se zaradi službenih obveznosti ni mogel udeležiti slavnostne prireditve v ukrajinskem Kijevu.

Od leta 2002, ko podeljujejo nagrade, so bili zmagovalci citroën C3, fiat panda (2003) in dacia logan (2004).

Radio Krka
106.6 MHz

Alkohol je v Sloveniji sestavni del družabnega življenja.

Odpovejte se alkoholu

Lucija Horvat

Neobvladovanje popitega alkohola in alkoholizem v Sloveniji še zdaleč ni majhen problem, zato se je Slovenska Karitas v sodelovanju z Zavodom Med.Over.Net in Svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu odločila za posebno postno akcijo – 40 dni brez alkohola.

Glavni namen te akcije je spodbuditi širšo slovensko javnost, da bi razmislila o negativnih posledicah prekomernega pitja alkoholnih pijač in se potrudila sooblikovati drugačno, bolj zdravo kulturo pitja. »Simbol pobude 40 dni brez alkohola je spomladanski zvonček, ki predstavlja pomlad in novo življenje. Vsaka naša odločitev za tovrstni post predstavlja en zvonček. Upajmo, da jih bo to pomlad res veliko in da bodo pobelili travnike ter prinesli vsem ljudem sporočilo upanja,« je zapisano ob pobudi

na spletnih straneh Slovenske Karitas, ki je prepričana, da lahko v Sloveniji s skupnimi močmi spremenimo odnos do alkohola in zmanjšamo škodljive posledice čezmernega pitja. Sodelovati je mogoče na več načinov, med katere sodi najprej osebna odločitev. Vsak od nas se namreč lahko odloči in se za 40 dni odpove alkoholu. K pobudi lahko pristopi tudi vsa družina, in sicer tako, da 40 dni noben njen član ne pije alkohola in ga tudi nikomur ne postreže. Za sodelovanje pri pobudi se lahko odloči tudi

večja skupnost ljudi, kot je delovni kolektiv, društvo ali župnija, in iz svojih družabnih srečanj za ves postni čas izključi alkohol.

Alkohol – legalna droga Slovenija se po porabi alkohola uvršča v sam evropski vrh, zato je očitno, da je tam tudi po umrljivosti zaradi kroničnih bolezni jeter in ciroze. Po samomarih in umrljivosti zaradi prometnih nezgod z motornimi vozili ter po številu prometnih nezgod z udeležbo alkohola na 100.000 prebivalcev se uvršča v negativen evropski

vrh. Alkohol je v Sloveniji legalna droga, do uživanja alkohola imajo ljudje pozitiven odnos, zato je pitje alkohola nepogrešljiv del družabnega življenja, tradicije ali celo način življenja. Posledično pitje alkohola in celo čezmerno pitje ni vrednoteno negativno. Leta 1999 je v Sloveniji alkohol uživala večina odraslih prebivalcev in le pet odstotkov jih ni nikoli v življenju spilo niti kozarca alkoholne pijače, 21 odstotkov jih je pilo še dopustne količine alkohola na dan, 58 odstotkov anketiranih se je opilo vsaj enkrat na leto, 11 odstotkov pa je priznavalo odvisnost od alkohola. Glede na novejšo oceno je v Sloveniji kar 170.000 oseb, zasvojenih z alkoholom, kar poenostavljeno pomeni, da se s problemom alkoholizma srečuje vsaka četrta slovenska družina. Za najbolj ranljivo populacijo za začetek te odvisnosti so se izkazale osebe med 25. in 35. letom. »Praviloma se resne težave pokažejo šele čez nekaj let. Najhujše posledice so nasilje nad partnerjem in otroki, razbitje družine, nezmožnost za delo in duševna ranjenost otrok. Trpljenje in agonija družin se lahko vlečeta leta in leta,« je zapisal Peter Tomažič, sodelavec Slovenske Karitas.

»Varna« količina alkohola Alkohol je tudi krivec za mnoge odsotnosti z dela. Kot pravijo na Inštitutu za varovanje zdravja, je bilo npr. v letu 2003 zaradi zastrupitev z alkoholom in bolezni, ki jih povzročata alkohol, 3.995 primerov hospitalizacij, kar je povzročilo 1.980 začasnih odsotnosti z dela. Vsaka taka odsotnost je v povprečju trajala 43 delovnih dni. Skupaj je zaradi bolezni, ki so posledica čezmernega pitja alkohola, v tem letu umrlo 608 oseb. Količina popitega alkohola se lahko meri v enotah ali mericah. Ena merica oziroma ena enota vsebuje okoli 10 gramov čistega alkohola in je v 2,5 dl piva ali v 1 dl vina ali 0,3 dl žgane pijače. Količine alkohola, ki predstavljajo manjše tveganje za razvoj škodljivih posledic pitja alkohola, so po navedbi Inštituta za varovanje zdravja pri moških dve enoti oziroma 20 gramov alkohola na dan oziroma 14 enot

Vpliv na voznike Po navedbah Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu je v zadnjih petnajstih letih umrlo 1.777 ljudi in bilo povzročeno za 240 milijard tolarjev družbene škode. Kar vsako tretjo nesrečo s smrtnim izidom je povzročil voznik pod vplivom alkohola. Lani je bila povprečna stopnja alkohola pri povzročitelju prometne nesreče s smrtnim izidom 1,61 g/kg alkohola v krvi. Alkohol prav tako kot droge in druge psihoaktivne snovi povzroča podaljšanje reakcijskega časa in s tem povezane napačne odločitve na cesti. Seznam negativnih vplivov alkohola na človeški organizem, kot so sposobnost razsojanja, samoobvladovanje, motnje govora, ravnotežja in koordinacije okončin, se presenetljivo dobro obratnosorazmerno pokriva s seznamom sposobnosti, ki jih mora imeti voznik za varno vožnjo. **D**

na teden in največ pet enot alkohola ob eni priložnosti pitja. Za ženske veljajo manjše količine: ena enota oziroma 10 gramov na dan ali sedem enot na teden ter največ tri enote ob eni priložnosti pitja, da se izogne opitosti. Deset gramov alkohola se v krvi razgrajuje eno uro.

O alkoholizmu je treba govoriti

Tudi Primož Cimerman (Zavod Med.Over.Net) se je odločil, da se bo pridružil pobudi. Odgovoril je na tri ključna vprašanja.

Zakaj ste se odločili sodelovati v akciji 40 dni brez alkohola?
Prijatelj me je nagovoril in zdelo se mi je vredno.

Kako konkretno boste sodelovali?

V teh 40 dneh se bom vzdržal pitja alkohola, ne bom ga točil znancem in tudi drugim sem že povedal, da to počnem zaradi vseh tistih 170.000, ki trpijo.

Kakšen učinek bo imela po vašem akcija?

Najpomembnejše se mi zdi, da se o alkoholizmu in njegovih posledicah govori.

Kakšno bo vreme čez 6 dni?

Vremenska napoved za 6 dni vnaprej!

Prva slovenska televizija s šestdnevno vremensko napovedjo.

Info TV je slovenska televizija, ki celodnevno predvaja poročila vsakih 15 minut. V naših informativnih oddajah lahko spremljate tako dogajanje doma kot po svetu. Info TV lahko sprejemate samo preko kabljskih sistemov. Program je popolnoma brezplačen. Za več informacij pokličite vašega kabljskega operaterja.

Vremenska napoved za 6 dni je na sporedu v novicah, ki so 15 minut do in 15 minut čez vsako polno uro. Vremensko napoved "6 dni" najdete tudi na Mobitelovem mobilnem portalu Planet (Info/Vreme).

Naročnik oglasa Info TV, d.o.o., Novo mesto

Na prvi letošnji VN v Bahrajnu je zmagal najmlajši svetovni prvak Fernando Alonso.

Razburljivi bencinski hlapi

Lovro Kastelic, foto: Reuters

56. sezona formule 1 se je začela z razburljivo veliko nagrado Bahrajna. In kaj je bilo mogoče videti sredi puščave? Kup privlačnih novosti in zmago Fernanda Alonsa.

Zaradi iger Commonwealtha je bil tradicionalni začetek za veliko nagrado Avstralije prestavljen v puščavo. Vendar to ni tista puščava, kjer ni razen peska, vročine in mrhovine ničesar. To je puščava, kjer se cedita med in mleko in je v neposredni bližini prestolnice kraljevine Maname. Tamkajšnjim šejkom denar ni nikakršna ovira, zato jim sodobnega dirkališča ni bilo težko zgraditi v pičlih dveh letih. Zgradili so ga iz nič, tik

pred dirko marca 2004. Uporabili so več kot 12.000 ton kamena, od tega tretjino granita iz Walesa. Pet kilometrov in 417 metrov dolga steza je bila načrtovana tako, da ima 50.000 gledalcev na tribunah vseskozi odličen pogled na dirkalnike, ki vozijo po zunanem puščavskem delu dirkališča in nato med komplekski, ki so postavljeni v nekakšni oazi. Na krstni dirki je nekaj težav povzročal edinole puščavski pesek, ki je tudi tokrat, pred 56.

sezono, razkril nekaj ključnih novosti in sprememb.

Sobotne kvalifikacije Pri vseh spremembah je šlo do sedaj za eno in edino: radi bi videli zanimivejše in razburljivejše dirke. K temu je stremela tradicija vseh dosedanjih sprememb v formuli 1. Sobotne kvalifikacije tako po novem potekajo v treh delih – po prvem (15 minut) in drugem delu (15 minut) si 12 najpočasnejših razdeli mesta od 11 do 22. Preostala deseterica

pa se v naslednjih 20 minutah bojuje za »pole position«. Medtem ko lahko na nedeljski dirki najslabši nastopijo s poljubno količino goriva, pa mora najboljša deseterica začeti s popolnoma isto količino goriva kot v zadnjem delu kvalifikacij. Še bolj dramatična sprememba glede na prejšnjo sezono so manjši in šibkejši motorji. Trilitrske desetvaljnice so nadomestili 2,4-litrski osemvaljniki, ki proizvedejo za okoli 15 do 20 odstotkov manj konjskih moči. Osemvaljniki sicer proizvedejo manj toplote, toda več vibracij, poleg tega pa manjša moč in navor pomenita, da bodo med dirko dalj časa delovali pri polni obremenitvi. Zaradi manjšega navora bodo dirkalniki opremljeni tudi z daljšim, sedemstopenjskim menjalnikom. Tudi aerodinamični vitez dirkalnikov je nekoliko spremenjen, že zaradi šibkejših motorjev, med samo dirko pa je znova dovoljena menjava pnevmatik. To zadnje je zagotovo voda na Ferrarijev mlin, saj bodo na ta način Bridgestonove pnevmatike mnogo bolj konkurenčne, kot so bile v prejšnji sezoni, v kateri je bila premoč Michelina več kot očitna.

Nesmiselno varčevanje Kljub vsem novostim pa ostaja še kar nekaj pomanjkljivosti. Še vedno se namreč niso znebili vseh zakrilc in dodatnih zračnih stabilizatorjev, dirkalniki še vedno nimajo vsi enakega sprednjega in zadnjega stabilizatorja, kovinskih zavornih diskov, še vedno niso določili enake količine goriva za vse avtomobile za celotno dolžino dirke, prestavne ročice pa niso spremenili iz dveh stikal pod volanom v klasično, kot

Na zadnji seji predsedstva RZS je odstopil selektor moške rokometne reprezentance **SLAVKO IVEZIČ**. Ob tem ni želel razkriti imen igralcev, ki so v Švici po njegovih besedah povzročali velike težave.

Disciplinska komisija Hokejske zveze Slovenije je odločila, da bo moral hokejist Acronija Jesenic **GREGOR POLONČIČ** zaradi nasilnega obnašanja do igralca nasprotnega moštva počivati na naslednjih sedmih tekmah slovenskega državnega prvenstva.

MARIA MUTOLA iz Mozambika je na svetovnem dvoranskem atletskem prvenstvu v Moskvi, na katerem je Matic Osovnikar v teku na 60 m osvojil odlično četrto mesto, dosegla že svojo sedmo zaporedno zmago.

Po hudi poškodbi kolena in dolgotrajni rehabilitaciji se je v soboto na mestnem derbiju med Geoplionom Slovanom in Unionom Olimpijo pod koše vrnil reprezentančni branilec in član ljubljanske Olimpije **SASO OŽBOLT**.

jo poznamo pri drugih avtomobilih. Vse to bi zagotovo povečalo zavorne poti, omogočilo možnost prehitevanja iz zavetja in pocenilo samo tekmovanje.

Vse novosti, ki so jih tudi praktično uvedli na bahrajnski dirki, pa niso prav nič pocenile razvoja avtomobilov, za kar sta si prizadevala tudi FIA in Max Mosley, saj so morala vsa moštva na novo konstruirati motorje in jih preizkusiti. Mosleyjeva prizadevanja za zmanjševanje stroškov pa se v tekmovanju,

ki zapravlja ogromno denarja že v samem obrobju, zdijo nekoliko smešna. Čeprav bo poraba goriva zaradi manjše prostornine motorja nekoliko manjša, pomeni priprava novega motorja, pri katerem gre za povsem novo osemvaljno konstrukcijo, izjemen strošek. Ti motorji namreč niso preprosti, kar se tiče vibracij, dosegali bodo najvišja mogoča vrtenja, navor je sicer znan, dodatna moč se pridobiva le z dodatnim povečevanjem vrtljajev, višji vrtljaji pa zahtevajo najboljše materiale in najnovejše tehnologije, ki ogromno stanejo. Govoriti o varčevanju v formuli 1 je torej nesmiselno.

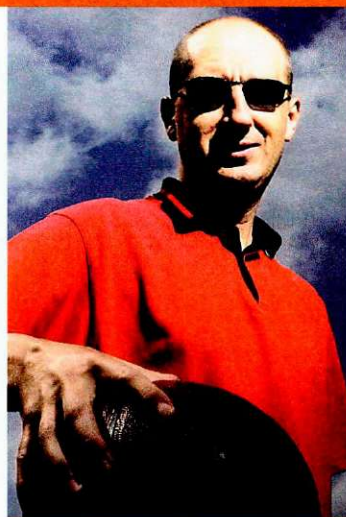
Rekordnih 22 Pred začetkom letošnje prve velike nagrade je zabil rekordnih 22 dirkalnikov. Opazili smo lahko povsem novo moštvo iz Japonske Super Aguri F1. Gre za nekonkurenčno osem-

valjno hondo, ki so jo že preimenovali v super slow aguri. Takuma Sato in Yuji Ide bosta s svojo navzočnostjo predvsem privabljala japonske pokrovitelje. Zasedili pa smo lahko še dve novi imeni. Midland F1 Racing je nekdanji Jordan, ki ga je zdaj prevzel ruski mogotec Alex Shnaider; Scuderia Toro Rosso pa je še eno moštvo Dieterja Mathesitza, ki je poleg Red Bulla zdaj prevzel še Minardija. Iz tarče posmeha je ustvaril zares zavidljivo

Michael Schumacher

moštvo! Predvsem mladi Vitan-tonio Liuzzi bi lahko postal nova zvezda najprestižnejšega avtomobilskega razreda. Tja je s svojima prvima točkama že zakoračil sin nekdanjega svetovnega prvaka Kekeja Rosberga. Nico je že na svojih prvi dirki dokazal svoj talent in bo skupaj z Markom Webbrum v Williams-Cosworthu še mešal štrene najboljšim: Renaultu (lani so imeli šele šesti najvišji proračun, pa so se vseeno dokopali do naslova svetovnega prvaka), Ferrariju in McLarnu. Zanimivo bo opazovati tudi izjemnega Alonsa, ki je že pred sezono podpisal pogodbo za naslednjo sezono z McLarnom. Briatore je Alonsu in Ronu Dennisu zameril neprofesionalnost. Pred sezono je bilo veliko govora tudi o japonskem dvoboju med Toyoto in Hondi, ki pa se je že na prvi dirki razblinil. Ali so bile priprave nemara strel v prazno? Več bo znanega že to nedeljo v Maleziji. **D**

Vrni mi moje krpice

Esad Babačić

Vasko Popa je zaslovel s svojo pesmico o krpicah, v kateri ljubimec roti svojo drago, naj mu vrne njegove krpice.

Želja po samostojnosti je pogosto pred navezanostjo na neki subjekt, še posebej če je ta navezanost premočna in bolj ali manj slepa. Košarkarska kolektiva Olimpija in Slovan sta bila nekoč zelo navezana, svojo ljubezen pa sta si izkazovala z izmenjevanjem najdragocenejših krpic. No ja, prej bi lahko rekli, da je bila to enosmerna ljubezen, saj je bil Slovan tisti, ki je dajal ljubezen, Olimpija pa jo je sprejemala, da bi potem lažje nadaljevala zgodbo: vse v imenu ljubljanske in slovenske košarke. Najboljši izdelki Slovanove šole so se selili pod Rožnik, kjer so jih obarvali v zeleno in z njimi osvajali naslove. Vse je bilo lepo in prav, dokler se niso na Kodeljevem odločili, da bodo svoje krpice zadržali zase. In tako je šla ljubezen, na podlagi katere bi morala cveteti domača košarka, počasi v pozabo. Olimpija je zdaj užaljena, ker je njenemu nekdanjemu ljubimcu kar nenadoma vseeno za skupno dobro, hkrati pa je pozabila, koliko lepih krpic si je kupila na poceni razprodajah. Nekatere je prodala naprej in se pri tem hvalila, da jih je sešila sama, druge so ji ušle pred krojaškimi škarjami in pristale v večjih delavnicah onkraj oceana. Najraje se je hvalila, da je to domače blago, a do njega ni bila vedno prijazna; nekatere krpice so cele sezone preležale na klopeh ali pod njimi, medtem ko so se uvožene tkanine lesketale v soju žarometov. Potem ko je zmanjkalo tako domačih kot tujih krpic, se je trgovina zaprla, glavni prodajalci pa so se za nekaj časa umaknili ali kar poskrili. Kmalu je bilo še slabše, saj pod Rožnikom ni bilo več nobene domačnosti, tudi po zaslugi starih dolgov, zato se je začelo sušljati o vnovičnem odprtju trgovine s krpicami. In so prišli stari prodajalci, da bi oživili nekdanjo ljubezen. Na njihovo veliko žalost pa nič ni bilo kot prej; Slovan se je medtem navadil samskega življenja in postalo mu je dobro v lastnih krpicah. Tega pa niso opazili novinarji in oblastniki in skupaj so se znašli na rešilnem čolnu, ki mora za vsako ceno pobegniti iz živega peska, pa četudi so na palubi tisti, ki so nekoč s tem čolnom zapustili prizorišče. Zdaj vsi skupaj rotijo Slovan, naj bo vendarle tisti stari radodarnež, ki se slači za narodov blagor, vse v imenu ljubezni do košarke. Če bi bila ta ljubezen res iskrena, potem bi mu vsaj pustili, da opiše svoja občutja, ki ga prevevajo po vseh teh letih dajanja. Morda pa je vmes spoznal kakšno drugo, s katero bo lahko končno odprl svojo trgovino s krpicami. Kdo ve?

PETER MANKOČ je na mednarodnem plavalnem mitingu v Antwerpnu po dveh zmagah osvojil še dve drugi mesti. Na 100 m prosto je bil za Ljubljančana (50,33) premočan nizozemski superšampion Pieter van den Hoogenband (49,87).

Avstrijski alpski smučar **BENJAMIN RAICH** si je že v Šigakognu pred finalom SP teoretično zagotovil veliki kristalni globus. Zadnji slovenski nastopi v tej sezoni so bili prava polomija. Na finale v Åreju se ni uvrstil nihče od Slovencev.

V stampedu pred diskoteko so ugasnila tri mlada življenja.

Zavašnik ne popušča

Bogdan Sajovic, foto: arhiv Demokracije

Lastnik Lipe trdi, da so pri obdukciji treh deklet, ki so umrle lani v gneči pred njegovim lokalom, našli sledi injekcijskih vbodov. Tudi če bi šlo za narkomanke, je njihovo življenje zato manj vredno?

Robert Tomaž Zavašnik, lastnik zdaj že zaprte diskoteke Lipa v Pirničah, kjer so na lanski predbožični zabavi umrle tri obiskovalke, poskuša iz pripora na vsak način dokazati svojo nedolžnost. Krivdo vztrajno vali na druge, večinoma na neugotovljene storilce, ki naj bi bili povzročili stampedo, v katerem so ugasnila tri mlada življenja. Že od vsega začetka pa za smrt krivi predvsem umrla dekleta, sedemnajstletni Anjo Mršič in Natalijo Bencan in komaj petnajstletno Katarino Jeras Lajh. Zavašnik vztrajno trdi, da so bila dekleta pijana in zadrogirana, ter v podtonu, da so si v bistvu sama kriva, da je prišlo do smrti. Zavašnik se tako predstavlja kot nekakšen steber morale ne glede na to, da je njegov lokal posloval brez papirjev, in ne glede na to, da se

je požvižgal na plačilo zajetnega kupa položnic. Svoj lokal je zgradil oziroma razširil na črno brez dovoljenj in bojda tudi izvajalcem del ni plačal za njihovo delo. Poleg tega je v lokalu tekla pijača v potokih in nihče od mladih obiskovalcev ni zahteval dokumenta, s katerim bi izkazali svojo polnoletnost. Redni obiskovalci lokala zagotavljajo, da se je v Lipi brez težav dobila tudi droga, ne sicer pri natakarih, vendar vseeno. Navsezadnje pa je Zavašnik,

Krivdo za nesrečo vztrajno vali na druge.

ki zdaj izza rešetak moralizira, svoj lokal v času, ko ni obratoval, dajal na razpolago za snemanje pornografskih fotografij.

V krvi ni bilo sledi mamil V svojo obrambo je celo pridobil obdukcijske zapiske treh umrlih deklet in jih poslal v objavo tabloidu. V bistvu ti obdukcijski zapiski ne pomenijo kakšne posebne potrditve, da so bila dekleta pijana ali zadrogirana. Pri nobeni nameri niso našli sledi mamil, pri dveh pa le sledi manjše količine alkohola. V urinu dveh umrlih deklet so našli okoli 0,47 promila alkohola, kar pomeni, da bi lahko brez kazni vozili tudi avto, če bi bili seveda dovolj stari za voziško dovoljenje. V bistvu gre očitno bolj za poskus umazati umrla dekleta, saj Zavašnik in njegova obramba poudarjata, naj bi bili

pri vseh treh našli sledi injekcijskih vbodov. Se pravi, naj bi bile narkomanke. A kot rečeno, sledi mamil pri obdukciji niso našli.

A tudi če bi bila dekleta narkomanke, to niti najmanj ne spremeni dejstva, da so umrle iz povsem drugih razlogov, ne zaradi mamil. Umrla so v stampedu pred lokalom, katerega lastnik je organiziral veliko zabavo, hkrati pa ni prevzel odgovornosti zanjo. In končno, tudi če bi bile narkomanke, so zato njihova življenja manj vredna ali celo brez vrednosti? Je odgovornost za povzročitev smrti narkomana ali alkoholika kaj manjša kot odgovornost za smrt »zdravega« človeškega bitja? Za nekatere očitno je. Kako naj si sicer razlagamo »veliko razkritje« Zavašnika in njegove obrambe, naj bi bili pri dekletih našli nekaj domnevnih sledov vbodov? **D**

Na sodišču je pokalo

Napovedana sodniška bela stavka ni edini vzrok, zaradi katerega na sodišču strankam popuščajo živci.

Pred dnevi smo videli kar dva primera, ko sta obtoženca na slovenskih sodiščih poskušala deliti svojo pravdo. Ne, ni bil vzrok t. i. bela ali kakršna drugačna stavka sodnikov, ki so nezadovoljni s svojimi plačami, ampak je šlo za čisto poseben način razčiščevanja stvari.

V Velenju so sredi sojenja 37-letniku popustili živci in skočil je iz dvorane na hodnik. Tam je primazal nekaj zidarskih svoji nekdanji življenjski sopotnici, potem pa čelno zabil partnerja svoje sestre. Za veliki finale se je lotil še varnostnika, pri tem pa je doživel manjši Waterloo. Obravnava je bila seveda ustavljena in preložena, o nasilništvu obtoženca, ki ima debel kazenski dosje že od prej, pa bodo razpravljali šele čez čas.

Manj krvi in večja materialna škoda pa se je zgodila v Ljubljani. Glavni akter je bil tudi tokrat 37-letnik, in sicer Hinko Krajačič, ki se je svojega imena naveličal

in se poimenoval po pokojnem plejboju in nekdanjem možu monaške princese Caroline Stefanu Casiraghiju. Hinko-Stefano je lani odsedel devet let, ki si jih je prislužil v glavnem zaradi brutalnega posilstva avtoštoparke. Zaradi ropa se je pred dnevi spet zagovarjal na sodišču, po obravnavi pa je pobesnel. Možakar, ki je že pred desetletjem obljubljal smrt vsem po vrsti – od sodnikov do novinarjev – se je tokrat znesel le nad novinarjem-fotografom. Ob tla mu je zabil aparat in si s tem priskrbel novo ovadbo, saj je bil uničeni aparat vreden poldrugi milijon tolarjev. B. S.

DRAG KRATEK STIK Presneto draga je bila manjša tehnična napaka na električnem vodu, ki je z energijo napajal garaže na Kolizejski v Ljubljani. Prejšnji teden je namreč preskočila električna iskra in to je bilo dovolj za precej močan požar. Ogenj v eni od tamkajšnjih garaž je preskočil in upelnil kar štiri lesene garaže, pa še tri provizorije za nameček. Preden je gasilec uspelo ukrotiti plamene, sta bila poškodovana še dva avtomobila, mercedes benz 250 in Volkswagnov polo. Skupna škoda zaradi kratkega stika znaša kar pet milijonov tolarjev.

PONAREJENI EVRI Nepridipravi so se očitno hitro navadili, da bo čez nekaj mesecev naša denarna enota evro. Še celo pred določenim rokom je na Postojnskem neznanec na hitro unovčil ponarejen bankovec za dvesto evrov. Vsi, ki delate s strankami, torej pozor – poleg morebitnih tolarških ponaredkov boste očitno dobivali tudi ponarejene evre. Pozanimati pa se je treba tudi, kateri bankovci bodo poslej naša plačilna valuta. Pred leti, ko so na Finskem uvedli evro, je uspelo lumpu unovčiti bankovec za tristo evrov, ki sploh ne obstaja v denarnem obtoku.

vsak delavnik
18.00
(pon-pet)

RTS:

KRONIKA
osrednja informativna oddaja

Tv program RTS lahko spremljate preko oddajnikov na Meditem hribu in Bodi, ter preko kablinskih sistemov na kanalih: 8 9 (Maribor in okolica), 4 09 (Ptuj), 4 35 (Celje in okolica), 11 07 in 9 9 (Ljubljana in okolica), 9 21 (Murska sobota)

EVJ ELEKTROPROM

- elektroinstalacije
- centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- kabelsko komunikacijski sistemi
- trgovina EVJ CENTER
- lokalna televizija ETV
- tiskana vezja
- grafitne ščetke
- delovni stroji in nizke gradnje
- bar SEMMICA

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.
Loke pri Zagorju 22
1412 KISOVEC
tel.: 03 56 57 150
fax: 03 56 71 488
www.elektroprom.si

RADIO ŠTAJERSKI VAL

prijateljstvo bližina domišljija

RADIO JE UHO, S KATERIM SLIŠIMO SVET!

Shakira pravi, da boki ne lažejo.

Boki lepe Shakire

Vedno zanimiva zvezdnica svetovne latino popglasbe Shakira je pripravila novo poslastico za svoje oboževalce. Ob izidu angleške različice prejšnjega albuma **Oral Fixation Vol. 2** je brez napovedi na hitro izdala singel

Don't Bother, recepta presenečenja pa se drži tudi letos. Pravkar je namreč v svet poslala nov singel **Hips Don't Lie (Boki ne lažejo)**, predelavo lanske uspešnice **Wyclef Jeana** Dance Like This z albuma s filmsko glasbo Dirty Dancing 2 – Havana Nights, s katerim bo poživila vnovično izdajo že prej omenjenega albuma. Novi singel prevevata prepoznavna vokala tako Shakire kot Wyclefa, barviti videospot s kot vedno ekstravagantnim Shakirinim gibanjem pa bo zagotovo pripomogel k še večjemu uspehu pesmi.

Popprincesa bo znova zibala ...

Noseča Britney

Razvpita popzvezdnica Britney Spears polni rumene strani z ugibanjem o nosečnosti. Po poročanju časopisa The Sun naj bi pet mesecev po rojstvu sina Seana Prestona pričakovala svojega drugega otroka. 24-letna pevka in igralka, ki se je med velike zvezde izstrelila že kot najstnica z uspešnico Hit Me Baby One More Time, je od septembra 2004 poročena s plesalcem Kevinom Federlinom, oba pa sta novico o prihodu naraščaja ljubosumno skrivala pred mediji. Britney naj bi čakala na primeren trenutek, da bi svojo nosečnost razkrila oboževalcem na svoji spletni strani, a jo je prehitel britanski tabloid.

Viktorji so pred vrati

V soboto bo eden največjih slovenskih medijskih spektaklov – Viktorji 2005. Večer sijočih zvezd, zabavne glasbe in tudi presenečenj bo potoval v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma. Samooklicani glamurozni dogodek se začne s sprejemom nominirancev na rdeči preprogi. Sledila bo zabavna prireditev, pod katero se bo podpisal režiser Marko Naberšnik (po leg odrske in televizijske režije je tudi scenarist), ki bo tudi letos poskrbela za številna presenečenja. Na odru se bodo zvrstili številni glasbeniki (glasbeni producent je Slavko Avsenik ml.) in poživili spektakel, ki ga bosta vodila znana slovenska igralka Jernej Šugman in Janez Škof. Pari na odru bodo imeli tudi letos čast podeliti ugledne nagrade. Med drugimi jih bodo podeljevali Natalija Verboten, Boštjan Romih, Anžej Dežan in še številni znani obrazi. Eden od parov bo tudi BARovski tandem, saj bosta en kipec izročila Andrej in Mišo. Podeljenih bo pet viktorjev popularnosti, osem strokovnih viktorjev, ki jih je izbrala 40-članska Akademija Viktor, dva viktorja za posebne dosežke in viktor za življenjsko delo.

V vlogi voditeljev se bosta tokrat preizkusila igralca Janez Škof in Jernej Šugman.

FUTURA DBB

www.triglav.si

Ponudbo avtomobilske asistencije smo razširili z avtomobilsko asistenco - PLUS, ki za pet asistenčnih storitev zagotavlja višjo zavarovalno zaščito in je namenjena vsem, ki s svojimi vozili pogosto potujete v tujino. Odpravite se na pot z avtomobilsko asistenco Zavarovalnice Triglav. Kadarkoli boste potrebovali pomoč, pokličite 080 2864, iz tujine +386 2222 2864.

 triglav

Skupina Siddharta si prizadeva za varno vožnjo. Pohvalno ...

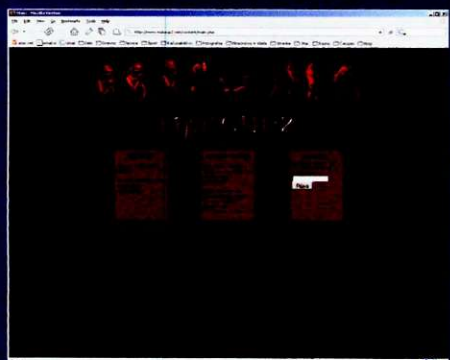
Siddharta za varno vožnjo

Zagotavljanje varnosti v prometu je tista družbena aktivnost, ki se nikoli ne sme ustaviti, ki se nadgrajuje, razvija in išče nove oblike življenja. Je zavest, ki živi v nas, za nas in ključno pripomore k udobnemu in varnemu življenju tako posameznikov kot družbe v celoti. Tega se zavedata glasbena skupina Siddharta in podjetje AC-Konim, d. o. o., uradni distributer vozil mitsubishi v Sloveniji, ki so združili moči v akciji Svetovalnica za varno

vožnjo. Glavni cilj projekta je preventivno vzgajati zavest odgovornega ravnanja v prometu in zagotavljanja varnosti za vse udeležence v prometu. S projektom želijo opozoriti vse voznike, da je varnost v prometu treba zagotavljati znova in znova. Sicer pa Siddharta ne počiva; ta čas se člani skupine zadržujejo v studiu, kjer so posneli prve melodije za najnovejšo ploščo. Oboževalcem obljublajo, da jo bodo lahko slišali prav kmalu.

Make up2

Neumorni in energije polni člani skupina Make up2 so po nori zabavi maškar v študentskem centru MC Brežice še vedno pripravljene na nove izzive. Vsem njihovim oboževalcem sporočamo, da so prenovili svojo spletno stran www.makeup2.net. Na radijskih postajah pa se vrti njihov novi singel Ukaz.

Nova spletna stran in novi singel

Seva bo na Evrosongu nastopila v visokih petah.

Severina, zmagovalka Dore

Severina Vučković je postala zmagovalka 14. izbora za hrvaško popevko Evrovizije Dora 2006. Izbor v začetku marca je potekal v Kristalni dvorani hotela Kvarner v Opatiji, razvpita pevka pa je na njem skupaj prejela 30 točk (15 s strani strokovne žirije in 15 s strani publike). Avtorja zmagovalne pesmi sta Boris Novković in Franjo Valentić, besedilo je delo Severine, aranžma pa je prispeval Goran Bregović. Tudi v Sloveniji priljubljena Seva bo tako Hrvaško zastopala konec maja v glavnem mestu Grčije, v antičnih Atenah.

Esenca, ki vznemirja

Barbara Kavtičnik

Touch of sun je nova dišava, ki je zavzela ogromen oglasni prostor in v tem času polni strani modnih revij, se ponuja na malih zaslonih in še kje. Parfum, ki bi mu v našem prevodu rekli dotik sonca, sem pred dnevi dobila za darilo. Kapljice opojne dišave mi pričarajo boljše razpoloženje. Povzročajo evforijo vznemirjenja in opojnosti. Upravičeno? Ali pa mi je reklamna industrija oprala možgane? Dotakniti se sonca je vendar absolutno nemogoče ...

Parfumska industrija je polna simbolike, ki se skriva v imenih vonjav. Poleg izvirnih poimenovanj dodatno marketinško privlačnost dajejo še mikavne stekleničke tisočerih oblik. Vsemu temu pristoji še ime kozmetične hiše (znanega modnega kreatorja, pevke, teniške igralka ...) – torej ime, ki prodaja. Vendar kljub dobro premišljeni lupini dragocenosti dišeče vsebine ne smemo zanemariti. Mnoge civilizacije so že pred tisočletji uporabljale arome v verske, zdravstvene in kozmetične namene. Iz obredov za odganjanje zlih duhov, kjer so z sežiganjem aromatičnih pripravkov, iz katerih se je prijeten in blagodejen vonj širil z dimom, izhaja tudi ime za "parfum" – per fummum, kar pomeni skozi dim. Hipokrat je 400 let pred našim štetjem dejal, da se moramo, če hočemo biti zdravi, vsak dan skopati v dišeči kopeli in si privoščiti masažo z dišavami. Parfume so uporabljali v antični Kitajski, Palestini in Egiptu – bili so del njihovih vsakodnevnih verskih obredov. Danes vemo, da vonj usodno vpliva na odnose med ljudmi, da nam prikljče v spomin stvari, ki smo jih že zdavnaj pozabili, in da intenzivno prebujata čustva. In ne nazadnje – parfum velja za odlično sredstvo zapelevanja. Že egipčanska kraljica Kleopatra je z dišečimi olji osvajala Marka Antonija. Legendarna Marilyn Monroe pa je vznemirila moške, ko je na vprašanje, kaj ima oblečeno med spanjem, odgovorila, da razen nekaj kapljic chanela nima na sebi ničesar.

Dragocenost dišav torej ni iz trte izvita in moje navdušenje je upravičeno. Splet dišav jamajške paprike, vijolične frezije, bele cvetlice heliotrope, himalajske cedrovine ... me zapelje v svet blišča. Ja, to je moja strast. In dotik sonca je, četudi v prenesenem pomenu, v tem primeru mogoče.

Zgovorne ženske

Magična gledalka

Mislím, da je vsega kriv 8. marec. Uroš Slak v Trenja še nikoli ni povabil samo žensk in nobenega moškega. Tokrat se je zgodilo prav to.

V studiu POP TV so sedele Bernarda Jeklin, Vesna Godina, Manca Košir, Marija Šterbenc, Simona Weiss, Mira Dobravec, Katja Boh in Polona Vetrlih. Razen že dolga leta ne več aktivne političarke, socialdemokratke dr. Katje Boh in političarke s kratko (ne)uspešno kandidacijsko epizodo dr. Mance Košir, gostje niso politično aktivne, Uroš Slak pa jim je postavljala sama politična vprašanja, začeniši s spotakljivostmi na račun kardinala Rodeta, Drobničevim zamahom roke proti mikrofonu, nastopi razvojnega ministra Janeza P. Damijana, agresivnimi izjavami Jelka Kacina itd., z vprašanjem o vojaški paradi itd. Imela sem občutek, kot da sta Uroš

Slak in Bojan Traven, ki je pripravil prispevke, zelo skrbno in inteligentno izbrala tiste primere iz našega življenja, ki si resnično zaslužijo kritiko in samo kritiko. In gostje so skoraj vse po vrsti tudi izrazile. Raztrgale so malodane drugega za drugim. Raztrgale so Činčev norčevanje iz Rodeta, Jelinčičev antipedofilski nastop, tudi ravnanje ministra Drobniča. O slednjem je malo podvomila le dr. Bohova, ki je menila, da je minister lahko kdaj tudi v afektu, predvsem pa se ji zdi tedensko nastajanje tovrstnih afer z velikim odmevom že pod kritiko. Skupna misel gostij v prvem sklopu je namreč bila, da so tudi s to oddajo nerelevantni mediji (TV Paprika, Idea TV) prišli v relevantne oziroma nas teme, ki si take pozornosti ne zaslužijo, popolnoma okupirajo in zato prezremo druge, ki so za naše življenje pomembnejše. A zgodilo se je še nekaj. V primeru mahanja ministra Drobniča proti novinarčinemu mikrofonu je imel celo Uroš Slak svoje stališče. Kako se je postavil za novinarsko stroko! Skoraj nisem mogla verjeti.

Osebnostno se sicer z njim ne strinjam, ker to dejanje še ni bil »noben grob napad na novinarko, še nobeno fizično nasilje« in so novinarji z napenjanjem loka pretiravali (in si s tem naredili škodo!), vendar je Slak imel stališče in to je bil velik korak za oddajo in za voditelja.

Ja, gospe so se jezile. Jeklinova je dejala, kako ima eno roko prosto in bi se koga kar lotila, zavzela se je za to, da gre Borut Pahor, ki je po njenem mnenju nesreča za levico, kar v Janševo stranko, levico pa naj prevzame Dušan Semolič (!).

Drnovšek je menda Janšev antipod, še pred meseci pa smo v vsakem časopisu prebirali nasprotno, da sta namreč doma la dvojčka, da je Janša prevzel

Drnovškov slog vodenja in druge reči. Ženske so družno obsodile amerikanizacijo, ki jo je v slovensko politiko prinesel Jože P. Damijan, češ da gre za poceni politično manipulacijo. To naj bi bilo razvidno iz njegove izjave pred komisijo, da prosi za premor, ker se mora pogovoriti s soprogo, kdo bo namesto njega odšel po otroke v šolo. Jaz v tem ne vidim amerikanizacije; bistveno bolj neprimerna, celo žaljiva pa je bila njegova izjava o tem, da je ženi obljubil še naprej seks trikrat na teden. Če bi katera od gostij v oddaji izrecno dejala, da je to izjava, zaradi katere bi moral premier Janša resno razmisliti o tem, ali je Damijan, ne strokovno, pač pa moralno in etično, zrel za ministra, bi dobila vse moje simpatije in velik šopek rož. Pa se Damijanovo trošenje tako intimnih stvari v javnosti ni zdelo vredno glasne obsodbe! V oddaji je bilo tako veliko govorjenja, veliko zelo različnih, izrazito političnih tem, podtaknjenih nepolitičarkam, in Slak je z njo brez dvoma dosegel svoje. Vprašanje pa je, ali je ženskemu principu z njo tudi koristil. **D**

HOROSKOP

Oven
21.3.-20.4.

Glede na vse, kar se je zgodilo prejšnji teden, boste ves čas na trnih. Pa vendar se vam ne bo izplačalo. Opogumite se in naredite prvi korak pri iskanju nove poti razumevanja. Trud, ki ga boste vložili, nikakor ne bo zaman.

Bik
21.4.-21.5.

Človek ste in zato ne morete delati vsega, kar se vam zazdi. Kmalu pa se boste naveličali pretirano razumevalne pozicije, ki ste jo v zadnjem času zavzeli do nekoga. Veliko bolj bo, če se nekoliko odmaknete.

Dvojčka
22.5.-21.6.

Navdihnjeni, kot ste že nekaj dni, boste začeli z novi projektom. Veselo boste ugotovili, da se nekdo s tem že ukvarja, in navezali zelo koristne poslovne stike. Odločite se in postanite nekoliko bolj praktični.

Rak
22.6.-21.7.

Nekaj energije, ki jo zdaj tako zelo na široko trošite, prihranite za naslednje dni, ker jo boste zelo potrebovali. Imeli boste veliko dela in še več drobnih neodložljivih opravkov. Poskrbite, da boste imeli tudi dobro družbo.

Lev
22.7.-21.8.

Vaši prijatelji bodo imeli na vas zelo dober vpliv. Potrudite se, da boste tudi vi njim v oporo, ki jo bodo morda potrebovali. Petek bo tisti dan, ko vam ne bo šlo vse tako, kot je treba, vendar ne izgubite upanja, da bi se kaj ne uredilo.

Devica
22.8.-21.9.

Vzpostavite zanimive stike, s katerimi si boste lahko dobro pomagali na svoji poti. Potrudite se za dobro svojega razmerja in ne naredite nič takega, kar bi ga lahko ogrozilo. Bodite zelo strpni, saj veste, da se to zelo obrestuje.

Tehtnica
22.9.-22.10.

Ne boste posebno pripravljeni na kakršne koli pogovore, zato morate to vnaprej povedati. Obkrožite se z družino kreativnih ljudi in se potrudite, da boste preživeli čim lepši konec tedna. Denarnih skrbi ne boste imeli.

Škorpion
23.10.-21.11.

Neka podrobnost vas bo vrgla iz tira in ves teden ne boste prišli k sebi. Bodite potrežljivi sami s sabo, saj vam ne bo nič laže, če si boste zelo gnali k srcu. Spremljalo vas bo prepričanje, da bi vse lahko naredili veliko bolje, kot ste.

Strelec
22.11.-20.12.

Zadnje dni ste dovolj trdo delali, da lahko privoščite sebi in svojim malo oddiha in sproščanja. V četrtek in petek se boste počutili duhovno povezane z vsemi prijatelji. Potovanje za konec tedna pa se bo izjalovilo. Načrtujte drugega.

Kozorog
21.12.-19.1.

Zapisati svoje občutke je eden najboljših načinov za doseganje boljšega razpoloženja in poznavanje samega sebe. Sobota ne bo preprost dan, posebej ker se boste morali o nečem odločiti. Nedelja bo prinesla olajšanje.

Vodnar
20.1.-18.2.

Ljubezen vas poživlja, zato ste zelo dobre volje. Bodite pozorni na vse malenkosti okoli sebe, da boste laže uredili vse, kar je treba za popolno presenečenje. Misel, da ste v koži drugih, vam bo vsekakor koristila in vas poživila.

Ribi
19.2.-20.3.

Razumljivo je, da so vas čustva premagala in da s takšnim človekom ne marate nič več imeti. Predvsem se zdaj osredinite na veselje, ki bi vas moralo prevzeti ob misli, da boste končno dosegli višje plačilo za delo.

Da ne bi bili moteni:
(tako in drugače)

VČERAJ, DANES, JUTRI ...

- > **13.3.1775** se je na Plitviškem vrhu pri Gornji Radgoni rodil izdelovalec protetičnih pripomočkov Jože Veršič. Izdeloval je najboljše proteze v Evropi z uporabo jeklenih vzmeti.
- > **13.3.1938** je umrl ameriški odvetnik Clarence Darrow. Na neki razpravi mu je rekla priča nasprotne stranke: »Kako morete dvomiti o mojih besedah? Saj sem se vendar poročil z resnico!« - »Ah,« je odvrnil Darrow, »in kako dolgo ste že vdovec?«
- > **14.3.1803** je prišlo v idrijskem rudniku 200 metrov pod zemljo do silovitega požara, ki je grozil, da bodo morali rudnik zapreti.
- > **14.3.1804** se je rodil avstrijski skladatelj Johann Strauss starejši.
- > **14.3.1879** se je rodil nemško-ameriški fizik Albert Einstein. Nekoč so Einsteinovo ženo vprašali, ali razume njegovo relativnostno teorijo. »Ne,« je odgovorila po pravi, »ampak svojega moža dobro poznam in vem, da mu lahko zaupam.«
- > **15.3.587 PR. KR.** je babilonski kralj Nebukadnezar drugič zavzel Jeruzalem. Okoli 120.000 prebivalcev so odpeljali v suženjstvo.
- > **15.3.1936** je Sepp Bradl s 101 metrom v Planici prvi poletel na smučeh čez 100 m.
- > **15.3.1948** so izvedli prvi povojni popis prebivalstva. V Sloveniji je bilo 1,391.973 prebivalcev, od tega 1,374.332 ali 98,7 odstotka Slovencev.
- > **16.3.1605** se je rodil francoski pesnik Jean François Sarrasin. Trdil je, da so vse ženske, brez izjeme, nezveste. Prijatelj mu je ugovarjal: »Eva ni bila nezvesta Adamu.« Pesnik: »Ker ni bilo drugih moških, s katerimi bi se spogledovala, se je spravila na hudiča.«
- > **16.3.1853** se je v Zapužah pri Radovljici rodil zgodovinar Josip Apih. Posebej pomembno delo Slovenci in leto 1848 je objavil leta 1888.
- > **16.3.1916** se je v Ljubljani rodil zgodovinar Bogo Grafenauer.
- > **17.3.1848** je Matija Majar Ziljski prvi opisal politični program Zedinjene Slovenije z besedami: »Vsaki naj v svoji deželi doma živi, kakor mu je drago in ljubo: Nemec po nemško, Italijan po italijansko, Voger po vogrsko in Slovenec po slovensko.«
- > **17.3.1999** je Mednarodni olimpijski komite izključil iz svojih vrst šest članov, ki so bili vpleteni v podkupovanje ob kandidaturi za organizacijo zimskih olimpijskih iger leta 2000.
- > **18.3.1904** se je rodil slovenski pesnik Srečko Kosovel.
- > **19.3.1813** se je rodil raziskovalec in misijonar David Livingstone.
- > **19.3.1873** se je rodil nemški skladatelj, pianist in glasbeni pedagog Max Reger. O umetnikih je rekel: »Umetnike in svinje cenijo šele po smrti.«

POGLLED NAZAJ (OD 13. 3. DO 20. 3.)

Daimler in Benz

17. marca 1834 se je rodil nemški izumitelj avtomobila Gottlieb Wilhelm Daimler. Bil je eden od pionirjev avtomobilske industrije. Leta 1887 je iznašel metodo vplinjavanja tekočega goriva in skonstruiral enega prvih uspešnih avtomobilskih motorjev.

Leta 1872 je začel v Kšlnu sodelovati z Nikolasm Ottom. Skupaj naj bi izpopolnila Ottov motor, ki je deloval na nafto. Postal je partner Wilhelma Maybacha, s katerim sta v Stuttgartu leta 1885 skupaj razvila enega prvih motorjev na notranje izgorevanje, ki je bil primeren za cestna vozila. Leta 1890 je osnoval firmo Daimler Motoren Gesellschaft.

Zanimivo je, da je živel Daimlerjev tekmeč in sodobnik Karl Benz samo 100 km stran, vendar se nista nikoli v življenju srečala in nista niti vedela drug za drugega. Benz je bil železničarjev sin, Daimler pa pekov. Benz je razvijal motor z notranjim izgorevanjem za pogajanje avtomobilov v času, ko je Daimler pripravljaval prvo motorno kolo. Spomladi leta 1885 je Benz na dvorišču svoje delavnice preizkusil tricikel s štiritaktnim bencinskim motorjem, jeseni istega leta pa se je Daimler prvič popeljal s svojim motornim kolesom za svojo hišo. Šlo je za veliko tekmo, a se je nista niti zavedala.

Aleksander (Saša) Šantel

V znani družini slikarjev in glasbenikov iz Gorice se je **15. marca 1883** rodil slovenski slikar, grafik, ilustrator in glasbenik Aleksander (Saša) Šantel. Študiral je na umetnostni

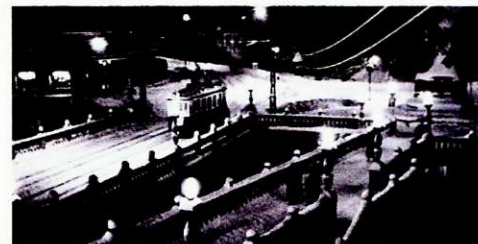

šoli na Dunaju, služboval pa kot profesor risanja in grafike, in sicer v Pazinu, na Sušaku in v Ljubljani. Najboljša dela je ustvaril v risbi in grafiki. V njegovem likovnem ustvarjanju se prepletajo secesija, meščanski realizem in impresionizem. Motivno prevladujejo krajine, ulične vedute, portreti in prizori iz vsakdanjega življenja. V olju je naslikal cikel portretov slovenskih glasbenikov in skupinski portret Slovenski skladatelji.

Šantel je pionir slovenske moderne grafike. Izvrstno je obvladal različne tehnike od akvatinte, suhe igle, radiranke, brušenke do litografije. Kot ilustrator pa je bil predvsem pripovednik, ki je z močno karakterizacijo dopolnjeval pisateljevo zgodbo.

Obsodba ubojev

Varnostno-obveščevalna služba OF je **16. marca 1942** v Ljubljani usmrtila Franca Župca, podzaupnika Ljubljanske univerzitetne organizacije. Čez dva dni je usmrtila še Jaroslava Kiklja. Oba sta bila katoliška študenta. Na njunih pogrebih je govoril tudi visok cerkveni dostojanstvenik. V govoru na Kikljevem pogrebu je ljubljanski škof Gregorij Rožman dejal: »Zahvaljen bodi, Gospod, za prvega mučenca, ki si ga blagovolil dati naši Katoliški akciji, ker si nam s tem dal poroštvo blagoslovljenega uspeha. (...) Pravični sodnik, ki si maščevanje sebi pridržal, rotimo te, maščuj se za nedolžno prelito kri. Maščuj se tako, kakor si maščeval kri svojega prvega mučenca Štefana, da si spreobrnil preganjalca Savla v svojega najgorečnejšega apostola.« Isti dan je dal Rožman prebrati po cerkvah opozorilo, »ki z verskega stališča obsoja zločinstva Osvobodilne fronte in vsako sodelovanje z njo«.

Pet let prej (19. 3. 1937) je papež Pij XI. v okrožnici opozoril, da je »komunizem v svojem bistvu zločest, zato v prav v nobeni reči ne bo z njim sodeloval, komur je mar krščanske kulture ...«

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajšanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali karščno koli drugo prepričanje.

št. 8/12

Je Lotrič financial Lucujevo pisanje? (2)

V tedniku Demokracija ste dne 23. februarja 2006 na 12. strani objavili članek z naslovom »Je Lotrič financial Lucujevo pisanje?«, v katerem ste objavili vrsto nepravilnih podatkov in zavajajočih informacij. V skladu z zakonom o medijih vas zato prosim za popravek vaših navedb.

Družba Class I posluje na področju zakupa in načrtovanja medijskega prostora že od svoje ustanovitve. Pri tem se držimo najvišjih etičnih in pravnih norm, kar ne nazadnje dokazuje tudi uspešnost našega poslovanja. Družba Class I in jaz kot njen direktor tako ni nikoli neposredno ali posredno financiral pisanja novinarjev.

Soustanovitelj družbe je bil res gospod Aleksander Lucu, vendar je iz podjetja izstopil že leta 1993, kar lahko preverite v edinem relevantnem viru za tovrstne podatke – sodnem registru. S tem se je končala tudi edina njegova povezava s podjetjem Class I. Podatki o tem, naj bi bil gospod Lucu še zmeraj solastnik podjetja, so popolnoma napačni. Vsekakor bi bilo z vidika novinarske etike korektno, če bi resničnost navedb v komercialnih bazah podatkov prej preverili v sami družbi ali v prej omenjenem sodnem registru.

Class I z družbo Petrol uspešno posluje že vrsto let. Edini kriterij izbire je bila kakovost naše ponudbe, saj smo Petrolu ponudili

inovativne in ekskluzivne storitve medijskega zakupa in načrtovanja, predvsem na področju športa. Ta je seveda zelo zanimiv za slovensko naftno družbo, saj je znano, da so športne discipline med najbolj gledanimi v njihovi ciljni skupini. Pri tem pa nam je bilo zmeraj pomembno, da so naše storitve ne samo strokovne, temveč tudi pregledne. Podatki o provizijah – ki so v naši dejavnosti plačilo za zakup, načrtovanje in kontrolo medijskega zakupa – so zmeraj jasno prikazani, zato so vaši podatki o prikritih provizijah neresnični in popolnoma izmišljeni. Vse to je mogoče dokazati z originalnimi računi o stroških zakupa, ki so za naše naročnike zmeraj konkurenčni.

Vesel pa bom, če boste v prihodnje spoštovali načela objektivnega poročanja.

Ernest Aljančič,
direktor, Družba Class I

št. 9/28

Politične vetrne elektrarne (1)

V članku z zgornjim naslovom je gospod Andrej Aplenc napisal stvari, ki ne držijo. Ponavlja že večkrat zavržene laži. Samozvani naravovarstveniki in tudi Zavod za varstvo narave so svoje naspotovanje gradili na lažeh, ki so padale kot domine.

Sklicevanje na Naturo 2000 je nesmiselno, saj je Natura 2000 sprejeta nezakonito in v nasprotju z evropsko direktivo. Ta predpisuje tri temeljne elemente: varovanje ogroženih rastlinskih in živalskih vrst, razvoj potencial zavarovanih območij in vključitev lokalnih skupnosti v pripravo in sprejetje zavarovanih območij. Slednja elementa sta bila izpuščena, saj je Natura 2000 nastala v ljubljanskih pisarnah v rekordnem času (enem letu) brez vsakršnega znanja in strokovnosti. V EU nastaja Natura že več kot 12 let in jo stalno nadgrajujejo.

Ali vetrnice škodujejo velikim

ptičem ali ne, je popolnoma nepomembno, saj v neposredni bližini prihodnje vetrne elektrarne domuje le par planinskega orla, ki že leta nima potomcev. Tukaj ni orla kačarja ne beloglavega orla, kot so oznanjali člani DOPPS. Tega se zavedajo tudi ptičarji, saj so Svetu Evrope prijavi zmanjšanje življenjskega prostora za risa in volka, ne pa za ptice. Vendar so tudi s tem udarili popolnoma mimo. Na tem območju ni ne risa ne volka, saj ne ris ne volk ne jesta viša in kamenja.

Daljnovid čez reko Reko ne bo novogradnja, ampak rekonstrukcija obstoječega. Vetrne elektrarne tudi nimajo popolnoma nič s Škocjanskimi jamami. Neposredno ob jamah teče avtocesta, po kateri prepeljejo večino goriva za vso Slovenijo, pa ne avtocesta ne morebitno izlitje nikogar ne moti.

Območje Snežnik–Pivka ni zavarovano. Na tem območju je zavarovan le Snežnik kot krajinski park z odlokom občine Ilirska Bistrica.

Nevarnosti, da bi se olje razlilo, ni, saj je trojno varovano in takšnih primerov v svetu ni. Prav tako ni nikakršnega hrupa. Slišati je le piš vetra.

Elektro Primorska opravlja meritve vetra že šest let in je prepričan, da bo investicija rentabilna. Tudi domačini vemo, da na tem predelu vedno piha. Zato je trditev nekega Aplenca, da tukaj ni vetra, najmanj smešna.

Tudi organizacija podjetja, ki bo investitor vetrnih elektrarn, je jasna. Prav tako višina investicije in finančni viri. Če gospod Aplenc tega ne pozna, nima nikakršne pravice trditi, da so stvari nejasne in sporne. Ne nazadnje – kdo pa je, da bi mu bili ti podatki znani? Višek nepoučenosti je trditev, da bo investicija v nasprotju z zakonodajo EU. Katero? Gospod si je nekaj preprosto izmislil in na podlagi tega umotvora predvidel popolno norost, da bo treba vetrno

elektrarno podreti. Lahko ste prepričani, da se to ne bo zgodilo.

Z gospodom pa se strinjam v eni točki – da še zdaleč nismo pravna država. Kako si drugače razlagati, da peščica posameznikov, ki škodijo naravi, že več let zadržuje izvedbo investicije, čeprav nimajo nikakršnih argumentov? Zanimivo je, da večina nasprotnikov gradnje prihaja iz Ljubljane, kjer so svojo naravo že uničili. Med našimi prebivalci imajo le malo somišljenikov, saj 82 odstotkov prebivalcev občine Ilirska Bistrica podpira graditev vetrnih elektrarn. Prav tako občinsko vodstvo in občinski svet. Ni pa nam razumljivo ravnanje ministra Podobnika, saj bi že zdavnaj moral izdati gradbeno dovoljenje in počistiti po svojem ministrstvu, Agenciji za okolje in prostor in Zavodu za varovanje narave, kjer ima zaposlenih veliko popolnih nesposobnežev.

V občini Ilirska Bistrica bomo počakali do konca aprila. Če v tem času ne bomo dobili gradbenega dovoljenja, bomo z začetkom turistične sezone začeli zapisati vse ceste, ki vodijo skozi našo občino na morje. Počasi imamo ljubljanske birokracije poln »kufer«.

Vojko Tomšič, član občinskega sveta Ilirska Bistrica

št. 10/27

Po Jurčičevi poti (1)

V članku Po Jurčičevi poti v Demokraciji št. 8. sem priimek slikarke Jožice Škof nehote zapisal napačno, za kar se prizadeti iskreno opravičujem.

Igor Gošte, Demokracija ►

št. 10/63

Herojeva vrnitev v Suho krajino (6)

Ustrašili smo se že, gospod Žajdela, da ste polemiko, ki ste jo začeli, že končali, a očitno ste si privoščili le teden dni oddiha, da ste lahko prišli k sebi (Demokracija, št. 10). Zdaj ste, kot vidimo, spet v ringu, spet z istimi konstrukti in podlostmi, daleč stran od zgodovinskih in pravnih ter človeških norm. Pod dežnikom demokracije in aktualne politične oblasti nizzate laž za lažjo, umazanijo za umazanijo. Iz zgodovinarja, ki očitno uspeva samo v glasilu vladajoče politične stranke, ste se – že na samem začetku svoje kariere – prelevili v agitatorja, ki mu, po vsem sodeč, diktirajo in ga plačujejo domobranski krogi iz Argentine in Kanade in morda še kakšen iz domovine, in manipulant, ki bi ga bil vesel sam veliki Göbbels!

V Vašem pisanju je edina vredostojna stvar samo sovrašтво proti vsemu in vsem, kjer slutite pozitiven odnos do narodno-osvobodilnega boja, in ker za svoje nebulozne trditve nimate v rokah niti enega samega argumenta, si pobalinsko izmišljate reči, ki lahko nastajajo samo v zastrupljenih možganih. Vas, gospod Žajdela, zgodovinska resnica sploh ne zanima, Vas zanima samo blatenje ljudi, ki so med drugo vojno nekaj po-

RADIO
96,4 MHz *Ta pravi!*
Slovenske gorice

Tig osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

RADIO DMEV

97.2, 99.5, 103.7, 106.2 MHz
UKV, STEREO, RDS

menili in ki jih je zdaj treba stigmatizirati kot revolucionarje in nasilneže. Najprej ste se lotili komandanta glavnega štaba NOV in POS Franca Rozmana-Staneta, za njim Dušana Kvedra-Tomaža in še nekaterih drugih, zdaj pa še načelnika glavnega štaba Lada Ambrožiča-Novljana; slovensko osvobodilno armado so torej vodili sami tolovaji! Toda, gospod Žajdela, vsi ti problematični poveljniki so imeli v nasprotju z belogardističnimi in domobranskimi štabnimi oficirji nekaj lastnosti, ki so bile odločilne za vojaški izid vojne na slovenskem bojišču: z orožjem v rokah so se uprli okupatorskim vojskam, medtem ko so se oni drugi pustili ponižati v zgolj pomožno policijo italijanskih fašistov in vermahta. Rozman, Kveder in Ambrožič so bili tudi v vojaškem pogledu boljši in srčnejši od Rupnikov, Krenerjev in Rösenerjev in niso nikoli dovoljevali tako zahrbtnih napadov in masakrov, kot je bili tisti na Javorovici pozimi 1944, ko so domobranci poklali ves speči Cankarjev bataljon.

Naj še enkrat ponovimo, kar smo Vam že povedali, žal, zaman: Lado Ambrožič-Novljan nikoli ni bil razglašen za naro-

dnega heroja, po poboju družine Mavsarjevih je za storilca zahteval najhujšo kazen, v času dogajanja v Žvirčah, spomladi 1945, je bil na zdravljenju v Beogradu, v začetku maja 1945 je v Prekmurju ustanavljal Prekmursko brigado, v Mariboru pa usklajeval vojaške aktivnosti naših enot z Bolgari in Sovjeti, ob njegovem prihodu v Maribor tam ni bilo nobenega nemškega vojaka več in tudi ne njihovih domačih pomagačev.

Vaši »viri«, gospod Žajdela, trdijo nekaj drugega in to drugo je za Vas, zgodovinarja, edino merodajno! Krona stvarstva pa je Vaš fenomenalni sklep v zadnji številki Demokracije: za domobranski pokol žužemberških aktivistov pozimi 1945 in za zavezniško bombardiranje mesta je kriv Lado Ambrožič-Novljan, ker je dve leti pred tem s 15. divizijo porazil tamkajšnje belogardistično postojanko! Bravo, gospod Žajdela! – Naj za ta Vaš sijajni sklep spet poiščemo ustrezno primerjavo z junijsko vojno 1991, ki jo je Slovenija vodila proti JLA. Po Vaši logiki je vsa krivda za štiriletno vojno na tleh nekdanje Jugoslavije, 1991–1995, in za vseh 200 tisoč pobitih Hrvatov, Bošnjakov, Srbov in Albancev kriva Teritori-

alna obramba Slovenije, ki je po petdesetletnem miru na Balkanu junija 1991 sprožila prvi strel!

To, gospod Žajdela, kar Vi v imenu tega ali onega sporočate slovenski javnosti, je sovražni govor! Verjetno se zavedate, kako strašanske posledice so v zgodovini sledile sovražnim besedam, v Nemčiji so na primer nacisti iz čiste objestnosti pobili šest milijonov Židov! Če se tega ne zavedate Vi, gospod Žajdela, bi moral to vedeti ustanovitelj časopisa Demokracija, še prej pa obe ministrstvi, ki prihajata iz vladajoče stranke – ministristvo za šolstvo, ker tiho dopušča prenavljanje zgodovinskih dejstev, in ministristvo za kulturo, ki se z ognjem in mečem bori za red na področju slovenskih medijev, v lastni hiši pa dopušča sovražno agitacijo.

Družina pok. Lada Ambrožiča-Novljana

št. 10/64

Gorenjska naveza (2)

V odgovoru na prispevek »Gorenjska naveza«, objavljen v rubriki V središču, me je podpisana Lidija Bregar iz Save grobo napadla s kopico neresničnih in zavajajočih obdolžitev. Kljub pomanjkanju stila, ji odsotnosti neke vrste »piarovskega« pristopa ni mogoče očitati. Kot kaže, avtorica odlično obvlada preusmerjanje pozornosti z

88.3 & 105.1 MHz
ALPSKI VAL

Radio Alpski val
www.alpskival.net
† 05 38 11 886
f 05 38 11 674

RADIO BREŽICE
na 88,9 in 95,9 MHz

bistvenih navedb na nebstvene podrobnosti, izvzemanje navedb iz konteksta, olepševanje lastnih argumentov, diskreditacija drugače mislečih ...

Takšen način komunikacije mi je tuj. Zavoljo tega bom na kratko, zaradi interesa dobre obveščeniosti naših cenjenih bralcev, opozoril samo na nekaj primerov tovrstnega pristopa.

V prispevku nikjer niti z besedno pismu namignil, kaj šele zapisal, da je bila odločitev o prodaji programa pnevmatik Goodyearu slaba. Ta poteza je bila nesporno na mestu. Vse zapisano v prispevku se nanaša na obdobje po tem. Dvomim, da avtorica tega ne bi bila zmožna razbrati, zato je povsem nelogično, da velik del prispevka posveča prav povečevanju te sedaj že precej oddaljene poslovne odločitve. V prispevku se namreč osredotočam na sedanjost in ne na pretekle uspehe.

Nikjer nisem zapisal, da ima družba NFD sedež na Gorenjskem. Sedež podjetja za njegovo poslovanje in poslovne vezi niti ni toliko pomemben, kot poskuša zbuditi vtis avtorica. Moram pa pripomniti, da se NFD zdi eden od uspešnejših členov »Gorenjske naveze«. Očitek, da družba Iskramemco kljub petim odstotkom lastništva v Gorenjski banki ni omenjena »v navezi«, je še en zavajajoč strel v prazno, saj že bežen pogled v lastniško strukturo banke razkrije, kdo ima tam glavno besedo.

Neresnična je trditev, da sem Merkur razglasil za neuspešno podjetje brez perspektive. Izrazil sem le zavedanje dejstva, da družba posluje v konkurenčni panogi, kjer bo čedalje bolj prihajala do izraza ekonomija obsega mnogo večjih tekmecev. Trditev, da sem želel Gorenjsko banko pretvoriti v »financerja založenih podjetij«, je prav tako brez vsake podlage.

Naj bo to dovolj za oris avtoričinega neuspelega poskusa sesuvanja korektnega novinarskega prispevka. Osebnostno spoštujem vsa podjetja, ki se trudijo poslovati v zahtevnem slovenskem poslovnem okolju. Vendar to še ne pomeni, da bomo o njih vedno in povsod pisali le to, kar je njim najbolj všeč.

Denis Vengust, *Demokracija*

Parada da ali ne!

Potekajo burne debate o tem, ali naj bo vojaška parada ob 15. obletnici naše samostojnosti ali ne. Polemiko je sprožil predsednik države Janez Drnovšek. Človek torej, ki je bil predsednik nekdanje skupne države Jugoslavije.

Zadeva se je še bolj zapletla, ker so povzdignili svoj glas nekateri tako imenovani kulturniki, politiki in drugi, predvsem iz vrst tistih, ki niso z navdušenjem sprejeli nove neodvisne in demokratične Slovenije. Med njimi so celo nekateri, ki so odkrito nasprotovali naši samostojnosti in demokraciji. Mislim, da večina državljanov ne podpira mišljenja predsednika Drnovškega. Večina slovenskih državljanov in državljanek je za to, da dostojno proslavimo okroglo obletnico svoje neodvisnosti. Naša vojska je nastala iz teritorialne obrambe. Vsi davkoplačevalci jo financiramo, zato bi bilo prav, da se pokaže državljanom na slovesni paradi. Prav bi bilo, da v paradi sodelujejo tudi policija in veterani vojne za Slovenijo. Govorjenje o militarizmu je smešno. Prvič smo minidržava, vsi naši sosede so nekajkrat večji od nas. Tudi če bi hoteli, ne moremo nikogar ogrožati. Dolga stoletja smo služili v vojskah, ki niso bile naše. Obe Jugoslaviji sta pustili grenak priokus, od leta 1918 do leta 1991 so vse generacije vojakov morale služiti v tujem okolju. Vsiljevali so nam svoj jezik, v drugi Jugoslaviji pa tudi nam tujo komunistično ideologijo. Ponosni moramo biti, da imamo svojo vojsko in svojo državo. Nekateri na čelu s predsednikom države nimajo nacionalnega ponosa. Tudi vsi podpisniki protiparadne mrzlice bi morali spoznati in doumeti, da slovensko ljudstvo visoko ceni vse tiste vojske in policiste, ki so se neustrahovano postavili po robu jugokomunistični armadi, ki ji je poveljeval Janez Drnovšek. Sedaj to, da je formalni poveljnik Slovenske vojske, izkorišča za svoje igrice oziroma poskuša vzpostaviti diktaturo. Seveda mu to ne bo uspelo. Tudi vojaška parada mora zaznamovati to, da smo končno demokratična in samostojna Slovenija. Tisti pa, ki ne morejo pozabiti jugodiktature oziroma jih moti vse, kar je slo-

Definicija „gospoda“!

Marija Vodišek

V normalnih družbenih okoljih z gospodom ali gospo nagovarjamo osebo, ki ji na ta način izrekamo spoštovanje. Včasih to izraža tudi družbeno distanco, vendar vedno v spoštljivem smislu. Kdaj se je izrodil pojem gospod? Pri nas in v vseh totalitarnih državah v desetletjih komunističnega režima. Gospod je bil prepovedan. Zagospodarili so tovariši. Slovenski »neosocialni demokrati«, ZZB in nekateri nostalgiki se še danes tako naslavljajo. In kar je nesprejemljivo, tako je tudi v nekaterih šolah. To pa je retrogradizem! Vendar naziv gospod tudi po vojni ni bil vedno in povsod prepovedan! Ko so nas, potencialne »vojne zločince«, aretirali sredi maja 1945, so nam izrecno prepovedali ogovarjati naše stražarje in zasliševalce s »tovariši«. »Za vas so gospodje in ne tovariši.« To je bila logična zahteva in meni zelo pogodu. Kaj pa dandanes pomeni beseda gospod? V Trenjih 2. marca 2006 smo lahko slišali, da voditelj oddaje, član spoštovanega nedotakljivega klana slovenskih novinarjev, trikratnega morilca mladega dekleta, nosečnice in matere, vso oddajo imenuje »gospod Silvo Plut«. Potemtakem je pojem gospod, ki se v različnih državah po svetu uporablja v spoštljivem smislu, pri nas v Sloveniji in naši demokratični ureditvi popolnoma izmalichen in poteptan. Le en dan pred omenjeno oddajo je minister za delo, družino in socialo Janez Drobnič, novinar, ki ga je, potem ko ji je že odgovoril na provokativno vprašanje, še vedno nesramno nadlegovala in mu tiščala mikrofon pred usta, odslovil na malo bolj energičen način. Uredništvo RTVS je hotelo na vsak način senzacijo, ki bi jo potem kot običajno v poročilih ali v Odmevih napihnilo na vse pretege. In nastal je vesoljni potop. Na ministra so se vsule obtožbe in diskvalifikacije, hujše kot na grozljivega morilca. Minister se je novinarke pisno opravičil, vsevedna profesorica na FDV, kjer vzgajajo tak novinarski cvet, Sandra Basić-Hrvatina je takoj dobila besedo v Odmevih in zahtevala, da se minister Janez Drobnič opraviči pred vso slovensko javnostjo. Ker menim, da sem tudi jaz in še mnogi državljani del te slovenske javnosti, sporočam ministru Drobniču, da se mu ni treba prav nič opravičevati pred ne vem katero javnostjo. Ko so pred petimi leti fizično napadli novinarja Mira Petka in ga hudo poškodovali, je bil odziv novinarskega klana komajda slišen in popolnoma neučinkovit. Ko nekateri iz društva novinarjev neutemeljeno klevetajo najvišje predstavnike oblasti, ko tednik Mladina objavi podobo Brezjanske Marije s podgano v naročju, ko upodobijo takratnega slovenskega metropolita Franca Rodeta v gnusnem položaju, iz teh krogov ni nikakršnega protesta. Nobene pravice nimajo zahtevati česar koli, dokler njihovo poročanje ne bo dostojno in predvsem objektivno. Izjeme so k sreči povsod in tudi v Sloveniji imamo kar nekaj odličnih poročevalcev, ki rešujejo čast slovenskega novinarstva. Menim, da aktivni pedofili ne bi smeli imeti nobenih zagovornikov, še najmanj pa »varuha človekovih pravic«. Vsi izrabljeni otroci bi morali tožiti. Matjaža Hanzčič!

vensko, morajo spoznati, da se je njihova era iztekla. Slovenci smo imeli malo pogumnih mož. Vsi tisti, ki pa so se postavili po robu mnogo močnejši jugoarmadi, so vsega spoštovanja vredni. Tako kot smo leta 1988 z velikimi de-

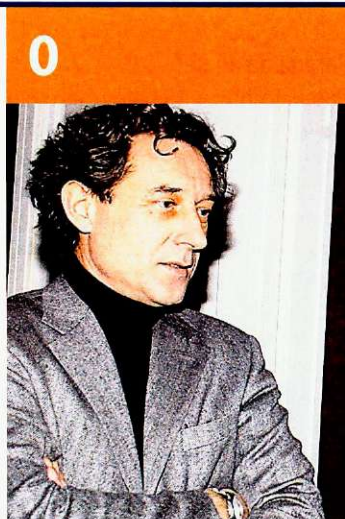
monstracijami podprli četverico, ki so ji sodili pred vojaškim sodiščem v tujem jeziku, moramo tudi sedaj zahtevati, da nam napredek naše vojske pokažejo tudi na vojaški paradi.

Alojz Dragoš, *Ljubljana*

Politični semafor

Oster odziv ombudsmana Varuh človekovih pravic Matjaž Hanzek je v zadnjih dneh znova zelo delaven, saj je med drugim izjave Zmaga Jelničiča in Mance Zver na TV Paprika o kaznovanju pedofilov posredoval državnemu tožilstvu, hkrati pa podal ovadbo zoper TV Paprika. S tem je znova pokazal dvojna merila, saj se doslej nikoli ni odzval na sovražni govor tistih, ki širijo sovrašтво zlasti prek svetovnega spleta. Morda pa je razlog za Hanzkovo angažiranje hitro iztekajoči se mandat?

Štrukelj grozi vladi Branimir Štrukelj, dosedanji tajnik Sindikata vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture, je po novem predsednik Konfederacije sindikatov javnega sektorja, ki združuje poleg prej omenjenega sindikata še štiri sindikate, ki zastopajo delavce v javnem sektorju (zdravstvo, policija, itd.). Štrukelj je na ustanovnem sestanku omenjene konfederacije požugal vladi tudi s splošno stavko v javnem sektorju. Konfederacija združuje 81.000 članov.

Prijaznejša uprava Čeprav se je minister za javno upravo Gregor Virant nedavno znašel na vročem stolu zaradi urejanja plač javnih uslužbencev, je treba vseeno priznati, da njegov projekt E-uprave vendarle napreduje. V prihodnje bo mogoče avtomobile registrirati prek interneta, s čimer bo prihranjeno čakanje. To naj bi omogočila nova velja zakona o zavarovanjih v prometu. Že sedaj pa je mogoče vozilo registrirati kjer koli v Sloveniji ne glede na stalno prebivališče.

So reforme izgovor?

Predavatelj na FDV dr. Milan Balažič, oster kritik sedanjega vodstva LDS, poskuša na vsak način dokazovati svojo strankarsko neodvisnost, čeprav mora za to ožigosati Janšev Partnerstvo za razvoj. V časniku Finance je tako pred dnevi »streljal« na vlado s pozivi v slogu klicev k »ustavitvi desnice«. Pod naslovom Partnerstvo za razkroj očita premierju, da je cilj njegove »neokorporativistične strategije« iskanja političnega konsenza za reforme v resnici discipliniranje koalicije v slogu povojne Ljudske fronte s SDS v vlogi Partije. Janšev predlog naj bi tlakoval pot v »dirigirano demokracijo«, v kateri bi sedanja elita lahko neomejeno vladala ob navezi etatistične politike in velikega kapitala po eldesovem zgledu. Partnerstvo premier izkorišča, tako Balažič, za porazdelitev odgovornosti za »nedomišljene reformne poteze«, ki pač ne morejo imeti statusa »zgodovinskega projekta«. Pri nakazanem slogaštvu o refor-

mah gre po mnenju Balažiča za »politično patologijo«, saj bi morala vladna koalicija sama prevzeti odgovornost za razvoj države.

Balažič se je tako ujel v teoretične okvirje, saj bi že zdavnaj moral opaziti, da ob viku in krikju, ki jih je napoved reform doživela v javnosti, v kakršne koli spremembe lahko vodi le širok konsenz. M.V.

NAROČILNICA**NAROČILO** (označite z x):

☐ Iz arhivov slovenske politične policije	5.000,00 SIT / 20,86 EUR
☐ Tone Kuntner: Mati Slovenija	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Dušan S. Lajovic: Med svobodo in rdečo zvezdo	6.200,00 SIT / 25,87 EUR
☐ Milan Zver: 100 let socialdemokracije	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Albert Svetina: Od osvobodilnega boja do banditizma	6.700,00 SIT / 27,95 EUR
☐ Janez Janša: Okopi	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Janez Janša: Premiki	2.200,00 SIT / 9,18 EUR
☐ Jaklič in Toplak: Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili	4.990,00 SIT / 20,82 EUR
☐ Cijan, Toplak, Dubrovnik (ur.): Državna ureditev Republike Slovenije	8.500,00 SIT / 35,46 EUR
☐ Jan F. Triska: Pozabljena fronta prve svetovne vojne	5.500,00 SIT / 22,95 EUR
☐ M. Zajc, F. Kozina, F. Dejak: Ušli so smrti	3.906,00 SIT / 16,29 EUR
☐ Vasja Klavora: Predel 1809	6.727,00 SIT / 28,07 EUR
☐ Tomaž Butkovič: Vzpon Bohinja pred zatonom Avstro-Ogrske	5.500,00 SIT / 22,95 EUR
☐ Jože Dežman: Moč preživetja	6.510,00 SIT / 27,16 EUR
☐ Andrej Capuder, Bogdan Kladnik: Slovenija brez meja	10.850,00 SIT / 45,27 EUR
☐ Jože Dežman, Marjan Linas: Med kljukastim križem in rdečo zvezdo	4.991,00 SIT / 20,82 EUR
☐ Jože Dežman: S spravno ljubeznijo iz rdeče ledene dobe	6.510,00 SIT / 27,16 EUR
☐ A. Elste, M. Koschat, H. Filipič: Nacistična Avstrija na zatožni klopi	5.300,00 SIT / 22,11 EUR
☐ Stane Kos: Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, I.	1.085,00 SIT / 4,52 EUR
☐ Stane Kos: Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, II.	1.085,00 SIT / 4,52 EUR
☐ Tamara Griesser-Pečar: Stanislav Lenič, življenjepis iz zapora	4.449,00 SIT / 18,56 EUR
☐ Eiletz: Zgodovina neke kolaboracije: Boljševiki in Nemci 1914-1918	6.696,00 SIT / 27,94 EUR
☐ Andrej Rahten: Pozabljeni slovenski premier	4.232,00 SIT / 17,65 EUR
☐ Dieter Blumenwitz: Okupacija in revolucija v Sloveniji (1941-1946)	3.840,00 SIT / 16,02 EUR
☐ Vasja Klavora: Koraki skozi meglo	6.460,00 SIT / 26,95 EUR
☐ Milan Zver: Demokracija v klasični slovenski politični misli	4.400,00 SIT / 18,36 EUR
☐ Tita Kovač Artemis: Baron Janez Vajkard Valvasor	3.000,00 SIT / 12,51 EUR
☐ Ive A. Stanič: V objemu osvoboditeljev	2.500,00 SIT / 10,43 EUR
☐ Jože Zemljič: Življenje je večna borba	2.000,00 SIT / 8,34 EUR

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana
ali na faks 01 43 45 462.***Poštnino po veljavnem ceniku Pošte Slovenije plača naslovnik ob prevzemu. Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.**Obvestilo potrošnikom:
Informativne cene v evrih so preračunane iz tolaških cen po centralnem paritetnem tečaju 1 EUR = 239,64 SIT.***Ob naročilu**2 (dveh) knjig:
darilo lonček "Demokracija"3 (treh) knjig:
darilo lonček + kapa "Demokracija"4 (štirih) in več knjig:
darilo lonček + kapa "Demokracija" + knjiga (po onašem izboru) **Naročam tednik Demokracija**

število izvodov: _____

Naročnino želim plačevati:

-
- mesečno*
-
- 4 x letno (9% popust)
-
- 2 x letno (10% popust)
-
- 1 x letno (20% popust)

* Če želite uveljaviti 8% mesečni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

-
- upokojenec,
-
- invalid,
-
- brezposeln,
-
- študent ali dijak

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum naročila: _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: NE DA ID za DDV: _____

Tjaša

Helena

LOČENI RAČUN

za osebno rabo službenega mobilnika

Poslovni stroški se znova nižajo. Po MPO, ki omogoča cenejše klice med zaposlenimi, še Ločeni račun. Da zaposleni brez pomislekov na svoji službeni mobilni številki opravljate tudi povsem zasebne stvari – saj zanje dobivate poseben račun na dom.

Storitev je namenjena pravnim osebam in samostojnim podjetnikom. Podrobnejše informacije dobite na našem spletnem mestu, v najbližjem Mobitelovem centru in na posebni številki za poslovne uporabnike: 041 700 706.

ŽIVLJENJE NISO LE BESEDE

WWW.MOBITEL.SI